

శ్రీమదాంధ్రవివేకభూషామణి

~~60-0000~~

13

٥

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

శ్రీమదాంధ్రసామంతరాజవంశావళి

... .. కిరణాల లాల్

ಕಂಠಿಯು ರೂಪಕವಾಗಿ
ನಾಳು.

9058

మొదటి చిన్న సోమయ్య చౌదరి

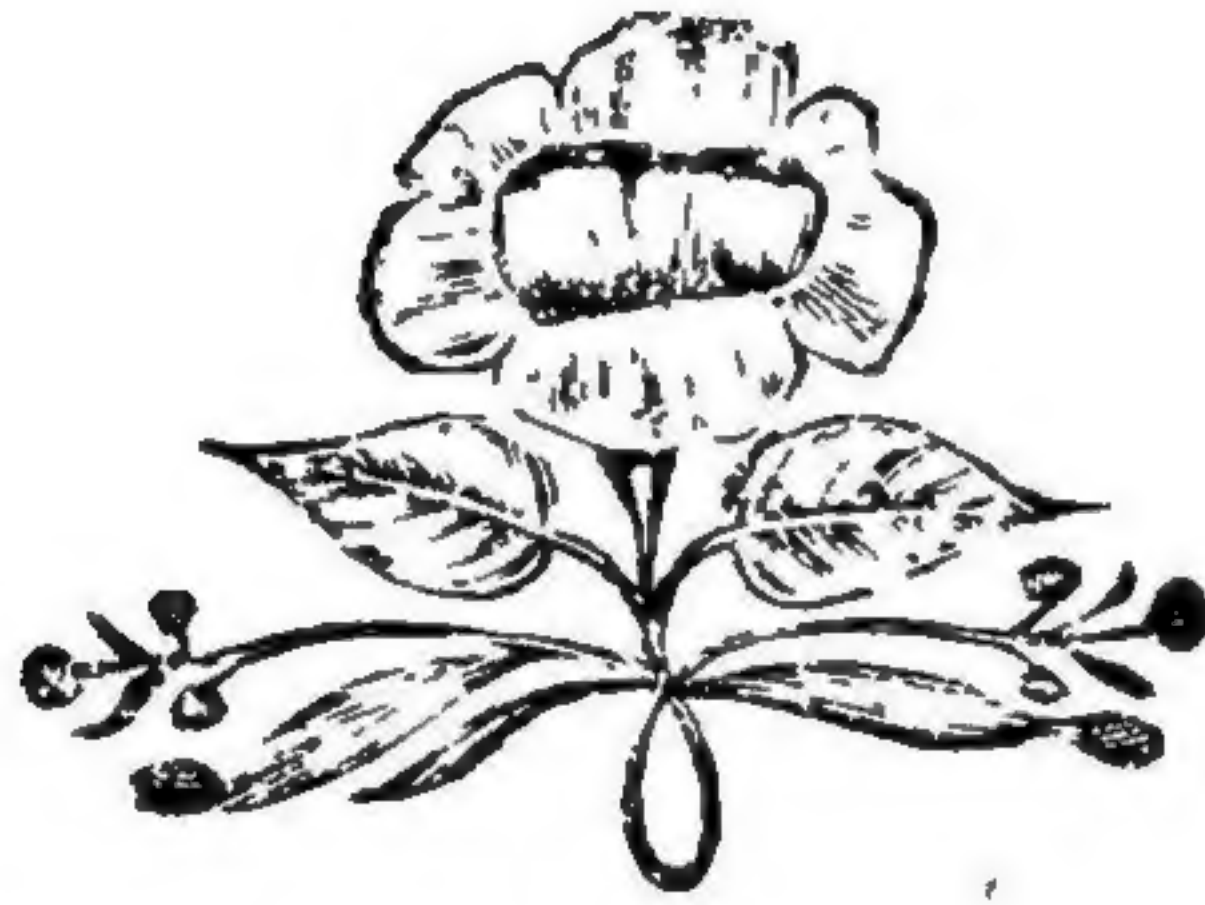
①

శ్రీరస్తు. TPLA127B141

శ్రీమదాంధ్ర

వివేక చూడామణి.

గ్రంథకర్త:

మొటపర్తి చినసోమయ్య చౌదరి.

1933.

పర్వస్వామ్య సంకలితము.]

[వెల 1-0-0

A

ఆ శీ స్స.

చ. వివిధవిధంబులన్ జగము

భిన్నమునొందుచు నున్న సర్వదా
భువి నొకరూపమై చెలఁగి

బుద్ధిని వాక్కున నంద బోక నే
యవధియులేక సర్వజగ

దాకృతి శాశ్వతమై వెలుంగు స
త్ప్రవిమలదివ్యధామము ప్ర

పంచమునెల్లపు డోముఁ బ్రేముడిన్.

ప్రార్థన.

ఉ. ప్రేమరసస్వరూపిణి ద్వి
రేఫఘనద్యుతి నీలవేణి సు
త్రామముఖామరార్చిత ప
దద్వయి సద్భృణి బ్రహ్మరాణి భా
షామహితాభిధాయని ప్ర
సన్నత శంకర సద్వివేక చూ
డామణి నాంధ్రకావ్యముగ
డంబుమెయిన్ రచియింపజేసి ప్ర
జ్ఞామహితుంబొనర్చితివి
శారద! నీకృప నెన్నశక్యమే!

ఉ. దోషమొ, సుప్రసన్నమొ, బు
ధుల్ గని సంఘసమందునంత కే
వ్రాసిన గ్రంథరాజమును
బాత్రమటంచెద నెంచబోను తా
జేసిన సాలభంజకల
శిల్పముగాంచి సభాజనమ్ము సం
తోసమునందు నంతకు ఘ
నుండగు శిల్పిముదమ్ము గాంచునే.

కవిసుధీధర్మములు.

చ. కవి రచియించుఁ గేవలము
కావ్యము; నాతని ధర్మ మద్ది; స
త్కవికృత కావ్యసదృశముఁ
గాష్టలనింప సుధీసుధర్మమా;
భువనము నెమ్మిఁ బద్మమును
బోషణ సేయున; తత్ప్రయోజముం
రవి తన వేకరంబులఁ గ
రంబు రహింపగఁ జేయు లక్ష్మీతోన్.

శ్రీమద్గోవింద భగవత్పాదాచార్య ప్రధానశిష్యుండై శ్రీజగద్గురువు, అపరశంకరుఁడు మున్నగు మహావిరుదములను వహించి, అనర్గళప్రతిఘాతశేషమున నాసేతు హిమాచల పర్యంత మొక్కుమ్మడిఁ దనజ్ఞానచంద్రికలను బ్రసరింపఁజేసి విద్యా నైశద్యమున విమతతాంత్రిక ద్వైత మతాది సకల దుర్మతఖండనమున దిగ్విజయ మొంది పద్మపాద, హస్తామలక, కళానాథ, మండనమిశ్ర, సురేశ్వరాచార్యాది పండిత శిష్య బృందములతోఁగూడి శంకర భగవత్పాదాచార్య నామంబున విరాజిల్లిన శ్రీశంకరాచార్యునిచరిత్ర మత్యద్భుతము.

ఇమ్మహానుభావుఁడు విక్రమశకము 14 సరియగు నీశ్వర వర్షంబున నైశాఖశుద్ధ పంచమినా డవతరించినట్లార్థ విద్యాసుధాకరమునఁ గన్పట్టెడిని. పాశ్చాత్య విపశ్చిత్త్యుం డగు మాక్సుముల్లరు హూణశకము 788 సంవత్సరము మొదలు 820 సంవత్సరము దనుక నుండినట్లు తెల్పియుండె; మఱిగొందఱు రెండువేల సంవత్సరములకుఁ బూర్వపువాఁ డనియు, నింకను గొందఱు పదునొకండువందల పదునేను వర్షములకు ముందువాఁడనియు నుడివియుండిరి. దీనినిర్ణయమును జారిత్రకులపై విడిచి యీమహాత్ముని మహాత్వముల ద్విజ్ఞాతముగఁ దెలుపుచుంటిని.

జనకుఁడగు శివగురు సోమయాజి సర్వవిద్యా ధీశ్వరుం డగు తన కుమారునకుఁ బరిణయమొనరింప యత్న

మొనరించునట్టి శంకరుఁడు నాతత్వమెఱుంగకయుఁ దనకు
 మరణ మాసన్నమయినదనియు నాతండ్రి యెఱుంగఁడయ్యె
 నని విచారించెను. చూర్ణీ నదికిం జనియందున్నాన మొనరించు
 చుండ మొసలియొక్కఁడు పాదంబులంబట్టి విడువకున్న
 సమయమునఁ దల్లియగు నార్యాదేవింబిల్చి “అమ్మా!
 నన్నీ మొసలి విడువక చంపనున్నది. నేను మృతుండనైన
 మజ్జన్మమువ్యర్థము. కావున సన్న్యాసాశ్రమంబు స్వీకరింప
 నాజ్ఞ” యిడుమని వేడి తత్తణమ తల్లియనుమతిని మానస
 సన్న్యాసము స్వీకరింప నమ్మకరము విడిచి గంధర్వాకృతిం
 దాలెను. తాను సన్న్యాసియై గోవింద భగవత్పాదాచార్య
 గురుదత్త చంద్రమాళీశ్వరలింగముం గైకొని దేశపర్యటన
 మునకుం బోవుతఁజిఁ దల్లింగని నీవెప్పుడుతలంచిన నప్పుడేను
 నీకగపడుదునని చెప్పి చని, యొకానొకదినఁబునఁ దల్లిన్మరింప
 సర్వజ్ఞుఁడగు శంకరదేశికుఁ డార్యాదేవికి మరణము సమీ
 పించుటెఱింగి తల్లిమోలకునచ్చి యమ్మహాదేవి స్నానా
 ర్థము చూర్ణీ నదికిం బోఁజాలనన నా నదిని తనమహిమచే
 గృహసమీపమునకు రప్పించెను. దివాకర పుత్రుండగు
 బ్రాహ్మణబాలకుఁడు మూఁగవాఁడై తనయొద్దకుఁగా, “నీ
 వెవ్వండ వెందుకిటవచ్చితివి ? నీ పేరే”మని బహువిధంబులఁ
 బ్రశ్నింప నగ్బాలుండు శ్రీజగద్గురుదర్శనప్రభావమున “ఆత్మ
 స్వరూప తత్వంబేనగుదు” నని నుడువ సంతసించి యతనికి
 సన్న్యాసమొసంగి శిష్యుంగాఁజేకొని ఆత్మస్వరూపంబును
 హస్తామలకముగ తెలుపుటంజేసి యాతనికి “హస్తామలకుం”

డనునామంబిడె. ఇట్లే బహురీతులఁ దనమహాత్వము కలిమి,
 శిష్యప్రకాండము నుద్ధరించెను. పదంపడి పండితులు కాశీ
 షేత్రమున ద్వైతాద్వైత సత్యత్వనిరూపణమునఁ దర్కిం
 చుచు ద్వైతమును మిన్నగఁబొగడుచు శంకరు నిందింప
 నాజగద్గురువు విశ్వేశ్వరప్రార్థన మొనరింపఁ దత్తణమ
 మహాదేవుండు. ప్రత్యక్షమై పేరెలుంగునఁజేయెత్తి “ఓభక్తు
 లాగా! ద్వైతాద్వైతంబుల నద్వైతంబె యుత్కృష్ట
 మతంబని వక్కాణింప నాటనుండి యందలి వారమ్మతమునే
 యవలంబించిరి.

సర్వకళాపరిపూర్ణుండగుజగద్గురూత్తముఁడు అద్వైతార్థ
 ప్రతిపాదకములగు వ్యాససూత్రములకును, దశోపనిషత్తులకును,
 భగవద్గీతకును, శ్రీవిష్ణుసహస్రనామ స్తోత్రమునకును, రుద్రా
 ధ్యాయనమునకును భాష్యములనురచించి యయ్యవి సామాన్య
 బుధదురవగాహము లగుటంజేసి సర్వజనోపయోగముగ
 వివేకచూడామణి, ఆత్మబోధము, ఆత్మానాత్మ వివేకము,
 అపరోక్షానుభూతి, ఉపదేశసాహస్రిమున్నగు నద్వైతప్రకరణ
 గ్రంథములను, భక్తిరసప్రధానంబులగు ద్వాదశిమంజరికా
 స్తోత్రము, సౌందర్యలహరి, శివానందలహరి, దక్షిణామూర్తి
 స్తోత్రము మున్నగు స్తోత్రరత్నములను రచించి దేశోపకార
 మొనరించెను.

పయిగ్రంథములు చాలనటకు బహుపండితులు పివిధ
 రీతుల నాంధ్రీకరించి తద్రహస్యార్థములను లోకమునకు

నెల్లడించిరి, ఇంతవఱకు ఈ వివేకచూడామణి మాత్ర
మాంధ్రీకరింపఁబడి యుండదనియే నానమ్మకము. దీనిని,
ఆంధ్రమేఘదూత, ఆంధ్ర ప్రాక్షత్తర రత్నమాల, సంస్కృత
భాషాప్రబోధము మున్నగు గ్రంథములను రచించిన
మ.రా.శ్రీ మొట్టపర్తిచినసోమయ్యచౌదరిగారాంధ్రీకరించిరి.
ప్రథమ ప్రయత్నముననే వీరింతలాభివ్యముగ మూలగ్రంథ
భావానుసారముగఁ జక్కఁగ నాంధ్రీకరింపుట మిగులఁగొని
యాడఁదగినది. స్థలీపులాకన్యాయముగ నిందలి నాలుగైదు
మూలశ్లోకములను, ఆంధ్రీకరణపద్యములను దార్కాణముగఁ
జూపి యేతద్ద్రంఛోత్కర్షతను పాఠకబృందమునకుఁ వీడు
చుంటిని.

మూలము సం॥ 146 శ్లోకము.

చీజం సంస్కృతిభూమిజస్యతు తమోదేహత్మధీరంకురః
రాగః పల్లవమంబుకర్మతు నపుస్కంధోఽనవశ్శాఖికాః
అగ్రాణీంద్రియసంహతిశ్చవిషయాః పుష్పాణిదుఃఖం ఫలం
నానాకర్మసముద్భవం బహువిధం భోక్తాత్మజీవః ఖగః.

ఆంధ్రము 147 సీసము.

సంసారమను మహాశాఖ కజ్జానమ్మ

విత్తనమ్మగుచును వెలయుఁ దనువు

నాత్మఁగాఁదలఁచుట యంకురంబగుఁగోర్కి

చిగురుకర్మచయమ్మ క్షీరమలరు

నంగమ్ము స్కంధమ్ము ననుచులెల్లనుగొమ్ము
 లింద్రియమ్ములుకొన లిలగుణములు
 పూవులుబహుకర్మ పుంసంభవమగు
 దుఃఖముఫలమయి దోచుచుండు

తే. గీ. నిమ్మహేమహకుండున సంపుమీఱ
 వేచరముభాతేచవుడు క్రీడలొంది
 భోక్తయగుచును సంతతాసక్తి నలరి
 కర్మబంధమ్ములనుగడు గలతవడును.

మూలము సం॥ 257 శ్లోకము.

షడ్భిరూర్మిభిరయోగియోగిహృద్భావితం నకరణైర్విభాషితం
 బుద్ధ్యవేద్యమననద్యభూతియద్భ్రష్టతత్త్వమసిభావయాత్మని.

ఆంధ్రము 258 గీతము.

తరగళాటింట నొనరదు దొరకదింద్రి
 యముల బుద్ధినిజిక్కదు విమలయోగి
 హృద్విలాసము దోషరహిత విభూతి
 యగు పరబ్రహ్మమీవని యరయుమెదను.

మూలము సం॥ 304 శ్లోకము.

యావద్వాయత్కించిద్విషదోషస్ఫుర్తిరస్తిచేదేహే
 కథమారోగ్యాభవేత్తత్త్వదహంతాపియోగినో ముక్త్యై.

ఆంధ్రము. 305-చంపకమాల.

గరళపు దోషమెంతయునఁ గాని శరీరమునందుఁ జేరి తా
స్థిరముగ నిల్చు నంతకును ష్టమమద్యైలు లేక యుండునా
తెఱఁగున గర్వలేశము మదింగుదురొందిన నెట్టి యోగ సు
స్థిరమతియైనవానికిని చెన్నగనంబడఁబోదు ముక్తికై.

మూలము సం॥ 332 శ్లోకము.

శ్రుతిస్మృతిర్నాన్యయశఃతైర్నిషిద్ధేదృశ్యేత్రయస్వాత్మమతింక
రోతి । ఉపైతిదుఃఖోపరిదుఃఖజాలంనిషిద్ధకర్తా సమలింగువో
యథా.

ఆంధ్రము 333 మత్తేభము.

శ్రుతిధర్మంబుల న్యాయసమ్మతములన్ శుద్ధస్మృతిన్ యుక్తులన్
శతధామిధ్యగఁ ద్రోసివేయఁబడు సీసర్వముఁ దానంచు మూ
రతభావించునతండు దుఃఖములపైఁగా దుఃఖ జాలములన్
సతతంబుంగనుదూష్యకృత్యములు నిచ్చలేయఁగ్రుచ్చున్వలెన్

మూలము సం॥ 337 శ్లోకము.

తుధాందేహవ్యధాంశ్యక్త్వా బాలక్రీడతివస్తుచి
తద్దైవవిద్వాన్రమతే నిర్మమో నిరహంసుఖీ.

ఆంధ్రము 338 కండము.

ఆకలి నలసట బాలుఁడు

చేకొనకొకదానినాటఁ జెలఁగెడుగతి సు

శ్లోకరమించెడు బుధుడే

పోకటమోహమ్ము సహముఁ బొందక సుఖయై.

ఈ రీతినే మూల గ్రంథములోని 580 శ్లోకములకు -
నన్నియ పద్యముల నిర్దుష్టముగ ననవసర శబ్దజాలమును
దొరలనీక భావముఁజెడనీయక సర్వమునురచించిరి. కవిత్వము
ద్రాక్షాపాకమని దీనిని ఒకించిన వారికిఁ దోఁపకపోదు.
ఇట్టి జ్ఞానబోధకములగు గ్రంథరాజములను బెక్కింటి నీకవి
వాక్కుననుండి వెడలునట్లు పరమేశ్వరుడనుగ్రహించుఁగాక!
సర్వజన సుబోధకములగు నిట్టి గ్రంథపఠనమున లోకము
తరించును గాక!

ఏ లూ రు ,

20—12—1932.

ఇట్లు,

సుధీవిశ్లేయుఁడు

రాజా మంత్రిపైగడ భుజంగరావు.-

విజ్ఞాపనము.

నే. విదిత సకలశాస్త్రసుధకు సముద్రము
 విమలవేదాంతార్థవితతికి నిధి,
 సంసారజలధి నిస్తరణకు మరకొల,
 యమిత దయావరుణాలయము
 వివిధదర్శన తత్వవిధసమిద్ధహనాగ్ని
 నిజబోధతార్కాణ నియతిసుమతి,
 గురువరిష్ట వరిష్ట గురుకేతనస్వామి
 వర్ణనాతీత ప్రభావమూర్తి

గీ. అపరశంకరవిఖ్యాతి, యనమహాత్ముఁ
 డైన శంకరు సద్గ్రంథమార! యేడ?
 కేవలాల్పఁడనైన నాకృతి యదేడ?
 సహితభద్రగజంబేడ? మశకమేడ!

సీ. పొడగరికయినెత్తి వడిదీయుఫలముల
 బొట్టికేల్పించి తాఁ బొందనొచ్చి
 నైశంబ కడు నెగతాళిపాలెనట్లు
 జడుఁడు సత్కవికీర్తిఁబడయనెంచి
 యపహాస్యమునకు తావగురీతి నెఱిగియు
 బట్టినెఱుక హత్తుపొత్తమగుటఁ
 జపలబుద్ధినమిత సాహసమ్మునుబూని
 నెఱుక కలిమిబలిమి నెఱిగినంత

ఆ. గూర్చినాడనిందు గుణముశంకరునిది
 దొసగునాది కురుజు భక్తమునొని
 జలము విడుచుకీటి సారస్యమునగ్రోలు
 టదిభవత్పుధర్మమార్యలార !

లోకంబున మానవులు జననమరణాది దుఃఖతరంగ
 విస్తారంబగు సంసార సముద్రోద్ధరణ మొనరించి బ్రహ్మ
 భావమునొందు పొంతు వేదాంత విచారమునఁ బొడము
 నద్వైతజ్ఞానమే సాధనంబుగ, “తమేనవిదిత్వాఽమృత్యుః
 మేతి, నాన్యః పంథా విద్యతే ౭. యనాయ, బ్రహ్మవిశ్వా
 హ్మైవభవతి, తరతిశోకమాత్మవిత్, జ్ఞానాత్కైవల్యచిత్తే”
 యను పెక్కు శ్రుతులు వాక్రుచ్చుచుండుటయ గాక -
 ద్వైతము బంధమూలమనియు, నద్వైతము ముక్తికారణ
 మనియు, “ద్వితీయాద్వయంభవతి, య ఏతస్మిన్నదరమంత
 రంకురుతే, అధ్యత్యభయం భవతి, మృత్యు స్సమృత్యు మా
 ప్నోతి, య శ్చహనేనషశ్యతి, అభయం జనక ప్రాప్తోసి,” అని
 తెల్పు సూక్తులంబట్టియు, అద్వైతజ్ఞానము మోక్షప్రదంబని
 సిద్ధాంతీకరింపఁ బడినది. అట్లు అద్వైతజ్ఞాన ప్రబోధకమగు
 నీవివేకచూడాకాణి గురుముఖంబునఁ జదువునాడు గోలె
 దద్గ్రంథ విషయప్రాశస్త్యము నాహృదయంబున కచ్చెరువుం
 జల్పించుచు సంతత సంస్మరణీయాదరణ గ్రంథముగాఁ బరి
 గణింపఁబడు చుండెడిది.

ఇట్టి మహాత్కృష్టములగు గ్రంథభావములను మిత్ర
మండలిలో నప్పుడపుడు వెల్లడించుచుండుతఱి సుహృత్
బృందమును బ్రహ్మానందపారవశ్యంబున నీ పుస్తకరాజమును
దెనుంగునకుం దీసికొనివచ్చిన బహుజనోపయోగ మగునని
ప్రోత్సాహపరచుటచే నెట్లు కొనసాగఁగలదను భయమ్ము
హృదయమ్మునఁ గ్రమ్ముకొనినను చానియందు నాకుఁ గల
యాత్సుక్యత నన్నం బురికొల్పుటంజేసి సాహసించి ఆంధ్రీ
కరణమునకుఁ బ్రారంభించి శ్రీ శారదాంబా ప్రసాదమున
పూర్తిగావించితిని.

ఏతద్గ్రంథమాత్మకను రచించిన శ్రీ శంకరాచార్య
ప్రతిభావిశేషాదికమునుసంగ్రహముగఁబ్రీతికఱోమ. రా. రా. శ్రీ.
శ్రీరాజా మంత్రీప్రెగడ భుజంగరాయ బహద్దరు జమీందారు
వారే సలక్షణముగఁ గ్రోక్షికరించి యుండుటచేత నేనాపనిని
చర్చితచర్చణమగునని తలంచి విరమించితిని.

నా యీ యాంధ్రీకరణము మూలశ్లోక సంఖ్యను
బెంచక తగ్గించక భావానుసారముగ వ్రాయఁ గలిగితినిని
యానందించుట రసజులు చదివి యానందించినపు ఁగదా !

నా దృష్టిపథమున నీ వివేకచూడామణి యింతకు
మున్ను ఆంధ్రీకరింపఁబడినట్లు లేదు. ఇది ప్రథమప్రయత్న
మగుటచే నిందేవిషయమున సయిన లోపములున్న నట్టి
వానిని బ్రాజ్ఞులు సాహృద్యహృదయములై తెలిపిన ద్వితీయ
ముద్రణమున నాదర పూర్వకముగ సవరించుకొందును.

నా యీ గ్రంథమును ఆమూలాగ్రముగ సావధాన
మనస్కులై శ్రమయనక చదివి చక్కని విపులమైన పీఠికను
వ్రాసి నా గ్రంథమునకు వన్నె దెచ్చి స శ్రీరాజా మంత్రి
ప్రేగడ భుజంగరాయకవిరాజునకు నా మనఃపూర్వక
వందనములు.

ఈ గ్రంథమును నేను రచించి మద్రాసు ప్రతి వ్రాయు
తటి నాకుం జేదోడుగ బహుకష్టముల కొర్చి విషయ
సాంప్రదాయమున కుచితరీతుల మేధావి శేషముచే జలుగు
కుందనంబుబోలె నిమ్మగ నలంకరించిన నా చిరమిత్రులు
లక్ష్మీవరాస్థాన విద్వాంసులు పండితకవులు నగు బ్రహ్మశ్రీ
కొత్తపల్లి సుందరరామకవివర్యున కనేక కృతజ్ఞతాపూర్వక
నమస్కారములు.

లోకమున నల్పజ్ఞుడ నగు నాకు అద్వితీయ జగత్పిత
కీర్తిమూర్తి యగు శ్రీ జగద్గురు శంకరభగవత్పాదాచార్య
స్వామి ఈ యాంధ్రీకరణ గౌరవావకాశమును గలిగించినం
దులకు అప్పుహనుభావునకు సంతత స్మరణపూర్వకానేక
సాష్టాంగ నమస్కృతులు.

దేంద్రులు, {
20-12-32.

గ్రంథకర్త :
మొట్టసర్ది చిరసోమయ్య చౌదరి.

కృతీసమర్పణము.

నీ. కలనై న నపకృతి ♦ దలపకెన్నరి కేని,
 యచిలోపకృతినేయు ♦ జనహితుండు,
 ధనమనఃప్రాణ సం ♦ తతిఃగుంటువారిక,
 బుధనిష్ఠజరుపు సూ ♦ స్మరనచస్వి,
 కులగిరులొక్కట ♦ దలక్రిందులైన స్వ
 ధర్మమ్ము దప్పని ♦ కర్మయోగి
 మోక్షసామ్రాజ్య వి ♦ భూతినందంగభక్తి
 భస్మమంచెఱిగిన ♦ భజనపరుడు

గీ. ఐహిక కృతార్థుడై ఓవి ♦ నందినట్టి
 సహజనునకు రామస్వామి ♦ చొడరి కిది
 సోదరాద్పితమగు నివా ♦ పోదకముగ
 నక్షరముఖమ్మునం బ్రణ ♦ యాంకమగుత.

ఇట్లు,

గ్రంథకర్త.

OPINION.

Dear Sir,

Thank you for your kindness in sending me the Telugu version of Viveka Chudamani. I am not competent to Pronounce any opinion on its quality as a piece of poetry, but I dare say that your work will be found extremely valuable by all Telugu students who are unfamiliar with Sanskrit. Your fidelity to the original and fluency of expression are quite commendable.

Yours Sincerely,

WALTAIR, } (Sd).S. Radhakrishnan, M.A.,
4-4-1933.

Vice Chancellor, Andhra University, Waltair.

విద్వదభిప్రాయములు.

శ్రీమత ఆంధ్రయానివర్సిటీ ప్రెస్‌చాన్సలర్,
యస్. రాధాకృష్ణన్ గారు, యం. ఏ,

వాల్తేరు, ది 4-4-1933.

ఆర్య, వివేక చూడామణి తెలుగుపద్యకావ్యముగ వ్రాసిన ప్రతి
మీరు దయతో పంపించినందులకు మీ కనేక వందనములు. పద్యకావ్యము
మీద కానివిలువనుగూర్చి నేనభిప్రాయమిచ్చుటకు సమర్థుడనుకొను. కాని
సంస్కృత భాషాజ్ఞానములేని తెలుగు విద్యార్థుల కందరికి మీ గ్రంథము
చాలా విలువగలదిగాయుండునని నేను నొక్కి వక్కాణించుచున్నాను.
మీకు తెలుగు భాషయందున్న గౌరవమును, భాషాభిప్రాయమును వెల్లడి
చేయుటయందుగల మీ నేర్పున్న చాలా కొనియాడదగినది.

కింకవీంద్ర ఘటా పంచానన, బాలసరస్వతి, ఆశుకవిచక్రవర్తి,
బాలకలానిధి, శతావధాని,

బ్రహ్మశ్రీ చెళ్లపిళ్ళ వెంకటశాస్త్రిగారు,

కడియము, 10—2—33.

ఆయ్యా, మీరు పంపించిన శ్రీమదాంధ్రవివేకచూడామణి చేరినది. స్థాలీపులాక న్యాయముగ నా గ్రంథమును చదివి చూచినాను. అంధ్రీకరణము మూలానుసారముగ నున్నది. కవిత్వము రసవంతమై లాక్షణిక విషయమున నేమి, ధారా విషయమున నేమి, మిక్కిలి చక్కగానుండి శ్లాఘనీయముగా నున్నది. భగవంతుఁడు మీకిట్టి సద్గ్రంథరచనకుం దగిన యాయురారోగ్యములు ప్రసాదించుగాక యని కోరుచున్నాను.

శ్రీయుత కవిశేఖర వడ్డాది సుబ్బారాయుడుగారు.

విశ్రాంతిగొన్న రాజకీయ కళాశాలాంధ్రపండితులు.

రాజమహేంద్రవరము, 24-3-33.

ఆయ్యా, మీరు సాదరముగా భవద్విరచితము, శ్రీమదాంధ్రవివేకచూడామణి నాకు సంపినందులకు మీకు నేను కృతజ్ఞుడను. తద్గ్రంథ విషయమున నా యభిప్రాయమును వెంటనే తెలుపవలెనని మీరు కోరుట చేత నది సొంతముగా జదువ వలనుపడక, నచ్చటచ్చట మాత్రము చదివి మీకవిత్వభోరణికిని తత్త్వద్వినయోగమునకును మిగుల సంతసించితిని.

క. మానవజన్మము మోక్షపుఁ

బూనికమహనీయుఁడైన పురుషునికొలుపున్

మానుగ దుర్లభ మివియగు

నైనఁ బరాత్పరునికరుణ నమరును మూఁడున్.

దిజ్ఞాత్రముగ బయి చిన్న ఋద్యమొకటియు మూలములే బోల్పి చూడగా సరసముగా మూలభావము ప్రకటించినట్లు తోఁచుచున్నది.

పారమార్థికగ్రంథము నాంధ్రకరించి భగవత్కృపాభిమతి మీ సాండి
త్యము లోకోపకారముఁ గావించినందులకు నత్యంతము మిమ్మునేను
శ్లాఘించుచున్నాను. కవిత్వము రసవంతము.

ఆంధ్రయానివర్సిటీ తెలుగు లెక్చరరు
శ్రీయుత పింగళి లక్ష్మీకాంతంగారు, ఎం. ఏ.

విశాఖపట్టణము, 16-2-33.

ఆర్యా, మీ వివేకచూడామణిని శ్రద్ధతోఁ జదివితని. చాలసరస
ముగానున్నది. వస్తుతత్వమునుబట్టి వేదాంతము కవిత్వమునకుఁ బనికిరాని
వస్తువని కొందఱి యభిప్రాయము. కాని

“రమ్యం జగుప్సిత ముదార మథాఽపి నీచ
ముగ్రం ప్రసాది గహనం వికృతం చ వస్తు
యద్వా ప్యవస్తు కవి భావక భావ్యమానం
త న్నాస్తి య న్న రసభావ ముపైతి లోకే”

అని ధనంజయుఁడన్నట్లు, కవిచేత భావ్యమానమై రసభావమును
బొందని వస్తువేదని నాయభిప్రాయము. దీనికి మీ వివేకచూడామణియే
తార్కాణ. ముగ్రంథము సర్వథా సీతారామాంజనేయమునకు నెనయై
ఆంధ్రవాఙ్మయమున శాశ్వతముగా నిల్చియుండుననుటకు సందేహములేదు.
ఈగ్రంథమున నంతర్వాహినిగా మీయాత్మసాధనయుఁ బాడకట్టుచున్నది.
ఆసాధనయే లేనిచో మీగ్రంథమునే తలపెట్టియుండరు. ఆసాధనను
గూర్చి విమర్శవాక్యములు వ్రాయుశక్తి నాకులేదు. అది యియ్యెడ నప్రస్తు
తముగూడ.

మీపద్యరచన ప్రసన్నమునుఁ, బ్రకాంతమునై శరన్నదివలె నున్న
దనుట యతిశయోక్తి కాఁజాలదు.

మ. రా. శ్రీ క్రొత్తపల్లి సూర్యారావుగారు,

మేనేజరు, ఆంధ్రస్టాహిత్యపరిషత్,

కాకినాడ, 20-2-33.

మహాశయా, తాము దయతోఁ బంపిన శ్రీమదాంధ్ర వివేక చూడామణి నందుకొని యానందించితిని. ఇక్కలంబున నిట్టి వివేక గ్రంథములను జనువువారెయ్యరు. చదివినవారిలో గురుముఖమునఁ దెలిసికొనిన విషయములను సుబోధముగ నితరులకుఁ దెలియఁజెప్పు ప్రజ్ఞ గలవారు తక్కువ. అట్టిప్రజ్ఞగలవారిలోఁ బద్యరూపమున మూలభావము నెల్లఁ దెచ్చువారు కనఁబడరు. కానఁబడువారిలో నుభయ భాషలలోను జక్కని ప్రతిభగలిగి నిర్దుష్టము లలితమునైన పదప్రయోగము చేయువారు మృగ్యులు. అట్టిచో మీయాంధ్రీకరణ ప్రయత్నము ముదావహముగ నున్నది. శ్రీ శంకరాచార్యుల వారి సిద్ధాంతములందు మిక్కిలి యభిమానముతోఁ బరిశ్రమ చేసియుండని యెడల నిట్టి మృదుమధుర పాకమున గ్రంథము జైలుబెడలి యుండదు.

“బుధువై శాంతులునై మహాత్ములు” అను 38 వ పద్యమునకు “శాంతా మహన్తో నివసంతి సంతః” అని మూలమునఁగల శబ్దాలంకృతిని దెనుఁగునఁగూడ నొకవిధముగఁ దెచ్చిన బాగుగ నుండును. మఱియుఁ బంచపాది విలక్షణముగా నున్నది. కాని యిట్టి యభిప్రాయ భేదములు స్వల్పవిషయములు.

ఈయాంధ్ర వివేకచూడామణి యాంధ్ర వివేక చూడామణుల యాదరమున ద్వితీయముద్రణమునకు శీఘ్రముగా వచ్చుననియు నప్పుడు తెలుఁగుపద్యములకుఁ జైనమూల శ్లోకముఁగూడఁజేర్చి ప్రకటింపదరనియును నమ్ముచున్నాఁడను.

కవిసార్వభౌమ ఉమర్ ఆలీషా కవిగారు,

పీఠికాపుర సంస్థానాస్థాన పండితులు, 20—2—33.

ఉ. మ్రొమహితుండు శంకరుఁడు చెప్పిన తాత్వికమా వివేక చూ
డామణి నాంధ్రభాషను కదాని ముదంబున మొటపర్తి శ్రీ
సోమయచౌదరీ కవి విశుద్ధుఁడు మూలమరీతి వ్రాసె వి
ద్యామతి యోగమార్గము ప్రయాణము జేసెడు వారిఁ దోడ్పడన్.

ఉ. కామ వికార సంజనిత కర్మదవానల మార్పివైచి వి
ద్యా మహితంబునై జలయునట్టి వివేక మె యీ వివేక చూ
డామణి యిట్టి గ్రంథమును దాసి ధరన్ మొటపర్తి వంశ్యుఁడౌ
సోమయ చౌదరీ సుకవి శోభిత జన్మ తరించునట్లుగన్.

తే. గీ. కవిత మిక్కిలిరిసమునఁ గ్రాలుచుండె
భావములు తేటతెల్లమై పరిధవిల్లు
అర్థము సుబోధకంబుగా నలరుచుండె
నిఁక వివేకచూడామణి కేమి కొదువ
సుగుణగణధుర్య మొటపర్తి సోమయార్య!

లక్కవరాస్థాన విద్వాంసులు, విద్వత్కవులు నగు
శ్రీయుత క్రొత్తపల్లి సుందరరామకవి గారు,

ఏలూరు, 16—2—1933.

ఉ. స్వామి జగద్గురు ప్రవర • శంకర సత్కృతమా వివేకచూ
డామణి కార్యరత్నమును • డింబుమెయిన్ బరియించి వ్రాసినన్
శోమున విన్న తత్ఫలము • కోటి గుణంబని పెద్దలందురా
నీమము క్రేవ నాంధ్రమున • నేనది వింటి బరించి వ్రాసితీన్
సోమసుహృత్కవి ప్రచుర • నూత్తి మహత్తర బంధురక్రియన్.

క. కప్పురపుఁ బలుకు లొప్పెడు

చొప్పున మీ పలుకు లొప్పె • సోమకవీ! మేల్

గుప్పితిరి శబ్దజాలముఁ • •

దప్పక మూలాగ్ధ భావ • తత్వ రసములన్.

శ్రీయుత నిడుమోలు కనకసుందరకవిగారు, ఎమ్.ఎ.,

ఏలూరు, 23—2—33.

గీ. తత్వ వేదాంతసార చుగములఁ దఱచి

భవ్య నవనీత మద్వైత భావమబ్బ

సంస్కృత గ్రంథమున దాని సంతరించె

నవరశంకరుఁ డా శంకరార్యుఁడెపుడొ.

క. సలలిత పద కవితము, మది

నలరించు విశుద్ధభావనాలంకృత, మెం

దుల మెచ్చికోలుఁ గొనఁదగు

పలుకున నది నేడు తెలుఁగు బాసను గననా.

క. చిన సోమయకవి చిక్కని

తెనుఁగున కవనఁబుసేసె తేనియవోలెం

గనుపడె తత్త్వాగ్రంబులు

తనివిం గనన్ శ్రీజనులు ధన్యతఁజెందన్.

బ్రహ్మశ్రీ కలువలపల్లి రంగనాథశాస్త్రిగారు,

ఏలూరు, 16—2—1933.

మ. యతిచంద్రుండగు నాదిశంకరుఁడు మో • టావాప్తి మార్గములం

బ్రతీపాదించెడు గ్రంథముల్ సలిపె వి • ద్వద్వేద్యముల్ నాన్నిబం

డితుఁడాస్థం దనుడాసివేఁడెడు సదం • తేవాసికిన్ సాధుప

ద్ధభోధించెఁ బ్రహ్మస్థ చిత్తుఁడగుచున్ • దత్వోపదేశంబునన్.

శ్రీ. పటుతరమ్ముగ నాంధ్ర భాషను గడియించి

యమరభాషాపరిశ్రమ మొనర్చి

చింతలపాటి లక్ష్మీపతి బుధుఁగొల్చి

వినతిపై వేదాంత విధము లెఱిఁగి

అదిశంకరకృత మగు సద్వివేక చూ

డామణి పండిత స్తోమగణ్య

భంగి నసదు మూల భావమ్ముఁ బోసిక

దిట్టవగుచుఁ జక్కఁ దెనుఁగుఁజేసి

తొర ! మొటపర్తి వంశదుగ్ధాభిసోమ !

సోమ సత్కవి ! శంకర స్వామికరుణఁ

శ్రీతనెల్లరుఁ జెలఁగి యవ్వైతసుధను

జనివిఁ దీరఁగఁ గ్రోతెడు తలఁపుఁదలఁచి.

అంధ్రభారత పరిష్కర్త, దేవదత్తంపత్రిక సంపాదకులు,

శ్రీయుత మున్నంగి లక్ష్మీనృసింహశర్మగారు.

ఏలూరు, 20—8—1933.

శ్రీ. సఖ ! వివేక చూడామణి • శంకరకృతిఁ

దెలిసి దెలిపితి బనువగు • తెలుఁగుబాసఁ

జేతఁజూపెడు తెలుపు నీ • వ్రాతఁజూపి

మకృత చరితుండవై తివి • సోమసుకవి !

బౌద్ధవాఙ్మయ బ్రహ్మ

శ్రీయుత దుగ్గిరాల బలరామకృష్ణయ్యగారు,

శ్రీ గౌతమబుద్ధ నేవాశ్రమము, అంగలూరు, (కృష్ణాజిల్లా).

ఆర్యా, మీగుదయతోఁ బంపిన “శ్రీమదాంధ్రవివేక చూడామణి” వంతుకొంటిని. ఆస్వస్థుడనయి యుండుటచే సత్వరము మీరు కోరిన మేరకు నా యభిప్రాయమును బంపఁజాలనయితి. తుంతవృద్ధుడ.

“శ్రీమదాంధ్రవివేక చూడామణి” అద్వైత విజ్ఞాన భాస్కరుఁ డగు శ్రీ శంకరాచార్యుని గీర్వాణ వివేకచూడామణికి విశుద్ధాంధ్రానువాదము. ఇయ్యది తత్త్వమిమాంసచే భారతీయ ధార్మిక సాహిత్యమున గణుతికెక్కిన గ్రంథరాజము. ఇట్టి ప్రశస్త గ్రంథ రత్నము నాంధ్రీక రించి ఆంధ్రభాషావధూటి కొక యమూల్యాలంకారమును సమకూర్చిన మీరు కడుంగడు సంస్తవ పాత్రులు.

ఈ గ్రంథ మాద్యంతము మానవజీవితసంతరంగావశ్యకములగు ధర్మములతో నలరారుచున్నది. ఇందలి శైలి సరళము, మధురము, మృదులము, కుంటువోని గమనము. సుస్పష్టభావగాంభీర్యము మీ శైలికి వన్నెనిడుచు గ్రంథ ప్రాశస్త్యము ననుమడింపఁజేయు చున్నది. మూల గ్రంథ మందలి యున్నత భావముల గరిమను, భాషాలలిత్యమును, రచనాసౌష్ఠ్యమును చదువరి స్మృతిపథమునకుఁ దేగల భాషాంతరీకరణ మని యనుటలో నతిశయోక్తి లేదు. జటిలము, ప్రౌఢము, గంభీరము నగు నధ్యాత్మ విషయము మీవంటి కవీంద్రుని సహజసరళశైలి యందుఁ జిత్రింపఁ బడినపుడే సార్థకము కాఁగలదు.

శంకరునివంటి లోకోత్తర ప్రతిభాసముపేతుని అసదృశ విజ్ఞాన పేటికయగు వివేకచూడామణిని దెనిఁగించి ఆంధ్రసాహితీపూజావేదికపై వొక యర్చనాకుసుమముగ సమర్పించ నోచిన మీరు ధన్యులు. చిరస్మరణీయులు.

ఆంధ్రముముఖులొకము, విద్యత్కవి ప్రపంచ మీ యుత్తమాత్త మాంధ్రకౌశ్యమును సమాదరింప నంజలి ఘటించి ప్రార్థింతు.

శ్రీయుత కనకవల్లి భాస్కరరాయకవిగారు,
సహకార పరపతిసంఘముల రిజిస్టరు డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు.

నాయుడుపేట, 19-3-33.

మీరు పంపిన “శ్రీమదాంధ్ర వివేకచూడామణి” యను గ్రంథమును వందనములతో నందుకొంటిని, “భాగవతము తెలిసిపలుకుట చిత్రంబు కూలికైనఁ దమ్మిచూలికైన” యని పోతనయంతటి మహనీయుఁడు వచించెను. ఇట్టి విషయమునుగూర్చి స్వతంత్రముగ గ్రంథమును వ్రాయుటయే దుగ్ధుటమైనకార్యము. అట్టిది సంస్కృతమునందు, అది శంకరభగవానునిచే రచియింపబడిన యిట్టి యసామాన్యకౌశ్యమును పద్య రూపముగ నాంధ్రీకరించుటయు, ఒక స్తోకములోని విషయమును ఒక పద్యములో నిముడ్చుటయు, అందును “కందపద్యమును వ్రాసినయతఁడు కవి” యను సామెతకు నిదర్శనమగునటుల నధికముగ కందపద్యములు వ్రాయుటయు, యతిప్రాసాదులకై వ్యర్థపదములను దెచ్చిపెట్టుకొన కుండుటయు, కవియొక్క అసామాన్య సామర్థ్యాతిశయముం బ్రకటించు చున్నవి. తేట తెలుఁగుమాటలతో తేనెలాలుకునట్లు వ్రాయఁబడిన యాక్రింది పద్యములను స్థలీపులాకన్యాయముగఁ జూపుచున్నాను.

క. ఋణమోచనమ్మ నొనరుప

దనయులు మనుమలును గలరు తండ్రికి; భవబం

ధన మోచనమ్మ నొనరుపఁ

దనకంటె నెవండులేడు ధరఁ బరుఁడుబుధా.

క. తలమీఁదనున్న బరువునఁ

గలిగిన దుఃఖమును బరులుకడఁ ద్రోచెదరాఁ

కలిబాధ యేరివలనను

దొంగింపఁగఁబడదు తాను దొంగింపనిచోన్.

ఈ క్రింది పద్యము నెన్నిసారులు చదివినను ఇంకను మరువ వలయుననియే బుద్ధి పుట్టుచుండును.

క. పరతత్వము దెలియమిదన

వరశాస్త్రాధ్యయన మెల్ల క్ష్యరంబయగుం
బరతత్వము నెఱిగినదన

వరశాస్త్రాధ్యయనమెల్ల క్ష్యరంబయగున్.

ఈ కావ్యమునందలి గుణములను వర్ణింపవలయుననిన నదియొక గ్రంథమగును. “ఒనరన్ నన్నయతిక్కనాదికవులీ యుర్విం బురాణా వళుల్ । తెనుఁగుం జేయుచు మత్పరాకృత శుభాధిక్యంబు వానెట్టిదో । తెనుఁగుం జేయరు మున్ను భాగవతమున్ దీనిం దెనింగించి నా । జన నంబున్ సఫలంబుఁజేసెదఁ బునర్జన్మంబు తకుండగన్ ” అను పాతన వాక్యము మీకు సంపూర్ణముగ వర్తించును. గ్రంథవిషయము సామాన్యజన దురవగాహమగుటంజేసి యిందు కొన్ని పద్యములకైనఁ దాత్పర్యమువ్రాసిన గ్రంథోపయోగము ద్విగుణితంబగునని మదాశయము. గ్రంథము అచ్చు పడినదిగనుక విడిగా పద్యసంఖ్యల నుదాహరించి తాత్పర్యమువ్రాసి ముద్రింపించి దానిని పుస్తకముచివరను చేర్చవచ్చును. మీరువ్రాసిన తక్కిన గ్రంథములను జూడఁగోర్క యొదవుచున్నది. వానిం బంపవేడెద.

శ్రీ రస్తు.

శ్రీమదాంధ్ర వివేక చూడామణి.

—• మూలగురుస్తుతి. •—

క. సకలాగమాంత సిద్ధాం
తకవిజ్ఞః డగోచరుండు తత్వానంద
ప్రకటితచిత్తుండగు దే
శికవరు గోవిందు నతులు సేసెద నెపుడున్.

1

—• ఆత్మగురు స్తవము. •—

ఉ. తాపహతము చిత్తుఖ నిదానము మృత్యు వినాశనముఁడృ
ష్టాపహమున్ విశుద్ధము భవామయదివ్యరసాయనము నౌ
శ్రీపరతత్వబోధసుధఁ జిల్కిన చింతలపాటి వంశ్యు ల
త్తీపతి దేశికు నిబుధసేవితు జ్ఞాననిధిం దలంచెదన్.

2

—• ముక్తి అనేక జన్మపుణ్యార్జితము •—

సీ. జంతుకోటిని నరజన్మముత్తమ, నుందుఁ
పురుషుండై పుట్టుట పరమపుణ్య
మగు, నందుబ్రాహ్మణుండై జనించుట శ్రేష్ఠ,
మందు సత్కర్మిష్యుండగుట లెస్స
యగు, నందుఁబండితుండై తరించుట ఘన,
మందు నాత్మవివేకియగుట పూజ్య
మగు, నందు స్వనుభవుండై తనర్చుట శ్రేయ,
మందు “సర్వంబ్రహ్మ” మనెడిబుద్ధి

గీ. నుండుటతిశయ, మందుఁ దానొనర ముక్తిఁ
గాంచు టబ్బురమగు మదినెంచ నదియుఁ
గోటిజన్మములను నొడఁగూర్చు పుణ్య
సంతతినిగాక దొరకదు సత్యముగను.

3

—♦ చైవానుగ్రహజనితములు ♦—

క. మానవజన్మము మోక్షపుఁ
బూనిక మహనీయుఁడైన పురుషుని కొలువున్
మానుగ దుర్లభ మివియగు
నైనఁ బరాత్పరుని కరుణ నమరును మూఁడున్.

4

—♦ పండితుఁడైన ముముక్షువుకొనివాఁ డాత్మహంత ♦—

చ. ఎటులతి కష్టసాధ్యమగు సీనరజన్మముఁబూరుషత్వముం
బటునిగమాంతదర్శన సుభాగ్యమునొందియు మందబుద్ధిమైఁ
గటకట! మిథ్యనాఁదగుజగమ్మునఁ నమ్ముచుఁదాను ముక్తి నొం
దుటకుఁ బ్రయత్నముంగనని దుర్మతి పేర్వడునాత్మహంతయై.

5

—♦ మా ధు ఁ డు ♦—

క. అతిదుర్లభ నరజన్మ
స్థితిఁబొరుష ధర్మగుణముఁ జెందియుఁ దనస
ద్గతిఁజూడకుండునా దు
ర్మతికంటె నెవండు మూఢమానసుఁడుభువిన్.

6

—♦ ఆత్మజ్ఞానముముక్తికిఁ గారణము ♦—

ఉ. వేలుపుబొసఁదెల్పినను వేల్పులజన్మములంచుఁ దన్నెనే
నోలిగ దానధర్మ ఘనహోమజపాదుల నెన్నిచేసినన్
వేలుపులన్భజించినను వేడుకనాత్మ వివేకిగానిచోఁ
గాలములెన్నియేగినను గానిలభింపదు మోక్ష మెవ్విధిన్.

7

—• కర్మ ముక్తి ప్రదముగాను •—

క. శ్రుతి ముక్తి నొందఁ గర్మ
ప్రతీతి నహేతువుగ లెస్సవచియించుటచే
క్షీతి ముక్తి గలుగకుండెను
నతులిత కర్మస్వరూపమగు ద్రవ్యములన్.

8

—• పండిత విధి •—

ఉ. కావునఁ బండితుండు భువిఁ గర్మచయంబులనెల్లవీడి స
త్కొవిదుఁడౌ గురూత్తముని కూరిమిచందిగురూపదిష్టసం
భావిత తత్వవాగ్రుచి సమాహితమానసుఁడౌచు నిత్యసౌ
ఖ్యావహమైనమోక్షపదమందఁబ్రయత్నము సేయఁగాదగున్.

క. సముచితమగు సద్బోధను
విమలంబగు యోగసిద్ధి విదుఁడొందినదా
బ్రమయక సంసారసము
ద్రమునమునుఁగు దన్నుదానె దరిఁజేర్పఁగగున్.

10

క. వేదాంత విద్యననయము
మోదముగను ధీకులైన బుధులెల్లఁబనుల్
కాదని విడిచియు భవముల
ఛేదింపఁగ యత్నమొనరఁ జేయఁగవలయున్.

11

—• కర్మచిత్త శుద్ధిప్రదము •—

క. హృదయము శుచియగు కర్మను
సదమల వస్తూపలబ్ధి సమకూడదుతా
నొదవెడు జ్ఞానమువలనను
నొడవదు కర్మాళి నెప్పుఁ డొక్కింతభువిన్.

12

— యథాన్యము పరిశీలనా జనితము —

క. భ్రమవలన జనితమగు స.

ర్పమయను భయ దుఃఖములనుఁ బాపెడిత్రాడన్
సుమనోనిశ్చయభావం
బమరు విమర్శనము లేస్సఁ నందుటచేతన్.

13:

— గురువాక్య చింతనము. —

క. పరమార్థ నిశ్చయత్వము

గురువచన విచారణమున గుర్తింపఁబడున్
దొరకదు దానముచేతను

శరధి స్నానమున యోగశతములనైనన్.

14.

— యోగశతసిద్ధికిఁ గారణము. —

క. ఫలసిద్ధి మివ్వులయోగ్యత

కలవారలఁ బెల్పు దేశకాలాదులు త

త్ఫలసిద్ధి నొందువారల

కలరంగ జ్ఞాయంబులగు నుపాయములు ధరన్.

15.

— జిజ్ఞాసు విధి. —

క. కాన ముముక్షువుదయగల

జ్ఞానోత్తముఁడైన గురుని సాన్నిధ్యమునం

దానొడ్చి యాత్మ తత్వ

జ్ఞానము నొందుటకుఁ జర్చ సలుపఁగవలయున్.

16.

— బ్రహ్మ విద్యాధి కాఠి. —

క. భావవిభేదజ్ఞుఁడు, మే

ధావియుఁ బుంగవుఁడు వస్తుతత్వజ్ఞుఁడు సం

భావిత లక్షణ లక్షిత

కోవిదుడధ్యాత్మవిద్యగౌన నర్నుడిలన్.

17

—♦ పరమాత్మజ్ఞాని ముముక్షువు. ♦—

క. శమదమగుణ సంశీలుడు

ప్రముదితచిత్తుడు విరాగి భవ్యవివేకో

త్తముడైన ముముక్షువునకు

గొమరొప్పగ బ్రహ్మనెఱుఁగుకోర్కి జనించున్. 18

—♦ జ్ఞాన సాధన ములు ♦—

క. ఏవియున్న జ్ఞానమొదవెడు

భువినెవిమఱిలేకయున్న బుట్టదుజ్ఞానం

బవినాల్లు సాధనములగి

వివరించిరి బుధులు సద్వివేకముపొంఁబెన్.

19

—♦ సాధన చతుష్టయము ♦—

క. నిత్యానిత్యవివేకం

బత్యంత విరాగమిహముత్రములన్

స్తుత్యము శమాదిషట్కము

ప్రత్యహమున మోక్షకాంక్ష బడయుటయుఁదగన్. 20

—♦ నిత్యానిత్యవివేకము ♦—

క. సత్యము బ్రహ్మముపృథివీయ

సత్యమ్మను నిశ్చయమ్ము సాధించుటయే

నిత్యానిత్యవివేకము

సత్యంబీవాక్య మమృతసారంబయగున్.

21

—♦ నై రా గ్య ము ♦—

ఉ. సంతత హేయమావిషయ సౌఖ్యముః రోసిశరీరమాది బ్ర
హ్మాంతమనిత్యవస్తువని యాత్మదలంచుచునింద్రియాళి నా
వంతయు దర్శనశ్రవణ వాటులనాటకమాటిమాటికిన్
స్వాంతమునందువింతగనసహ్యామునొందుటయేవిరాగమా.

—♦ శ మ ము ♦—

క. అతిదోష దృష్టివిషయ

ప్రతతిని విడనాడిమివుల నై రాగ్యమునన్

సతతము స్వలక్ష్మ్యమందున

మతిఁదిరముగఁ బొదుకొల్పి మనుటశమమగున్. 23

—♦ ద మో ప ర తు లు ♦—

క. దమమగు విషయవిరక్తిని

తమనెలవుల నింద్రియముల స్థాపన జేయం

దమికొనక బాహ్యవిషయపు

దమనము చిత్తమునఁ బొడమడగు నుపరతియై. 24

—♦ తీ తీ క్ష . ♦—

క. చింతను విలాపమును గొన

కెంతయు నపకారమెంచ కెడనోర్పుమెయిన్

వంతలనెల్ల నడంచుట

యంతేవాసీ! తీతీక్షయనఁబరగుధరన్. 25

—♦ శ్ర ద్ధ . ♦—

క. గురువాక్యమందు శాస్త్రప్రభాఁ

బరిచయమున సత్యబుద్ధిఁ బడయుట దేనిం

బరమాత్మ లభ్యమయ్యెడు
స్థిరముగనది శ్రద్ధయంచుఁ జెప్పుదురుబుధుల్.

26

—♦ స మా థా న ము . ♦—

క. కాలత్రయమందున నే
కాలమ్మున మదిని బ్రహ్మఁ గదలక కూర్పన్
మేలైన సమాధి; మనో
లాలనము సమాధిగాదు ప్రజ్ఞాననిధి !

27

—♦ ము ము త్సు త . ♦—

క. అవివేకముచేఁ బొడమిన
భవబంధము లాత్మరూప భాగ్యముగనుచో
నవలీలఁద్రెంచుఁ గావ్యం
బవని ముముక్షుత్వ మనఁగ నలరుచునుండున్.

28

—♦ మోక్షాభివృద్ధి ఫలప్రాప్తిమూలము ♦—

క. శమదమ గుణములవిరతిని
క్రమముగ సద్గురునికృపనుగని మందము మ
ధ్యమరూపంబులఁ బొసియు
ముముక్షుత సువృద్ధి నొంది మోక్షముగూర్చున్.

29

—♦ వై రాగ్యము ముక్షుతాభివృద్ధి-శమదమాది ఫలసిద్ధి ♦—

క. వై రాగ్య ముముక్షుత్వము
లీరెండెయ్యెడను దీప్రవృద్ధింగనునో
మీఱుచు ఫలితములై యట
వారక శమదమము లర్థవంతములరయన్.

30

—♦ వైరాగ్యము ముక్షతాక్షీణత శమదమాదుల తీణత్వము ♦—

క. విరతియును మోక్షకాంక్షయు

నరయఁగ మందమ్ములెచట నగునోయచటం

గుఱుచలయి శమదమాదులు

మరుభూమి జలంబువోలె మందమ్ములగున్.

31

—♦ భక్తి ముక్తికిమఖ్యము - భక్తి వివరము ♦—

చ. అరయఁగ మోక్షమార్గములనన్ని టియందునభక్తిమార్గమే

గరిమమటంచుఁబండితనికాయమువలెఁడుఁ; గొందటీభువిన్

స్థిరముగస్వస్వరూపమునుజింతన సేయుటభక్తియండ్రు కొం

దఱుమఱిస్వాత్మతత్వపుయధార్థముభక్తిగఁదెల్పుచుండెడిన్

—♦ సాధనసంపత్తిగల శిష్యవిధి ♦—

క. సాధన సంపన్నత స

ద్బోధాత్ముని భవవిముక్తిఁ బొందించెడి స

ద్వేదాంతవేద్య గురువరు

బోధనుగనఁ జేరవలయుఁ బొత్తునమఱియున్.

33

ఉ. పాపవిదూరుఁడున్ బుధుఁడుబ్రహ్మవిదుండున కాముకుండుబ్ర

హ్మోపరతుండు శాంతగుణుఁడుజ్వలవహ్ని సమప్రభావుఁడుం

దాపహతుండుమూర్ఖజన తారణుఁడుంగరుణామయుండునై

యోపిక శిష్యసత్తములకొప్పుగఁ దెల్పెడు దేశికున్సదా. 34

క. పాపుగొని మిగుల భక్తిం

దోపంగా నమ్రవినయ తోషితపూజో

ద్దీపితచేతసుఁజేయుచు

నోపికఁ బ్రశ్నింపవలయుటొప్పు నిజతకున్.

35

—♦ శిష్యప్రార్థన ♦—

- ఉ. ఓనతలోకబంధు ! కరుణోద్ధతి ! సంస్మృతి సింధువున్ దరిం
గానక మగ్నమైన నను గ్రక్కున యోగ్యదయాభివృష్టి స
న్మానిశేషాకటాక్షమున మందజనావన ! యుద్ధరింప ని
న్తానసమందుఁగొల్పుచునమస్కృతిఁజేసెదనోమహాప్రభూ !
- ఉ. ధీరుఁడఁగాను ఘోరదురదృష్ట సమీరహతుండ భీనుసం
సారదవాగ్ని తప్తుఁడను శాంతివిహీనుఁడ మూఢచిత్తుఁడన్
భీరుఁడ సత్ప్రపన్నుఁడ నభేదుఁడ నన్మృతినుండి కావునా
కారయనీవతక్క నిక నన్యశరణ్యములేదొకింతయున్. 37

—♦ మహాత్ములలోక పవిత్రులు. ♦—

- మ. బుధులై శాంతులునై మహాత్ములునదాపూజ్యార్హులై లోకస
ద్విధికై యామనిపోలికంగడఁగి సద్విద్యావిలాసంబునం
బ్రధిశజ్ఞానముఁగూర్చి భీమభవపారావారమున్ దాఁటి య
త్యధిక ప్రేమనహేతుకంబుగను నన్యాళిందగన్వారకం
బుధిదాఁటిరంచి తరింపఁజేయుదురుసంపూర్ణప్రభావంబునన్.
- చ. ఖరకరకర్కశ ప్రభలఁగ్రాఁగు ధరిత్రిఁ దనంతఁదాసుధా
కరుఁడు మరీచి పుంజములఁగ్రమ్ముచుఁ జల్లదనమ్మునింపు న
ట్లరయ మహానుభావు లగునట్టిడులందగఁబుట్టు వందునే
నిరతపరశ్రమాపహరణీయకకృష్యముసత్స్వభావమా. 39

—♦ తాపనివారణప్రార్థన ♦—

- మ. భవతాపంబను కారుచిచ్చునడి తాపంబందున శీతముల్
శ్రవణానందములుం బవిత్రములు సత్సౌఖ్యానుభూతమ్ములై

భువినేపాధుభవద్వచోమృశములంబ్రోక్షింపు మొప్పంబ్రభూ!
భవదీయేక్షణసంగతుల్ నిజముగఁ భద్రాత్ములుఁ ధన్యులున్.

ఉ. ఈభవసాగరంబెటుగనీదుదు నాకెదిదిక్కునిల్చుచో
నీభువినేయుపాయము రహించునొనేరను గొంచెమేనియుం
బ్రాభవమొప్ప సత్కృపను బాలనసేయుమునన్న సర్వదా
నాభవతాపవహ్నినివినాశమునొందఁగఁజేసియోప్రభూ!

— గురువిధానము —

ఉ. ఈగణినీవెదిక్కునుచు నెంతయుఁబ్రార్థన సేయువానినిం
దోఁగిభవానలంబునను దుఃఖమునందెడు శిష్యునింగృహ
భోగరసార్ద్రదృష్టిఁగని పొందుగముండభయమ్మొసంగి వే
వేగఁదరింపఁజేయఁదగు వీడకసద్గురువర్యుఁడొప్పుగన్. 42

మ. అపవర్గఁబుడలంచువానికిని భక్త్యాసక్తిమై సర్వదా
యుపసక్తింగనునట్టివానికిని సత్యత్వాహియై తెల్పు న
ట్లుపయోగించెడువానికి స్మమదమాద్యుచ్ఛేద్యుఁడొవానికి
ట్లుపదేశించెడుఁగాక సద్గురువు సద్యోముక్తికై సత్కృపన్.

— గురువచనము —

ఉ. లేదుభయంబపాయమును లేదుభవాబ్ధిఁదరించువారికిన్
సాధనమొక్కఁడుండె బుధసత్తను! భీమభవాబ్ధియోగులే
బోధనుగాంచిసద్గురుని పూజయొనర్చిశరించిరో సదా
రాధనమైనయాపధమె రంజలనేనును నీకుఁదెల్పెదన్. 44

— సంసారతరణసరణి సనాతనము —

క. గురుతరభవ భయహరణముఁ

రమోత్తమ మనఁగఁగల దుపాయముదానం

దరియించి తాపజలధిని

బరమానందంబు నొందఁబడియెదవుబుధా !

45

—♦ వేదాంతవిచారణ వివేక హేతువు. ♦—

క. పరమాత్మ తత్వబోధ

స్మరణనిరంతర మొనర్ప జ్ఞానంబొదవుం

బరిహరములగును ద్వరసం

సరణమహాదుఃఖములును జ్ఞానమువలనన్.

46

—♦ శ్రద్ధాభక్తిధ్యానములు ముక్తికారణములు. ♦—

ఉ. భక్తినిశ్రద్ధయున్మఱియు భవ్యసమాధిముముక్షులందునన్
ముక్తికీఁగారణంబులని మున్నె శ్రుతుల్వచ్చియించె నెవ్వఁడీ
భక్తినిశ్రద్ధను న్మఱియు భవ్యసమాధినిబూను; మోహసం
శక్తిని గల్పితంబయిన సంస్మృతిబంధమువాయువానికిన్.

—♦ జ్ఞానము భవనాశనము. ♦—

చ. అరయఁగ్రహహూర్తివగునట్టిడ నీకవివేకయోగ సం
భరణతనుత్వమున్ గలిగె బంధములంగను ఘోరమైన సం
సరణ ఘటిల్లెఁ దాన సువిచారణచేఁగను బోధవహ్ని స
త్వరమునవిద్యచేఁగలుగు దాడుల నెల్లదహించు ప్రవేళతోన్.

—♦ శిష్య వచనము. ♦—

క. ప్రేమరసవీక్షణమ్ముల

నోముము మత్ప్రశ్నభాగ మొప్పుగ వినుమో

స్వామి ! భవదుత్తరంబున

నామనివలె నేనునుంగృతార్థుడనగుదున్.

49

—♦ ప్ర శ్న . ♦—

చ. ఒనరఁగ నేదిబంధమననొప్పెడు? దీనికిరాకయెట్లు సం
జననముకల్గె? సత్ప్రతిభజన్మక దెట్లులు? మోక్షమెట్లుతా?
ఘనపరమాత్మయెవ్వఁడగు గాసిలుజీవుఁడెవండు? వీరిలోఁ
దనరువివేకమెద్ది? కృపఁదత్వమునంతయుఁదెల్పుమోప్రభూ!

—♦ గు రు వా క్య ము ♦—

క. కృతకృత్యుఁడవును ధన్యుఁడ
వతిపావితమయ్యె వంశమమరఁగఁ దత్వ
స్థితఁదెలిసి బంధముక్తిని
మతి బ్రహ్మాంబగుడుకోర్కి మనుచుటకతనన్. 51

—♦ మోక్షసిద్ధి పుత్రులవలనఁ గలుగ నేరదు ♦—

క. ఋణమోచనమ్ము నొనరుపఁ
దనయులు మనుమలునుగలరు తండ్రికి; భవబం
ధనమోచనమ్ము నొనరుపఁ
దనకంటె నెవండులేడు ధరఁబరుఁడు బుధా! 52

—♦ స్వయముగ భవతాపముం బాపుకొనవలయు ♦—

క. తలమీఁద నున్నబరువునఁ
గలిగిన దుఃఖమునుబగులు కడఁద్రోచెదరాఁ
కలిబాధ యేరి వలనను
దొలఁగింపఁగఁ బడదు తాను దొలఁగింపనిదోన్. 53

—చ. పటుతరమైన యాషధము పథ్యము నిత్యమునందురోగి సం .
కటములఁదావిముక్తుఁడయిక్రన్న ససౌఖ్యమునొందుఁగానిత

దృఢుఁడెవఁడేనిలోగికయిపథ్యమునొషధమందుకొన్నచో
గటకట! సౌఖ్యముంగనునెగ్గాసిలఁజేసెడివ్యాధివోవునే? 54

చ. కలువలతేని రూపమును గాంచుటకన్యలఁ జీరకుండ ని
ర్మలమగు నైజనేత్రమున బాగుగఁగాంచినరీతి బ్రహ్మముం
జలసములేని జ్ఞానమును చక్షువుచేతనె తానెఱుంగఁగా
వలయును నెమ్మి^{జ్ఞా}తోవిబుధవర్యునిచేతనెఱుంగరాదిలన్.

క. అవివేకంబునఁ జెలఁగెడు

భవభయకామాదిపాశ బంధముఁద్రుంపన్

వివరింప నీవకాకిక

నెవఁడగును సమర్థుఁడెలను నెప్పటికై నన్.

56

—♦ ప్రజ్ఞానమే ము క్తి. ♦—

క. కనఁబడదు సాంఖ్యయోగం

బున విద్యను గర్మవలన మోక్షంబెపుడే

నొనగూడ దన్యవిధమున

ఘనసుజ్ఞాన ప్రబోధఁగాంచిన గలుగున్.

57

—♦ బ్రహ్మవిద్యయే మోక్షప్రదము ♦—

క. సుందరతర ఘనపీఠం

సౌందర్య నినాదగీత సౌష్ఠవములెదన్

విందొసఁగుఁగాని నిత్యా

నంద విభుత్వమ్ము నొందనగునే వానిన్.

58

క. సదమలమగు వాగైవ్యఖరి

పదమాధుర్యమ్ము శాస్త్రపరిచయముచు గో

విధులకు నన్నప్రదములు

బుధచంద్రమ ! ముక్తిబోధములుగా వెపుడున్. 59

—• తత్వవేత్తకు శాస్త్రము నిష్ఫలము. •—

క. పరతత్వము దెలియమిందన

వరశాస్త్రాధ్యయనమెల్ల వ్యర్థంబయగుం

బరతత్వము నెఱిగినదన

వరశాస్త్రాధ్యయనమెల్ల వ్యర్థంబయగున్. 60

క. మనసు భ్రమింపఁగఁ జేసెడి

ఘనవనమౌ శబ్దచయము గావునఁ దత్వ

జ్ఞానివలన నాత్మతత్వము

ఘనయత్న మొనర్చి వేడ్కఁ గనుఁగొనవలయున్.

—• జ్ఞానోషధి, అజ్ఞానసర్పాషధము. •—

క. వివిధములగు నౌషధములు

జవమగు మంత్రము వేదశాస్త్రము లిలలో

నవివేకసర్పమునఁజం

పవు బ్రహ్మజ్ఞాన ఘుటికపట్టివధించున్. 62

—• కేవలశబ్దోచ్ఛారణము ముక్తిప్రదము గాదు •—

చ. ప్రవిమలమైనయాషధముఁ బొన మొనర్పకమందునామముం

జెవిఁగొనవ్యాధిపోనటులు చిన్మయుఁగానక బ్రహ్మశబ్దముం

దవిలిజపించునంత భవతాపదవానల మారకుండు సేం

భవమగుఁగర్మసంచయముబంధవిముక్తియునందకుండెడిన్.

క. కనఁబడు విశ్వమునాశన

మొనరింపక వస్తుతత్వమును దెలియక వా

గ్గణమాత్రఫలములగు పై

వినఁబడుశబ్దములముక్తి వెలయు నెధరలోన్.

64

క. అరులనుద్రుంచక రాజ్యపు

సిరినొందక నృపతినంచుఁ జెప్పెడిమాటన్

ధరనేలు నృపతిగాభువిఁ

బరిగణనమునొంద నర్హ పదుఁడెట్లులగున్.

65

—♦ బ్రహ్మతత్వము కుయుక్తులవలన లభింపఁదు ♦—

ఉ. ఓపి హితోక్తిద్రవ్యి పయినందు శిలాదులఁదీయునంత ని

క్షేపముగల్గుఁగా కితరచేతలఁ గల్గదుతత్వమట్లు బ్ర

హ్మోపదిశమ్ముచింతనము నున్నతమైనతలంపులున్నచోఁ

జేపడెడుంగుయుక్తులనుజక్కదు మోహముదోఁగియుండుటన్.

క. కావున సకలవిధంబుల

భావజ్ఞుఁడుబంధముక్తిఁ బడయుటపొంఁటెం

వేవిధుల వ్యాధికింబలె

జేవనుయత్నమ్ము నొనరఁ జేయగఁవలయున్.

67

క. గురుతరము శాస్త్రసమ్మత

మరయఁగ నీవిపుడు మమ్మునడిగిన ప్రశ్నం

బురవడి సూత్రప్రాయము

సరసము మోక్షార్థులకును శాతవ్యమునా.

68

క. అవహిత చిత్తుడవైవిను

ప్రవిమలమగు నాదువచన పద్ధతి నెల్లన్

సవినయముగ వినినంతన

భవపాశమువలన ముక్తిబడ సెదు విబుధా ! 69

—♦ మోక్షము క్రమానుగతము ♦—

చ. మొదటబ్రధానకారణము ముక్తి కనిత్యపదార్థసంపదం

బొడలువిరక్తి నొందుటయ పొందుగఁబిమ్మటనున్మమంబునా

పిదపదమ స్తితీక్షులటుపిమ్మట సర్వశుభాశుభములై [న్.

పొదలెడియెల్లకృత్యములబూర్తిగద్యాగమొనర్చియుంటయు

చ. పిదప సదాగమాంతమును వీనులనింపుట నాయనంతరం

బెదనుదదీయచింతనము నెక్కుడు తన్మననమ్మనొందుచో

బిదపను దత్వపుండలఁపుఁ బిమ్మటశ్రేష్ఠసమాధి నొందుచున్

బుధుడిహలోకమందుఁదగ మోక్షసుఖంబునుబొందుచుండెడిన్

క. జీవేశ్వర తత్త్వంబుల

భావ వివేకమ్ము జ్ఞేయపద్ధతి వినఁగం

గావింతు నిపుడు దీనిని

భావంబున నిలుపవలయు బాగుగ నెపుడున్. 72

—♦ స్థూలశరీరము. ♦—

చ. ఎముకలసారము న్నెదడు నెమ్ములు రక్తముఁదృక్పలాదిధా

తుమయము నూరుపాదతలదోర్చుగ పృష్ఠశిరఃప్రనక్ష మ్మై

యమరనుపాంగయుక్తమయి, యజ్ఞత కాకరమాచు నేననే.

భ్రమగలయీశరీరమునుబల్కిరిస్థూలమటంచుఁబండితుల్.

—♦ భూతములు బంధకారణములు ♦—

—♦ బంధము బహుభవ హేతువు ♦—

సీ. ఆకాశమును జల మగ్ని గంధవహంబు
ధరయను సూక్ష్మభూతమ్ములైదు
నన్యోన్యగుణములనంది స్థూలములయి
స్థూలశరీర హేతువులునయ్యె
శబ్దమ్మురసమును స్పర్శరూపమ్ములు
పరిమళమ్మును గుణపంచకమ్ము
తత్త్వగుణంబులై తనరుచుభోక్తకు
ననుకూలముగ సుఖమలరజేయు

గీ. నరయనెవ్వరు విషయమూఢాత్ములగుచు
భ్రాంతి పాశంబునంగట్టువడి చరింతు
రట్టివారలు తమకర్మ మనెడుదూత
వలన భవబంధములనీడ్వఁ బడుచునుండ్రు. 74-75

—♦ విషయబద్ధుఁడు భవమొందు టబ్బురముగాదు ♦—

శా.మ తేభంబుకురంగమున్ ఖచరమున్ మత్స్యద్విరేఫమ్ములుం
దత్తద్వత్తులఁజొక్కి యెదయిన శబ్దస్పర్శ రూపాదులన్
మిత్తింబొందెడునై దుమానవుఁడు పేర్మిన్వానినింజొక్కనా
పత్తింగాంచుభవాదులొందుటదియబ్రంబొనెయోజింపఁగన్

—♦ విషయములు విషమనకంఠై విషమములు ♦—

క. విషయ విషయముల రెంటను
విషయము దోషమ్ము సర్వ విషమనకంఠైన్
విషమాను వానిఁ జంపును
విషయము కనుఁగొనినవాని వేగమచంపున్. 77

—♦ విషయశూన్యఁడు మోక్షార్హఁడు. ♦—

క. అతిదుస్సహవిషయాశా
పతితుఁడుగా కెవఁడు లెస్స భద్రము గనునో
యతఁ డొందు ముక్తి నన్యఁడు
వితధుండగు వేదశాస్త్ర విదుఁడై యున్నన్. 78

—♦ తీవ్రవైరాగ్యము ముక్తిప్రదము. ♦—

చ. భవజలధిం దరింతుమను భావముతోడ విరాగులై ముము
క్షువులు జెలంగనాశయన తుద్రపుగామటుపొంచికంతమున్
జవమునవట్టి పోజెరచి చయ్యనలాగి ముచంగఁజేయుఁ దా
వివిధవిధంబులం గరపి కెంగలిబుద్ధిని నంతరంబునన్. 79

క. విరతియను ఖడ్గధారం
గరమున విషయగ్రహమ్ము ఖండించు నతం
దురవడి విఘ్నచ్యుతుఁడై
తిరముగ సంసారజలధి తీరముఁ జేరున్. 80

—♦ విషయలంపటత మృత్యుపదము. ♦—

క. అతివిషమ విషయపథమున
మతిలేక చరింప విషయమత్తత యెప్పుడుం
బ్రతిపదము నంటి వచ్చెడు
మృతీసంభవ మగున టంచునెద నెఱుంగఁదగున్. 81½

—♦ యుక్తిహితోక్తులుహిత మొసంగును. ♦—

క. అతివిషమ విషయపథమున
హితసుజనగురూక్తి యుక్తి నెంచి చరింపన్

హితమైన ఫలము చేశురు

సతతము ఋతమిది యటంచుఁ జక్క నెఱుఁగుమా. 82

—♦ ము ము క్షు వి ధి ♦—

ఉ. వారకము క్తిన్ నొందమది వాంఛజనించిన నింద్రియార్థముల్
దూరము నేయుదుర్విషముతోడ సమానములౌట నెంచుచున్
ధారణసల్పుకౌతుకము దాంతిని శాంతిని నాశ్చవమ్మునుం
గూరిమి నోరిమిన్ సుధను గూర్చెడు కై వడినాదరమ్మునన్.

—♦ దేహభిమానికి మృత్యువగతి ♦—

చ. అవమతిము క్తిన్ మార్గమును నారయకెవ్వఁడనుక్షణంబుఁదాఁ
దవిలిపరార్థమైన తనుధర్మమునెంచక చందనాది వ
స్తువులనుభోగ భాగ్యములతోఁదనువుందగఁబెంచుచుండునో
భువినతఁడాప్రమోహమునుబొందుటనాత్మనుజంపువాఁడగున్.

క. తనుపోషణమ్ముఁ గోరుచు

ననుదినమెవఁడాత్మతత్వ మరయఁదలఁచునో

పెనుమొసలి దారువనుమతిఁ

గని నది దాటంగ నెక్కు కై వడినతఁడౌ.

85

—♦ మోహరహితుఁడు ముక్తుఁడు ♦—

క. దేహాది వస్తుసంతతి

మోహము మృతియగుటవలన మోక్షార్థి సదా

మోహ వినిర్జితుఁడై చన

“సోహం” బను బ్రహ్మపదముఁ జూడఁగఁగల్గున్. 86

—♦ మోహము మృత్యువు ♦—

క. మునులెది జయము నొందుట
ఘనమగు వై కుంతపదముఁ గనుఁగొనిరొ తగం

బెనుమృత్యు వట్టిమోహము

వనితాసుత దేహతతులఁ బాయఁగవలయున్. 87

—♦ స్థూలము నింద్యము ♦—

గీ. రుధిరమాంసా స్థి నరచర్మరోమప జ్జీ

రూషితంబయి మూత్రపురీష మిళిత

మైన స్థూలము దేహంబునై చెలంగె

ధరణి నతిహేయమై దూషితమ్మగుచును. 88

—♦ జాగ్రత్తు సుఖ దుఃఖ మిళితము ♦—

క. పంచీకృత భూతమ్ముల

వెంచఁగ ప్రాక్కర్మస్థూలమేర్పడి తనకున్

సంచితమున భోగ్యమ్మగు

నంచితముగ జాగరూకతావస్థ నిలన్. 89

—♦ స్థూలమునకు జాగ్రత్తు ముఖ్యము ♦—

ఉ. మాలలు, మంచిగందము సమంచితరత్న సతీధనాది వి

స్థూలపదార్థభోగమును జొక్కుచు లోచనపాళి జీవుఁడా

లీల నహంకృతిం దగశరీరముతానను బుద్ధి నొందుటన్

స్థూలమునంబ్రశ స్తముగఁదోఁచేడుజాగ్రదవస్థ సర్వదా. 90

—♦ ఆత్మ స్థూలాతిరిక్తము ♦—

క. సకలప్రపంచమింద్రియ

నికరాశ్రయమైన దగుట నెరిసూలంబు

త్మకు గృహముగేస్తునకువలె:--

సకలవిధంబులను వేఱుసంతతము బుధా! 91

—♦ నామగోత్రములు స్థూలధర్మములు ♦—

చ. జననము, వృద్ధి, సంక్షయము, శై శవయావనవృద్ధతాంశలున్
ఘనతలఘుత్వభేదములు, గౌరవభోగ పరాభవములున్
మనియెడునాశ్రమంబులు, సమంచితగోత్రకులాదులున్సదా
తనువునఁగల్గురోగములు భారుణినన్నియు దేహధర్మముల్.

—♦ జ్ఞానేంద్రియ పంచకము ♦—

క. ఘ్రాణముఁ, జిర్మము, నాలుక;
వీనులు, గన్నులునునైదు విషయములందున్

జ్ఞానమునొందుటఁ గ్రమమున

జ్ఞానేంద్రియ పంచకంబుగా నలరారున్ 93

—♦ కర్మేంద్రియములు ♦—

క. పాణియు బాదము పాక్కున

పాపముగూఢేంద్రియమ్ము వరుసగఁ బనులం

బూని చరించుటచే నీ

యేనును గర్మేంద్రియమ్ము లిమ్ముగ విబుధా! 94

—♦ అంతఃకరణ చతుష్టయ వివరము ♦—

చ. స్థిరముగ్గనంతరింద్రియము చిత్తమృబుద్ధియుమానసంబహం

కరణమనన్ స్వవృత్తులను గ్రాటు; మనస్సు వికల్పకల్పనా

పరిణతిసుమ్ము; వస్తువిజ్ఞానముబుద్ధి, శరీరమందునన్

గరుభమహమ్ము; స్వార్థమునఁగ్రాలెడిశీలముచిత్తమైతగున్.

—♦ వాయుపంచకము. ♦—

క. ప్రాణానిల మొక్కడై నను
వ్యాసాపానములుమఱియుఁ బ్రాణసమానో
దానములగు క్రియ భిన్నముఁ
బూనుట భూషలనుగనక పున్నీటివలెన్.

96

—♦ సూక్ష్మ (లింగ) శరీరము. ♦—

క. జ్ఞానసుకశ్మేంద్రియములుఁ
బ్రాణంబులు వలపుఁబనులుఁ బంచాభ్రాదుల్
మానసముఁ జిత్తబుద్ధ్యభి
మానాజ్ఞానములు సెల్లు మహి సూక్ష్మమనన్.

97

ఉ. ప్రాకృతజన్మవాసనలఁ బాయకకూడి కడంకమై యపం
చీకృతభూతపంచకముచే జననంబునుగాంచి పుణ్యముల్
ప్రాకటదుష్క్రియల్గుడువఁ బాల్పడియాత్మకనాద్యుపాధిగం
బ్రాకృతబుద్ధిఁగ్రాలెడి పురాష్టక మొప్పెడు లింగ దేహమై.

—♦ బుద్ధిస్వప్నమందు వికసించును. ♦—

చ. కలనఖలేంద్రియములువికాసమునొందకయున్నబుద్ధి తా
మెలఁకువ నెన్నియోపనల మేకొనిచేయు విశేషమై నదా
చెలఁగుటచేతఁగానఁగలచెన్నగసూక్ష్మముకున్విభాగముం
గలుగఁగఁజేయునట్టి దశగానగు జాగ్రదవస్థ నన్యమై.

99

—♦ ఆత్మ కర్మబద్ధముగాదు. ♦—

మ. కలనీజీవుఁడు కర్మతాదిగతుడై కాంతిల్లినంగాక ని
ర్మలుడై వృత్తులులేకయుండిననధీమాత్రంబుగా సాక్షియై

యలరందత్కృతకర్మ లేశముల నావంతేనిఁ దానంటకన్
వెలుఁగు న్సంగవిహీనఁ డౌటను భువి న్నేడ్కన్బుధాసర్వదా.

—♦ సూక్ష్మదేహ మాత్మసాధనము. ♦—

క. ఈ సూక్ష్మము జీవునకుం

జేసెడి సాధనము సుమ్ము క్షీణివాస్యాది

వ్యాసము వర్ధకినివలె

నీసామెత నాత్మ సంగహీనంబ యగున్.

101

—♦ వికలాంగ మింద్రియధర్మము. ♦—

చ. సుగుణతదుర్గుణత్వములఁ జూపునగ్రుడ్డికొఱంతచూపు సాం
పగునవలోకనమ్మొట్టునయమ్మునఁ బొల్పడు నావిధంబుగం
దగబధిరమ్ముమూకయను ధర్మములున్ శ్రవణాదిధర్మముల్
సొగసుగ నాత్మకెప్పుడును జొప్పడకుండెడుసాక్షి యకాటచేన్.

—♦ కశ్మేంద్రియ ధర్మములు. ♦—

శా. ఓలిన్ స్వేదముక్షుద్విజృంభణములందు ఛాసనిశ్వాసలున్
వాలాయంబుగఁ బ్రాణపంచకమునన్వర్తించు కృత్యమ్ములె
క్రొలుంబొందుగ యుత్పిపాసలిల వీకంబ్రాణధర్మంబులీ
వీలుం బండితులెంచి తెల్పిరని వేవేడ్కన్మది న్నమ్ముమా.

—♦ అంతఃకరణ మాభాసమాత్రము. ♦—

క. ఈ యవయవదశకంబునఁ

గాయమ్మున నహమటన్న గరువముతోడన్

వేయిగ సంతఃకరణము

ఛాయాతేజమును గనుచు సంతత ముండున్.

104

అహంకార మవస్తాత్రయపూరితము

క. నేనభిమానిని గర్తను.

నేనొనరగ భోక్త ననెడి నెరి గర్వము దా

మానుగ సత్త్వత్రయ సం

ధానమునన్ జాగ్రదాది దశలొందు మదిన్. 105

—♦ ఆత్మ సుఖదుఃఖశూన్యమైనది ♦—

105 క. తగవిషయము లొనరిన సుఖ

మగుఁ బ్రతికూలమున దుఃఖ మగు ధరణిని నా

దుగ మంతఃకరణము సా

మ్మగు నాశ్మకు లేవు సాక్షి యగుటను విబుధా! 106

—♦ ఆత్మ ప్రియతమము ♦—

క. స్వయముగ విషయము లెయ్యెడఁ

బ్రియమై చన వాత్మకొఱకుఁ బ్రియమగుఁ గాన

స్నయమొప్ప సాత్మ యన్నిట

స్వయముగఁ బ్రియతమమటంచు వాక్రవ్యవధగున్. 107

—♦ ఆత్మ నిత్యానంద మనుటకుఁ బ్రమాణము ♦—

ఉ. పొందుగ నిద్ర నేపనుల పొకడ నేరని నిత్యసౌఖ్యమా

నందమునొందుచున్కిఁగనినన్వగనొందదొకప్పుడాత్మ మే

లందెడునంచుదెల్పుటకునాగమయుక్త్యనుభూతులుంగ్రమం

బందుఁ బరంపరానుగతమైనవివాదములృబ్రమాణమగుల్.

—♦ ఈశ్వరశక్తి ప్రపంచకారణము కారణశరీరము ♦—

క. త్రిగుణాన్విత ముశ్కృష్టము

నగు నవ్యక్తాఖ్యయానదాత్మబలంబే

యగు. నజానము మాయయు
సగు సర్వజగమ్ముఁ బుట్టవగు శక్తియనన్. 109

—♦ మాయాస్వరూపము ♦—

గీ. కా దనత్తును సత్తునుగాదు భయము
కా దభిన్నము భిన్నముగాదు భయము
గా దనంగము నంగముగాదు భయము
సగు సనిర్వచనాద్భుత మగుచు మాయ. 110

—♦ బ్రహ్మజ్ఞానము మాయను నశింపజేయును ♦—

చ. ఇదియొకత్రాడుసుమ్మనుచు నెంచనహిభ్రమవోవునట్లునె
మ్మదిఁ బరిపూర్ణశుద్ధపరమాత్మవివేకము గల్గునంతటన్
వ్యధఁ గొనిమాయసత్వరమపాయునున స్త్వరజస్తమరంబులున్
విదితముతానుకృత్యములవేడ్కనిసర్గముతాచుమాయకున్

—♦ రాజసము బంధమూలము ♦—

గీ. కార్యరూప పురాతన గమనములను
జెందు రాజసగుణము విక్షేపశక్తి
యందు మానస వికృత్యము లగుచుఁ గ్రాలు
విషయదుఃఖాదు లెప్పుడు వెలయుచుండు. 112

గీ. కోర్కెయును గోపమును లోభగుణము ధంభ
మీను. గర్వము మడమును నివియునెల్ల
రాజసమ్ములు పుంవృత్తి రాజసమ్ము
గాన నిదిఁ బంధమూలమైఁ గ్రాలుచుండు. 113

• —॥ ఆవరణ పదాగ్రభేదముఁ గలది ॥—

గీ. బ్రహ్మవస్తువు నన్యరూపముగఁ దెలియఁ
గరపుచుండుఁ దమోగుణావరణశక్తి
పురుషసంసారహేతువై పరగు నింక
నెంచ విత్తేపశక్తికి నిడు బలమ్ము.

114

సీ. మేధావియైనను మేటి పండితుడైన
నత్యంత సూక్ష్మమా నాత్మనరయు
జ్ఞానియైనను మహాశక్తిమంతుడైన
హితజన ప్రోద్బలయతుఁడు నైనఁ
దమము నావరణముఁ దగిలి చిత్తంబున
నిజమగువస్తువు నెఱుఁగలేడు
భ్రమను గల్పింపంగఁబడు వస్తువును లెస్సఁ
దలఁచు సత్యంబని తద్గుణములఁ

గీ. బట్టి వ్రేలాడుఁ గలకటా! ప్రబలమైన
ఘోరతామస మనియెడు గుణమునంట్టి
యున్న యావృతశక్తిని నెన్నఁదరమె
మహి మహత్తరమగుచును రహిఁ జెలంగు.

115

గీ. అనుచితంబగు భావన యన్యచింత
సంశయమ్ము నవిశ్వాస సరణియుఁ దగ
నావృతింగను పురుషుని పో విడువవు
చలనమొందించు విత్తేపశక్తి యెప్పుడు.

116

గీ. మూఢతాలస్యములు మందమును సుషుప్తి
జడత పొరపాటు లివి తమోజన్యములగుఁ

దామసాత్మకుఁ డొక్కొంత తానెఱుఁగఁడు
నిద్దురించెందు నరుగతి మొద్దువలెను.

117

—♦ సత్త్వచైతన్య ధర్మము. ♦—

చ. జలము వలె నిష్కళమగు సత్త్వమురాజసతామసంబులం
గలియుచు భీమసంసరణఁ గల్పనఁజేయును సత్త్వమందు ని
ర్మలమగు నాత్మబింబమయి మానుగనీయఖిలమ్ము నర్యము
న్వలెఁదనకాంతిపుంజముల భాసిలఁ జేయుచునుండుమెండుగన్

—♦ మిశ్రసత్త్వ ధర్మములు. ♦—

క. యమ నియమ శ్రద్ధాఽగ
ర్వములును సద్భక్తి దైవభాగ్య మసన్నా
శము ముక్తికాంక్షయును మి

శ్రమసత్త్వగుణంబులగుచుఁ గ్రాలుచు నుండున్. 119.

—♦ విశుద్ధసత్త్వ గుణములు. ♦—

ఉ. సంతతచిత్తశుద్ధియును స్వాత్మవివేకవిశేషము న్మహా
శాంతముఁ దృప్తి నొందుటయు సంతసముంగ రుణావిశేషమ
త్యంతసుఖానుభూతి ననయంబు నొసంగెడు బ్రహ్మనిష్ఠ యే
భ్రాంతియులేకయుండుటయు భాగుగ శుద్ధసుసత్త్వధర్మముల్.

—♦ సుషుప్తిభిన్నావస్థ ♦—

క. ఈ సత్త్వత్రయమున సం
కాశంబగు నట్టిమాయ కారణము సదా
భాసిల్ల కన్నివృత్తులుఁ
బాసినయానిద్ర దీనిభాగపు దశమౌ.

121

ఉ. వీక మనఃప్రవృత్తులను వీక్షించు నింద్రియజాలమెల్ల నే
 పోకడఁ బోవనీయక ప్రపూర్ణలయంబొనరించి బీజపుం
 బోకడ బుద్ధి నిశ్చలతఁబొంద నుషుప్తి ధరితి నిద్రను
 న్నా కెవిగుర్తు లేవని యనంగను గారణలక్షణంబగున్. 122

—♦ జగన్నిధ్య. ♦—

సీ. జ్ఞానకర్మేంద్రియకాండమ్ము దేహమ్ముఁ
 బ్రాణపంచకమును మానసమ్ముఁ

జిత్రమహంకారవృత్తియు బుద్ధియు

శబ్దబాదులును దుఃఖసౌఖ్యములును

భోజనాదులు కామభోగవికారముల్

వ్యోమాదులగు పంచభూతములును

నన్యక్తపర్యంతమగు విశ్వమెల్లన

తథ్యమకాట ననాత్మతత్వమగుడు

గీ. నవని మహాదాదిదేహపర్యంత మెల్ల

మాయచేఁ గల్పితంబని మాయయనియు

నెండమావులవలెఁ దోచుచుండు ననియు

నస దనాత్మకములనియు నరయుమీవు. 123-124

—♦ పరమాత్మ శత్యము. ♦—

క. నరుఁడెద్ది తెలిసి బంధపు

టురుల్లన్ను దెగఁగోసి మోక్షమొందఁగలఁడో యా

పరమాత్మ రూపమును నీ

వరయఁగ వచ్చియుంతు నెట్టియరమర లేకన్. 125

గీ. పంచకోశమ్ములకుఁ జూడమించి జాగ్ర

దాద్యవస్థలఁ గనుచును సహరహమ్ము

సహమునకు సాక్షియై క్రాలి యఖిల మతఁడ

యగుచు వెల్లెడు నొకపరమాత్మ గలడు.

126

గీ. సకల జగమును మూడవస్థల నెఱింగి

బుద్ధి నద్దానివృత్తుల పోకయునికి

నెఱింగి నేనను కీర్తికి నింపెసంగు

నదియ పరమాత్మ తత్వమై యలరుచుండు.

127

క. సకలజగంబును దాగని

సకలముచే నెఱుంగఁబడక సకలాసువులు

వికసింపనెసఁగి తనకసు

వొకటనుగనకుండు నాత్మయున్నతి మీఱు.

128

క. తా నయి సకలము వెలుగుచు

దా నెవ్వని వ్యాప్తిగనఁడు తననీడ వలె

జానగు విశ్వముఁ దనగతి

నూనుచు వెలుఁగొందుఁ దాను నొప్పెసలారకు.

129

—◆ ఇంద్రియము లాత్మశక్తివిలసనములు. ◆—

క. పరమాత్మశక్తి నంతః

కర్తణము నింద్రియచయమ్ముఁగాయమ్ము మహా

త్పరివర్తనమ్ము నొందెడు

జొరబడి తమపనులయందు సొంపుగ నెపుడు.

130

—♦ ఆత్మ సర్వజ్ఞత గలది. ♦—

- క. తెలీయు నహంకారాదులఁ
దెలియును దేహేంద్రియములఁ దెలియు సుఖములం
దెలియును విషయములను దగఁ
గలశమువలెఁ దాఁ జిదాత్మ జ్ఞానమయతచేన్. 131
- గీ. ఇంద్రియప్రాణములఁ జరియింపఁజేయు
నంతరాత్మ చిదాభాసుఁ డనవరత సు
ఖానుభూతి పురాణుఁడు జ్ఞానమయుఁడు
నేకరూపుండునై వెల్గుఁ బ్రకటముగ. 132
- క. ఈకాయమందు మతి న
ప్రాకృతనభమందు నిజవికాసము మీఱన్
లోకము వెలుఁగఁగఁ జేయుచు
నాకసమున సూర్యువలెఁ జిదాత్మవెలుంగున్. 133

—♦ ఆత్మ నిర్వికారమైనది. ♦—

- క. చిత్తాహంకారమ్ముల
వృత్తుల దేహేంద్రియాదివికృతులఁ గనుచుం
బొత్తోంది చేష్టలొందదు
హత్త దయోనలమువలెను నాత్మయొకపుడున్. 134

—♦ ఆత్మ శాశ్వతము. ♦—

- క. చావదు ఘట్టదు కొఱవడ
దే వికృతిని గొనదు వృద్ధి నెనయదు ఘటమం
దావిర్భవించు గగనము
చేవ శరీరమ్ము డుల్ల సిర మాత్మయగున్. 135

—♦ పరమాత్మ మాయావికారభిన్నము ♦—

ఉ. మాయను దద్వికారముల మానుగ భిన్నమునై విశుద్ధబో.
ధాయతనమ్మునై నపరమాత్మక్రియాగుణశూన్యమాచు నీ
హేయజగంబునంతయురహింపఁగఁ జేయుచుజాగ్రదాదులన్
హాయిగ బుద్ధిసాక్షియయియన్నిట వెల్లును నేను నేననన్. 136

—♦ ఆత్మ జ్ఞాని కృతార్థుఁడు ♦—

చ. నియమితమైన చిత్తమున నీవు త్వదాత్మచు శుద్ధబుద్ధిమై
నయ మహా మంచునెంచి జననాంతతరంగ చలద్భవాబ్ధిని
ర్భయముగ దాటు; సంతతముబ్రహ్మచుయత్వమునంజరించుని
శ్చయముగ సార్థకంబగుడుజన్మము; ధన్యుఁడవౌదువంతటన్

—♦ తనదేహమే తనకు బంధము ♦—

సీ. ఈ యనాత్మపదార్థమెంచక నేనను
మతి కర్మబంధమై సతతమొప్పు
జననమృతిక్లేశచయ మొనగూర్చు నీ
బంధ మజ్ఞానసంప్రాప్తమయ్యె
నీబంధమున మూఢుఁ డీనశించు శరీర
మునుగాంచి నేనను బుద్ధి నొనర
భోజనాదులచేతఁ బోషించు కొనుచును
నభ్యంగనాదుల నందమలర

గీ. దారములనల్లి గూటినిజేరి సాలె
పురువు రక్షించు కొనునట్లు స్థిరమని మది
ననవు గల్గెడు విషయమ్ము లనుభవించి
బహువిధంబుల రక్షణపరచు చుండె.

138-139

—◆ నేనను నభిమానమే బంధము ◆—

సీ. అదికానివస్తువం దదియను తలపోత

మూఢున కవివేకమునఁ జెలంగు

నాశీవిషమునందుఁ బాశమ్మనెడు బుద్ధి

జ్ఞానహీనతచేత సంభవించుఁ

దన్మూలమున సమాదాతమిక్కుటమైన

కష్టపరంపరల్ గాంచు చుండు

దాన నసత్తును నేనని తలఁచుట

సఖుడ బంధంబనఁ జనును వినుము

గీ. ధరను దామసరూపమావరణశక్తి

ఖండములు గాఁగ స్థిరమయి రెండు గాక

జ్ఞానమున వెల్లునాత్మను సరగఁ గవియుఁ

గడఁగి రాహువు రవిబింబ మొడియునట్లు. 140. 141

—◆ అవరణశక్తివలన విక్షేపము విజృంభించును. ◆—

సీ. నిర్మలరుచులతో నెరివెల్లు తనయాత్మ

యావృతశక్తితో నణఁగియుండఁ

బురుషుండనాత్మయై పరగెడి దేహమ్ము

నజ్ఞానవశత నేననుచు నమ్ము

వేడ్క నద్దానిచే విక్షేపమను ధజో

గుణయుక్తమైనట్టి గొప్పశక్తి

కామాదిషడ్వర్గ ఘనబంధగుణముల

నిమ్మాధు గలఁచెడు నెంతయు భువి

గీ. గుమతి నీతఁడు చెడుత్రోవఁ గ్రుమ్మరుటను
మోహమకరనిబద్ధుఁడై ముద్వివేక
శూన్యుఁడై తద్గుణంబులఁ జొచ్చు కతన
బుద్ధ్యవస్థల నెల్లను బొందుచుండి.

142½

క. విషయమ్ము లనెడి గురుతర
విషపూరిత మనధిగమ్యవేలము భవమ
న్విషనిధిఁ దేలుచు ములుఁగుచు
విషమగతిం దిరుగుచుండు వెంగలి యగుచున్. 143

—♦ ఆహంకార విజృంభణము ♦—

క. ఏరీతి భానరుగ్భవ
వారిద మెగిభానఁగప్పి వ్యాప్తింగననో
యారీతి నాత్మజాహం
కారం బెపుడాత్మఁగప్పి క్రాలుచు నుండున్. 144

—♦ విక్షేపము బహువిధ బాధాకరము ♦—

మ. ఘనమాద్బుద్ధినమందు భాస్కరుఁడు మేఘాచ్ఛాదితుండై చనం
బెను సత్తింగని భీమమారుతమెటుల్ పీడించునో మబ్బులన్
జనితభ్రాంతిని నాత్మ కప్పువడ నజ్ఞానాత్ము నారీతిఁ గ
త్తిని దానెప్పుడుఁ గల్గఁజేయునిలవిక్షేపంబు తీవ్రంబుగన్.

—♦ విక్షేపాకరణములు బంధములు ♦—

క. ఏ శక్తుల నీజీవుం
డాశను గొని తనవు నాత్మయని తలఁచెడి నో
యాశక్తులె పురుషున కవ
కాశంబిడు బంధమందుఁ గట్టువడంగన్. 146

—♦ జీవుఁడు పక్షిసదృశుఁడు ♦—

సీ. సంసారమను మహాశాశ్చ క్షణానంబు
 విత్తేనంబగుచును వెలయుఁ దనువు
 నాత్మఁగాఁ దలఁచుట యంకురంబగుఁ గోర్కి
 చివురు కర్మచయము క్షీరమలరు
 సంగమ్ము స్కంధము నసువులెల్లను గొమ్ము
 లింద్రియమ్ములు కొన లిలగుణములు
 పూవులు బహుకర్మ పుంజసంభవమగు
 దుఃఖము ఫలమయి తోఁచు చుండు

గీ. నిమ్మహీరుహమందున నింపుమీఱ
 భేచరము భాటిజీవుఁడు క్రీడలొంది
 భోక్త యగుచును సంతతాసక్తి నలరి
 కర్మబంధంబులను గడుఁ గలఁత వడును.

147

—♦ బంధము ముఖప్రదము ♦—

క. అవివేక మూలమగుచును
 భువి వెలయుననాత్మబంధపుంజము నైజం
 బవధినిహీనమునై పుం
 గవునకు భవచరణరోగకరమై క్రాలున్.

148

—♦ కర్మము జ్ఞానమున నశించును ♦—

క. తెగఁబడ దనాత్మబంధము
 తగ ననిలానలశరాసిదళ శస్త్రములన్
 సుగమపుఁ గర్మలఁ దెగఁబడు
 భగవత్కృప జ్ఞానమనెడి పటుఖడ్గమునన్.

149

—• బ్రహ్మసాక్షాత్కారము బంధనాశము —•

గీ. నిగమ విశ్వాసి తనధర్మ నియతిఁ గనును
ధర్మనియతిని జిత్తము నిర్మలమగు
బుద్ధి శుచినొందఁ బరమాత్మ భోధగల్గు
నాత్మభోధను సంస్మృతి యంతమొందు.

150

—• ఆత్మ యావరణవేఁ బ్రకాశింపదు —•

ఉ. ఎన్నఁగ నాత్మశక్తి నుదయించిన నన్నమయాను లైదిటం
గ్రన్నన నాత్మ కప్పువడి కాంతిల కుండెడు నాచుపోగులం
బన్నగ నావరింపఁబడి బావిని నుండుజలంబు నిత్యమే
తెన్నను గాన కున్కిఁ దన దీధితి నోడుచు నుండునట్లుగన్.

—• ఆత్మ ఆవరణఁ బాసిన విజృంభించును —•

క. తను నాచుపాసి చనఁ గను
వన మతినిర్మలత నొంది బడలికఁ దృష్ణం
జనఁ బుచ్చి లెస్స పురుషున
కొనరఁగ రక్షణము సుఖముఁ గూర్చు విధమునన్. 152

గీ. పంచకోశమ్ము లావృతిఁ బాసి చనఁగ
నాత్మ సంతత సంతసమంది శుద్ధ
మగుచుఁ గూటస్థమయి కడునలరిచెలఁగి
కాంతి నొందు స్వయంబుగ ఘనతమిఱు.

153

—• జ్ఞాని యానందమయుఁడు —•

క. నిత్యానిత్య వివేకము
ప్రత్యహముచు గొనెడు బుధుఁడు బంధచ్యుతుడై

నిత్యానందం బొసఁగెడు

సత్యముఁగని సంతసమున. శాంతమయుఁడగున్. 154

—♦ బ్రహ్మనిష్ఠుఁడు ముక్తుఁడు ♦—

చ. కసవున గడ్డిపోచవలెఁ గన్పడు నట్టి జడప్రపంచముం
బొసగకనిష్ఠ్రియుండగుచుఁబొంచుచు వేఱయి తొనఁమించియిం
పెసఁగననాత్మనాత్మనులయించుచునాపరమాత్మరూపమున్
వెసఁగనుచుండువాఁడుకడు వేడ్త విముక్తినిబొందువాఁడగున్.

—♦ అన్నమయకోశ మాత్మకాచు ♦—

ఉ. అన్నరసంబుచేభవము నంది పురీష నరాస్థిర క్తసం
పన్నము మాంసచర్మ పరిభాసితమై తగు దేహమేబుధా!
యన్నమయంపు కోశమది యన్నము నంగను జీవనమ్ము త
ద్భిన్నమునన్నశించునిలబిట్టుగఁగాదిదియాత్మయెన్నఁడున్.

—♦ దేహ మాత్మగాచు ♦—

గీ. జననమరణంబులకు మధ్యసంభవమయి
తనగుణంబయి భిన్నమేక్షణమును గని
ఘటము పోలిక నుండు నీఘటమదెప్పు
డన్నిటికి సాక్షియగునట్టి యాత్మగాదు.

157

క. కరచరణాదుల దేహము

గొఱవడినం బ్రతికి బలము కొఱవడ కున్కిం

బరమాత్మకాదు నియమిత

మరయ నియామకుఁ డదెట్లులయ్యెడు ధరణిన్. 158

—♦ దేహమునకన్న నాత్మభిన్నము ♦—

శ. తనువునకు ధర్మములకును
దనక్రియలకుఁ దత్తదంశ తత్వాదులకున్
ఘనసాక్షియైన యాత్మకుఁ
దనువున వేఱగుట తనకుఁ దా సిద్ధమగున్. 159

శ. మలపూర్ణ మస్థిరాశియుఁ
బలవిలిప్తము మలిన భాజనమగు నీ
ఖిలదేహ మీగుణముల
నలరని పరమాత్మ యెట్లు లగుచుండుబుధా ! 160

—♦ ఆత్మతత్వము జ్ఞానికే యెఱుక ♦—

శీ. మాంస మెముకలు మెదడును మలము తోలుఁ
గల శరీరము తానుగాఁ దలఁచు కుమతి
జ్ఞాని పరమార్థమగు తనుకాయమునకు
భిన్నమగు వానిగా మది నెన్నుచుండు. 161

—♦ జ్ఞాని పరబ్రహ్మనుతానని తలంచు. ♦—

శీ. అజ్ఞఁ డెప్పుడు తనువు నేననుచుఁ దలఁచు
దేహి దేహము లేనని తెలియు బుధుఁడు
వస్తుతత్వవివేకియా ప్రాజ్ఞుడరయ
నంత. మొందని బ్రహ్మఁ దాననుచు దెలియు. 162

ఉ. తోలును మాంసము న్మెదడు దుమ్ములు మూత్రమలాదియు
క్తమై క్రాలెడి నీశరీరమును గాంచుచు నేననఁబోకుమూఢ!
స | చ్ఛీలవికార శీలములఁ జెందక శాశ్వతసత్త్వరూపమై

యోలి వెలుంగు నాత్మగని యొప్పుగ నేనని సౌఖ్య
మొందుమా ! 163:

—♦ అవివేక పండితునకు ముక్తిలేదు. ♦—

ఉ. ఎంచగఁ బ్రాజ్ఞుడై తనరి యీతఁడు వేదనయాంతదర్శియై
మించెడుఁగాక నాత్మయగు మేనునభ్రాంతి నహమ్మటంచుదా
నెంచెడు సంతకాలమును నేగతినై నను మోక్షవార్త సి
ద్ధించదు కొంచెమేనియు సుధీవర! యీతని కెట్టి పుట్టువు.

—♦ స్థూల మాత్మకాదు ♦—

ఉ. కాయపునీడ స్వప్న పరికల్పిత దేహమునందు దర్పణ
చ్ఛాయనుగాంచి నేనని వెనన్తది నెంచనిసంచునబుద్ధి నెంతయుం
బాయక నేను నాదనెడు భావముఁబూనకు ప్రాణవాయుసం
ధాయకమైనస్థూలమునఁదత్వమెఱుంగకకొంచెమేనియున్.

—♦ దేహాత్మ బుద్ధివిడిచిన జన్మయుండదు ♦—

క. నరులొందెడి జననాదుల

కరయఁగ దేహాత్మబుద్ధియగు కారణ మీ

ధర నద్దానిని విడువుము

మఠల భవము గలుగునట్టి మనుగడ దుల్లున్. 166

—♦ ప్రాణమయ మన్నమయమును ప్రేరేచును ♦—

ఉ. పాణియువాక్కుఁ బాదములుపస్థయుఁ బాయువునైదుఁగూడనీ
ప్రాణముప్రాణకోశమయిప్రాపయియన్నమయప్రకోశము
బ్రాణిగఁ దానొనర్చుచును వైదికతాకికసర్వకార్యసం
ధానమునందు సంతతముఁ దప్పకవర్తిలఁజేయుచుండెడిన్.

—• ప్రాణకోశ మాత్మకాదు •—

చ. బయటనులోనఁ దాఁదిరుగు న్నాయువుపోలికఁ గొంచెమేనియు
న్నయమునుదుర్నయమునువినాశముగొనియెఱుంగదొక్కచో
స్వయమునునన్యముంగనఁగఁజాలదునిత్యముపారతంత్ర్యరూ
పయివెలుఁగొందఁగాదెపుడునాత్మతిరంబుగఁ బ్రాణమింద్రన్.

—• ప్రాణమయకోశపూర్ణత మనోమయము వెలుంగును •—

ఉ. ప్రాణముజిహ్వశ్రోత్రమునుగాత్రమునేత్రమునై మఁజిత్తసం
ధానమున న్మనోమయము దానయి వస్తువికల్పహేతువుం
బూని విభేదసంజ్ఞలనుబొందుచుఁ బ్రాణమయప్రకోశమున్
జానుగ నింపుమీటి కడుశక్తిని వెల్లుచునుండు నెప్పుడున్.

—• మనోవిజృంభణము సంస్కృతికారణము. •—

క. జ్ఞానేంద్రియ హోతలు పెం..

పూనఁగ విషయాజ్యధారఁ బొందింపంగన్

నానాకర్మేంద్రధనములఁ

దా నెదిగి మనోమయాగ్ని దాల్చు జగంబున్. 170

చ. మనసునకన్న భిన్నమగు మాయగనంబడదెంచిచూచినన్
మనసె ప్రపంచహేతువగుమాయ, మనస్సువినాశ మొందినం
గను సకలము నాశమును గాక విజృంభణవృత్తి నొందినన్
జననమునొందుసర్వమును సంస్కృతిబంధమునొందిరెక్కొనన్.

ఉ. వస్తుప్రశూన్యమై తనరు స్వప్నమున న్మనమా స్వశక్తిచే
వస్తుగణంబునందను భవాత్మక విశ్వముగూర్చురీతి న
వ్యస్తత గాంచి నీమనము వారక యీసకలప్రపంచ వి
వ్యస్తమునేయు మిక్కుటము వందడుజాగ్రదవస్థ నెంతయున్.

క. కలంమనసు లయము నొందినఁ

గలుగ దొకింతయు జగంబుగావునఁ బురుషుం

జెలఁగెడి సంస్కృతి చిత్తము

వలనన కల్పితము లేదునాస్తవముగనన్.

173

క. వాయువునఁ బుట్టు మబ్బ

వాయువుచే మరలఁ గలఁతవడియెడు గతి గాఁ

బాయక తోఁచెడు బంధము

బాయును స్వాంతమ్ము వలన బంధము మరలన్. 174

ఉ. ఆశఁజనింపఁజేసి విషయమ్ముల మున్నుగఁ జిత్తమంత నా

యాశను ద్రాటజంతువు నయమ్మున బంధమొనర్చి వేగమే

యాసకలమ్మునందుఁ గడుహేయము గ్రన్ననఁబుట్టఁజేయుచుం

బాశవిమ్ముక్తుఁజేయు నిలబాగుగఁబూరుషుబంధమూడ్చుచున్.

ఉ. కావున బంధమోక్షములు గల్గుట కీతనికి న్మనంబ సం

భావుకమైన కారణము బంధముఁగూర్పు రజోగుణమ్ము నం

దావిమలత్వ మొందమిని దామసరాజసము ల్నశించుచో

వేవిమలమ్ము నొంది మది వేడ్క విముక్తికిఁ గారణంబగున్. 176

—♦ ముముక్షువు జ్ఞానవై రాగ్యములఁ జేకొనవలయు ♦—

క. వై రాగ్యవివేకమ్ముల

నారూఢత మనము శుద్ధమయి ముక్తిఁ గనం

గోరెడుఁ గాన ముముక్షువు

లీరెంటిని మున్నుగూర్ప నెన్నఁగవలయున్.

177

—♦ విషయత్యాగము జ్ఞానవైరాగ్యము శాస్త్రాధ్యయనము.

క. విషయారణ్యస్థలముల

విషమస్థితిఁ జిత్తమనెడు బెబ్బులి తిరుగఁ

విషమనుచు ముముక్షువు లటఁ

గృహినేయఁగఁ దగరు సాధుకీర్తులగుటచేన్.

178

—♦ మనోవికారములు ప్రపంచభేదములు ♦—

చ. వివిధశరీరవర్ణకుల భేదము లాశ్రమ ధర్మభేదముల్

భువి గుణకర్మహేతుఫలముల్ విషయమ్ములనెల్లఁ గల్గఁగా

జవమున సర్వకాలముల జాగ్రదవస్థను స్వప్న వేశలన్.

భవమొనరించుఁదామనము బాగుగ స్థూలతచేతసూక్ష్మతఁ.

—♦ మనస్సు జీవుని భ్రమింపఁజేయును ♦—

ఉ. ఏవిధమైన సంగముల నింతయు నంటకతాఁజిదాత్మయా

జీవుని మోహవంతునిగఁ జేసి శరీరగుణేంద్రియమ్ములున్

జీవితధర్మశీలములఁ జిక్కబిగించి నానస్సజస్రముం

బో విడకుండఁద్రిప్పు ఫలభోగముతోఁ దనకర్మసంతతిన్

—♦ మనస్సు అధ్యాసకారణము ♦—

మ. అలరున్ సంస్కృతిపూరుషాత్మునకు నధ్యాసానుతాపంబునం

గలుషాధ్యాసయునీమనస్సునన సంకల్పంబుఁదానొందుఁజం

చలఁన్ రాజసతామసాఖ్యగుణదోషస్వాంతుఁడౌమూఢునిం

బలు కష్టంబుల నింపహేతువగునీస్వాంతమ్ముజన్మాదులన్.

—♦ మనస్సుమాయ ♦—

క. ఈకారణమునఁ దత్త్వా

లోకను లనిలమున మేఘరూపము గతినిన్

లోకముఁ ద్రిప్పు మనస్సును

బ్రాకటముగ మాయ్యునుచుఁ బల్లుదురెలమిన్. 182

—♦ మనశ్శుద్ధి ముక్తిప్రదము ♦—

క. కనుక ముముక్షువు యత్నము

నొనరుప దగు మనసు శుద్ధి నొందుట పొంతున్

మనసు వినిర్మలమొందినఁ

దనరును మోక్షము హస్తతలఫలము గతిన్. 183

—♦ విషయరహితబుద్ధి రజోగుణకూన్యము ♦—

క. ముక్తిఁ గనుకోర్కి విషయవి

రక్తుండై సన్న్యసించి శ్రవణాదులనా

సక్తి శ్రద్ధలఁ గాంచిన

యుక్తిని రాజసమునొందకుండు నరుఁడిలన్. 184

—♦ వికారముల మనస్సుపరమాత్మగాను ♦—

ఉ. ఆదియునంతముంగనుటయన్ని వికారములొందుచుండుటన్

భేదవిలాసమై విషయకీలలకాకరమై తనర్చుటం

గాదు పరాత్మసూక్ష్మమతి గాంచమనోమయకోశమెప్పుడు

ర్వాదమదేలసాక్షి కనువస్తువునాజన రాదొకింతయున్. 185

—♦ బుద్ధి బంధకారణము ♦—

క. మానాభిమానవృత్తులు

నేనను కర్తృత్వమొంది నెరిఁశేముషితా

జ్ఞానేంద్రియయుతమై వి

జ్ఞానమయత్వమున బంధజనకంబరయన్. 186

—• విజ్ఞానమయ మభిమానపూరితము •—

చ. అనుగమనమునొందెడిచిదాత్మనుబింబబలమునొందుచున్
 ఘనముగ మాయచేగడగి గ్రాలుచు జ్ఞానసుకర్మశక్తిమై
 తనరుచు నాది నేనని సదాతను ముఖ్యములందు నెల్ల నిం
 పెనయగ జ్ఞానకోశ మిలనెంతయు గర్వముతోవసించెడిన్.

—• జీవుడు కర్మఫలానుభావి •—

ఉ. నేనను ప్రజ్ఞ నొందుచు సనిర్ణయ కారణుడౌచు సర్వకా
 ర్యానుగత ప్రభావమును నందుచు జీవుడు పూర్వకర్మసం
 ధానమున న్సుకర్మలకు దౌష్ట్యములం బొనరించి పిమ్మటం
 దాన తదీయకర్మఫలితముల నెల్లను బొందుచుండెడిన్. 188

చ. మఱియు నితండుచిత్రతర మానవగోఖగముఖ్యయోనులం
 దొరలుచుఁబైకి గ్రిందికివిదూఁకుచు వచ్చుచుఁబోవుచుండెడిం
 బరువడి సౌఖ్యదుఃఖములు స్వప్న సుషుప్తులు జాగరూకతా
 పరిణతి జ్ఞానకోశమునఁ బర్వెడు నెప్పుడు నో బుధాగ్రణీ!!

—• విజ్ఞానమయము జీవోపాధి. •—

సీ. నాదియటంచు దేహాది తత్వములఁ

గల్పితమ్మగు సర్వకర్మఫర్మ

వర్ణాశ్రమాచార నిర్ణయగుణముల

నభిమానమునఁ బ్రజ్ఞనందునట్టి

విజ్ఞాన కోశము వెలిగెడు నెక్కుడు

పరమాత్మ సన్నిధి దిరుగుచునికి

బరమాత్మ సన్నిధి బరగిన కతమునఁ

దత్తోశమాత్మగాఁ దలఁచిభోక్త

గీ. భ్రమను సంసారజలధిని బడుచునుండుఁ
గాన జీవున కిలను విజ్ఞానకోశ
మొనరుచుండు నుపాధియై యనవరతముఁ
గర్మగుణములఁజిక్కి సంకటములఁ బడ.

190

—♦ స్వయంజ్యోతి స్వభావము ♦—

గీ. ప్రాణపంచకమందు హృత్పద్మమందు
జానుగను వెల్లుజ్యోతి విజ్ఞాన కోశ
మాత్ర కూటస్థమైన నుపాధినుండి
కర్తయును భోక్తయును నయిక్రాలునెపుడు.

191

—♦ ఆత్మ ప్రపంచమును భిన్నముగఁ దలఁచును ♦—

చ. సకలము స్వస్వరూపమయి సన్నతినొందుచునున్న శేముషీ
వికలతఁ దాఁజరించుటను వేడ్కమృషాత్మల దాననేమహా
ద్వికృతిని మృత్తికన్ ఘటము వేఱని తెల్పెడిరీతి నాత్మతా
సకలము వేఱునాకనుచుసంతతముం దలపోయుచుండెడిన్.

—♦ చిదాత్మకు గుణదోషములుండవు ♦—

చ. పరుడయి సర్వకాలముస్వభావగుణమ్మున నేకరూపుడై
పరగు చిదాత్మబుద్ధిగల బాంధవమొంద నయోవికారముల్
దరిగను వీతిహోత్రుగతిఁ దద్గుణముల్లలవాని పోలికన్
వరలు నుపాధధర్మముల వాస్తవమెన్న గుణాతిరిక్తమై.

193

—♦ శిష్య ప్రశ్న ♦—

క. పరమాత్మకు జీవత్వము
పరగును గాకన్యగతిని భ్రమచేనె నన్

స్థిరతర ముపాధియగుటను

స్థిరవస్తువు నాశనమ్ము జెందుటదెట్లో ?

194.

క. తద్గతి నీపరమాత్మకు

సదురు జీవత్వమిలను సంసారము ని

త్యోగ్గమమగు నీరెంటికి

సద్గతి యెట్లగును దెల్పఁ జాలదు గాదే ?

195.

—♦ కల్పిత మప్రమాణము ♦—

క. బాగుగఁ బ్రశ్న మొసర్చితి

వో గుణనిధి! వినుము దాని నొద్దిక మీఱన్

రాగమున మోహితాత్ముల

చేఁగల్పిత మనిజమనుచుఁ జేర్చుము మదిలోన్. 196.

—♦ పరమాత్మయందు భ్రాంతి ♦—

క. ఏకర్మఁ గొనక సంగత

నాకృతిశూన్యఁడగు నలచిదాత్మకు వస్తు

వ్యాకులము భ్రాంతి గలిగెడు

నాకృష్ణత్వాదు లాకసాదులఁ బోలెన్.

197.

—♦ ఆత్మ జీవత్వ నాశనము ♦—

చ. నిరతముసర్వసాక్షియును నిష్ఠ్రియుఁడున్ గుణ శూన్యఁడున్

దాస్యరదకళంకమూర్తియగుపూర్ణ పరాత్మకు బుద్ధిమాయచేఁ

బరగిన జీవభావము భ్రమత్వమసత్యము మోహమంతముం

బొరసినచో నశించునదిపొందుగ వస్తుగుణంబు గామినిన్.

చ. భ్రమతనుబొందు నంతకును బామగు రజ్జువు భ్రాంతివీడ స

ర్పమునునశించునవిధిఁబ్రమాదముచేభ్రమయుండునంత కే.

యమతు నవిద్యచేగలుగునట్టి భవమును జీవభావమున్
భ్రమనశియింపనాత్మతిన హేయునుసంస్మృతి జీవభావమున్.

—♦ అనాదియైననుమాయ జ్ఞానముననశించును ♦—

ఉ. మాయనువోలె దద్గుణసమాహితకార్యమనాదియైతగున్
హాయిగ జ్ఞానముంగన ననాదియునై నఁ దమోదిభేద సం
ధాయముసర్వముందొలఁగుఁదద్దయుమూలముతోడ స్వప్నసం
ధాయమదెల్ల మేల్జ్ఞాననయంబుగ నాశనమొందుకై వడిన్.

క. ఇది మొదలు లేనిదై నను
ఒదిలముగనకుండుఁ బ్రాగభావము కరణిన్
మొద లెంతలేకయుండినఁ
బదపడి నశియించుఁ బ్రాగభావము విధిగన్. 201

—♦ అత్మ జీవవిలక్షణము. ♦—

గీ. బుద్ధిసంబంధమున నాత్మఁబొసఁగునట్టి
దైన జీవత్వమస్థిర మవును భిన్న
మైన జీవత్వమస్థిరమవును భిన్న
మైన పరమాత్మ జీవునకన్యమగును
బుద్ధిసంబంధమాత్మను బొసఁగుభ్రమను. 202-203

—♦ జీవేశ్వరై క్యత సమ్యజ్ఞానము. ♦—

క. ఇతనికి సమ్యజ్ఞానో
న్నతి వినిమయమన్యపథమునం బొసఁగ దిలన్
మతి నాత్మేశ్వరులొకటిగ
శ్రుతిమతమునఁ దెలియునదియ సుజ్ఞానమగున్. 204

—♦ ఆత్మానాత్మ వివేకజ్ఞత ముఖ్యము. ♦—

క. బాగుగ నాత్మానాత్మలఁ
దాఁగన సుజ్ఞానసిద్ధి దనరును గౌనన్
వేగమె యాత్మానాత్మల
యోగత్వవివేక మెఱుఁగు టొప్పగును ధరన్. 205

—♦ మాయారహితాత్మ స్ఫుటము. ♦—

క. అమితమగు బురదఁగూడిన
యమృతము కర్దమమువోవ నతినిర్మలమై
రమణీయమయిన తెఱఁగున
విమలప్రభఁగాంచు నాత్మ వికృతిఁ దొరఁగుటన్. 206

—♦ అహమామలు జ్ఞేయములు. ♦—

క. మిథ్యావిద్యనసింప న
సాధ్యాద్వయ రూపమునఁ జిదాత్మ స్ఫుటముగన్
వేద్యమగుఁ గాన లసదన
వద్యత శహమాదివస్తు వర్గమెఱుఁగనౌ. 207

—♦ విజ్ఞానకోశ మాత్మగాదు ♦—

ఉ. పూనికమై వికారములఁబొందుట దృశ్యజడశ్వ ధర్మ సం
ధానమునన్విభేదములఁ దాల్చుట నన్యగతిం జరింప వి
జ్ఞానమయమ్మ యాత్మగ వెనందనరార దనిత్యమెప్పుడున్
మానుగ శాశ్వతంబగుచుమాన్పడఁజొప్పడకుండు నెయ్యడన్.

—♦ ఆనందమయకోశము ♦—

సీ. మాయా విలాస సంభ్రమమునం బ్రకటిత
మై సత్వగుణమున నలరునదియు

న్యానందమగు నాత్మ నలరు బింబమునందు

నణఁగు న్నాకారమ్ము నందునదియుఁ

దనకిష్టమగు పదార్థంబు లభ్యంబైన

నత్యంతమోదము నందునదియుఁ

బ్రయముఖ్యగుణముల వేడ్కనొందెనునది

పుణ్యానుభవమునఁ బొసఁగునదియు

గీ. నయిన యానందమయకోశ మందు దేహ

ధారులగు సర్వజనములుఁదన్మయత్వ

మందుచుందురు కడువేడ్క యత్నమేమి

తామొనర్పక సతత ముదంబుఁ గనుచు.

209

—♦ సుషుప్తి ఆనందమయకోశప్రకాశము ♦—

క. ఆనందమయము నిద్రను

బూనినచో మిగులకాంతిఁ బొందు హితము తొ

వానిగనఁ గాంతి దరగును

జానుగఁ గల నొందువేళ జాగ్రదవస్థః.

210

—♦ ఆనందమయ మాత్మగాదు ♦—

క. ప్రకృతి వికారంబగుటను

సుకృతమునకు హేతువగుట సోపాధికతః

వికృతి సమాహితమగుటను

బ్రకటానందంబు కాదు పరమాత్మభువిః.

211

—♦ ఆత్మ పంచకోశాతీతము ♦—

క. వేదమువలనను యుక్తిని

గాదనుచును బంచకోశగణ మెడబాయె

మోదాత్ముడై న సాక్షి ని
షేధముమేరగుచుఁ దాను శేషమును గనున్. 212.

—♦ అత్యయ పరమాత్మ ♦—

గీ. పంచకోశాతిరిక్తమై బహువికార
శూన్యము నిరంజనమ్మయి జ్యోతియునయి
సాక్షి యానందమయమయి చనెడునాత్మఁ
దెలియుదురు స్వాత్మయని మదిధీరులెపుడు. 213

—♦ శిష్య ప్రశ్న ♦—

చ. సరగునఁ బంచకోశముల సత్యతఁదీప్రనిషద్ధమైనచో
గురువరసర్వశూన్యమయి కొంచెము నేనియుఁ గానరాదిటం
బరువడి నాత్మతత్వమును భావనఁ జేయుబుధోత్తముండుతా
నరయఁగసర్వమైతనరు నట్టిపదార్థమదేది స్వాత్మగాన్.

—♦ సాక్షియే పరమాత్మ ♦—

సీ. పండితాగ్రణి! నీవు పల్కిన వాక్యమ్ము
సత్యమ్ము తత్వవిచారమందు
నతి సమర్థుడవైతి వహమాదియగు వికా
రములకు నానిశూన్యమునకు మఱి
నీసమస్తమునకుఁ దా సాక్షియై యుండి
చిక్కక సకలముఁజొక్కునెవ్వఁ
డట్టి సర్వజ్ఞుని నఖిలాత్ము సాక్షిని
నతిసూక్ష్మమతి నాత్మయనఁగఁ దెలియు

గీ. మనుచు సద్గురులెంతయు నాదరమున
నజ్జపోలికఁ బ్రశ్నించునట్టిశిష్యు

సర్వశూన్యంపు భావము సమసిపోవ
నొక్కివాక్రుచ్చి ధన్యతనొందఁజేసె.

215-216

—♦ అనుభవవంతుఁడు సాక్షి ♦—

క. ఏయేపదార్థమనుభవ

మై యెవ్వనికుండు వానికగు సాక్షియతం

దాయనుభవమ్ము శూన్యం

బై యుండిన సాక్షియెవ్వఁడగు విషయములన్. 217

—♦ సాక్షియగుటఁదాఁ బరమాత్మ ♦—

క. తనకీస్వసాక్షి భావం

బనుభవ మేకతననగునొ యాహేతువునన్

ఘనమైన యాత్మ తానగు

జనుఁ డితరుఁడొకండుఁగాదు సత్యంబరయన్. 218

—♦ అహంకారాదిసాసా పరమాత్మ ♦—

నీ. మూఁడవస్థలయందు ముప్రొప్పుద్దు నెల్లప్పు

డేనునేనని మదిలోనఁ జెల్లఁగి

ప్రత్యేక్ష్వరూపణ స్పష్టతరంబుగ

వెలిఁగి విజృంభించి వివిధములగు

నాకారవికృతులనందు నహంకార

బుద్ధ్యాదులను సదాపొంచికనుచు

సర్వకాలములందు సంతతానందస్వ

రూపంబుఁ గనుచు నిరూఢతఁదగ

గీ. హృదయపంకజమందున సదమలముగ

వెలుఁగునీతనిఁ దానని వేడ్క నెఱిఁగి

సర్వశూన్యంపుభావము సరగవీడు
మాతృతత్వవివేకమువండి విబుధ !

219

—• మూఢుఁడాత్మను తాననిభ్రమించును •—

చ. ఘటజలమందు బింబమునఁగాంచు దివాకరబింబకాంతిను
త్కటముగమూఢమానసుఁడుగాంచినభోమణిగాఁదలంచుచు
న్నటుగ నుపాధియం దునికినందిన చేతనరూపబింబముం
బటుమతిగాక తాఁజెడుఁడుభ్రాంతిని నేననియూహసల్పడిన్.

—• తత్వవేత్త - పండితుఁడు •—

చ. ఘటముదకమ్మునున్ జలముఖంబగుభాస్కరబింబమున్నదా
యెటులుబుభోత్తముండుమది నెంచుచునీత్రితయమ్మువీడి, మూ
డిఁటిని వెలుంగఁజేయుచును కీవిఁదటస్థముగా స్వకాంతి ను
త్కటముగ వెల్లుతిగ్గరుచిఁగాంచుచునుండునొ తద్విధంబునన్.

—• ఆత్మజ్ఞాని బ్రహ్మనందమయుఁడు •—

సీ. పురుషుండు తనపును బుద్ధి నాబుద్ధినిఁ

• బ్రతిఫలించెడు చిదాభాసు విడిచి

ధీగుహాంతమునందుఁ దేజరిల్లుచునుండు

ద్రష్ట సఖిండబోధస్వరూపు

సర్వప్రకాశుని సదసద్విలక్షణు

విభు నిత్యు సర్వమువెలయు నతని

నత్యంతసూక్ష్ముని సంతర్బహిశ్శూన్యు

సాటిలేనట్టి నిజస్వరూపు

• గీ. నెఱిఁగి నిర్భీతి నీభువి నెఱుడుదోష

శోకమృత్యురజోగుణశూన్యఁడగుచుఁ

జండితఁడయి సుఖమొందు భవవిముక్తి

కాత్మనెఱుఁగుటకన్న నయంబులేదు. 222-223-224.

—♦ జీవేశ్వరజ్ఞత బంధవిముక్తి ♦—

క. జీవేశ్వరు లొక్కఁడను

భావమునెఱుఁగుటయ ముక్తిపదకారణమౌ

గోవిందుఁజాజ్ఞానముఁ గని

శ్రీవెలయఁగ నాత్మసిద్ధి స్థిరముగనొందున్. 225.

—♦ బ్రహ్మజ్ఞానకు జన్మలేను. ♦—

క. బ్రహ్మత్వమొనర నొందిన

బ్రహ్మణ్యుఁడు మరలరాదు భవమొంద భువిన్

బ్రహ్మత్వమట్టిదగుటను

బ్రహ్మత్వాఽభేదమెఱుఁగవలయును వెలయున్. 226

—♦ పరమాత్మ సత్యాద్యానందము. ♦—

క. సత్యము జ్ఞాన మనంతము

నిత్యానందైకరసము నిష్కలము పరం

బల్యంతశుద్ధ మఖిలముఁ

బ్రత్యగ్భిన్నము నగుచు బ్రహ్మము వెలయున్. 227

—♦ తత్వవేత్త భేదశూన్యుఁడు ♦—

క. పరమాత్మ సత్యమును మఱి

పరవిస్తువు తనకు లేమిఁ బరమాద్వయమౌ

పరమార్థతత్వ మెఱిఁగెడి

తఱి, భిన్నముకొంచెమేనిఁ దనరదు తనకున్. 228

—♦ నిజమెఱిగినఁ దా నేబ్రహ్మము. ♦—

క. అవివేకవిశేషమునన్

వివిధ వికారములవెలయు విశ్వంబెల్లం

బ్రవిమల పరమాత్మయ యగు

నవయఁగఁ గల్పాఖ్యదోషమంతయు విబుధా ! 229

—♦ మృదాభండము లభిన్నములు ♦—

ఉ. భాండము మృత్తికన్వివిధపాత్రలఁగాంచిన మృద్విభిన్నమై
యుండదు; కుంభరూపమును నొప్పుగ మృణ్మయభిన్నమొంది
తానుండదు, నామమాత్రముననుండిన భాండ మసత్యకల్పనన్
భాండమనంగఁ బేర్కొనెడు భాండము మృణ్మయభిన్నమెట్టుతా

—♦ ఘటము కల్పితము, మృత్తిక సత్యము. ♦—

చ. ఘటమును మృత్పదార్థమునకన్న విభిన్నమటంచునెన్నదు
ర్ఘటమగు నేరికేనినటుగావున భాండము మోహశేముషీ
ఘటితము తథ్యరూపమయిక్రాలెడిమృత్తికయే యధార్థసం
ఘటనముఁగాంచు సత్యమునుగల్గఁ దెల్పుట కేరిశక్యమా.

—♦ జగత్తు బ్రహ్మకన్ననభిన్నము ♦—

చ. ఇటుపరమాత్మకృత్యమగు నీసకలమ్మును సత్స్వరూపమీ
ఘటనముతత్స్వరూపమయిక్రాలెడునాపరమాత్మకన్ననిం
కెటుఁగనలేదుభిన్నమొకఁడెవ్వఁడుదెల్పునొయున్నదంచుఁబ్రా
కటముగ వాఁడుభ్రాంతుఁడనఁగాఁబడునిద్రితుఁడుంబ్రజల్పుఁడై

—♦ సర్వముఁ బరమాత్మ ♦—

క. ఈవిశ్వము బ్రహ్మంబని

శ్రీవేదము దెల్పుచున్కి షీతి బ్రహ్మమయా

నావిర్భూతమునకు భువి

దావాధారమునకన్నఁ జగ వేఱున్నే ?

233

—♦ వస్తు తత్వామలహాని సత్యమనుట యసత్యము ♦—

చ. తనరూపంబున నీప్రపంచము సదాతథ్యంబయ్యా నన్నచో
ఘనతండ్ర్యముహానినొందుటయ కాకన్ వేద వాక్యముపొం
దునుదుష్కీర్తినినప్రమాణమనియెందు న్వేద్యుడౌనీశ్వరుం
డునసత్యుండగుత త్వవేత్తకివిమూఁడున్ హేయభూతంబులౌ.

—♦ ఐక్యష్టవాక్యము ♦—

క. ఆత్మవివేకజుఁడు పర

మాత్ముఁడు శ్రీకృష్ణుఁడిటుసమర్థించెనదా

యాత్మలఁ జరింప నేనా

యాత్మలు నాయందునునికినంగవటంచున్.

235

—♦ జగత్తు మిథ్య ♦—

క. శాశ్వతమని పల్కినచో

విశ్వము ఘననిద్రయందు వెలుఁగఁగవలయున్

శశ్వత్సుష్మ ప్తినండమి

నశ్వరము మృషాభిరూపమగుకల వోలెన్.

236

—♦ పరమాత్మ భ్రమచే గల్పితుఁడు ♦—

ఆ. జగము మిథ్యయగుట నస్మిన్వరూపముకన్న

వేఱుగాదు జడులు వేఱనుటయు

మిన్నగొనమురీతి మిథ్య కల్పిత మన

త్యమ్మధిష్ఠ మనని నల్లె భ్రమను.

237

—♦ జగత్తు సత్తాశూన్యము ♦—

చ. భ్రమగలయట్టివానికెడ. భ్రాంతిని నెయ్యది వేఱతోఁచునా
సముదయమెల్ల బ్రహ్మమవిచారతఁదోఁచినవెండిముత్యమై
యమరెడుబ్రహ్మమెల్ల పుడనాత్తనిరూపణ మొందుచున్ననా
మమునకుమాత్రమింపలగుత్తుతలమంచునువాస్తవంబుగన్.

—♦ పరబ్రహ్మ స్వరూపము ♦—

క. పరమాత్మ ప్రశాంతము సు
స్థిరము నిరంజనము నద్వితీయా క్రియముల్
మరణభవరహిత మంచిత

పరిపూర్ణానందసుప్రభావము మఱియున్. 239

ఉ. మాయఁజెలంగునట్టివగు మార్పులనెల్లను దోలునట్టిదిన్
హాయిగనుండునట్టిది ధ్రువాయతనంబును నప్రమేయబో
ధాయతమవ్యయమ్మునననాహ్వయమాకృతి శూన్యవింద్రియ
జ్ఞేయముగానియట్టిదియుఁజేతనరూపమునిష్కలమ్మునా.

—♦ తత్త్వజ్ఞానము జ్ఞానికేయెఱుక ♦—

గీ. తెలియఁదగినది తెలియుట తెలియునతఁడు
గాక నంతము కేవలాఖండచిత్స్వ
రూప మవికల్పమై క్రాలు నాపరాత్మ
తత్త్వముదెలియుదురు పరతత్త్వవిదులు.

241

—♦ నేన పరమాత్మనని తెలిసికొనుము ♦—

ఉ. హేయముకానిదిన్ సతతమిష్టపదార్థవిశేషమంచలం
దీయ నశక్యమైనయది తెల్పఁ నగోచర మప్రమేయమై

యేమెడ నాది యంతమును నెంచఁగలేనిది పూర్ణమైనతే
జోయుతమైనబ్రహ్మమునుజొక్కుచు నేననుచుండుమెప్పుడున్.

—♦ జీవేశ్వరై క్యత శ్రుతిసమ్మతము ♦—

గీ. అదియు నీవను పదముల నధిగమించు
నట్టి జీవాత్మవీరీతి నరయఁబడఁగ
నదియ నీవై తినని తెల్పునట్టి శ్రుతుల
నై క్యమాపాదమయ్యె జీవాత్మలందు

243

—♦ జీవేశ్వరై క్యత లక్ష్యానుభవము ♦—

సీ. మిణుకు మిణుక్కను మిణుగురుపుర్వుకు
ఖరకరుఁడగు దినకరునకు వలె
మేదిని నేలెడి మేదిసీశ్వరునకుఁ
దనుఁగొల్పునట్టి భృత్యునకువలెను
బహుసూక్ష్మమగునట్టి పరమాణువునకును
గురుతరంబగు మేరుగిరికి వోలెఁ
బరిమాణమున నెన్నబఁడు కూపమునకును
ఘనమపారమునగు వనధికివలెఁ

గీ. దనర|నన్యోన్యమును విరుద్ధములై న
ధర్మములుగల్గు జీవాత్మతత్వములకు
నై క్యభావము వాక్రువ్వనలవిగాక
చెప్పఁబడె లక్ష్యమునఁ గనఁజిత్తమలర.

244

—♦ జీవేశ్వరులు కార్యకారణోపాధులు ♦—

ఉ. వైరముభోక్తకాత్మకు నుపాధివశంబునఁ గల్గువాస్తవం
బారయలేదదేదియుఁ జిదాత్మకుపాధిమహాత్పదాదికిం

గారణమైనమాయయయిగ్రాలెడునన్నమయాదిక్తోశముల్
వారక మీటిజీవులకుపాధిగ నొప్పెడుకార్యరూపతన్. 245.

—♦ సర్వముమిథ్య బ్రహ్మ సత్యము ♦—

చ. ఇవిపరమాత్మజీవములకిర్వరకొప్పు నుపాధులౌచు న
య్యవియు నిరాసజేయఁబరమాత్మయుజీవుఁడు లేకయుండెడిన్
భువనమురాజ చంద్రునకుఁ బ్రోలిలభృత్యునకొనుపాధులా
భువనపురంబుఁబందొలఁగిపోయిన రాజుభటుండువో వనీ
భువిఁబురుషుండు శేషమగుపోడిమిబ్రహ్మము శేషమయ్యెడిన్.

—♦ ఉపాధిద్వయమును విడువవలయును ♦—

క. సయముగను “నధాతోదే
శయ” యనుశ్రుతి యుగము నెపుడుఁ జక్కఁగవీడన్
భయరహితబోధ నేత

ద్వయమును విడనాడవలయుఁ దప్పక విబుధా! 247

—♦ దృశ్యనిషేధమున జీవేశ్వరైక్యమెఱుంగవలయును ♦—

ఉ. స్థూలమునైతనర్చ దిదిసూక్ష్మముగాదిది కల్పితంబుగాఁ
గ్రాలినచౌట రజ్జువునఁ గాంచిన సర్పముభాతినిం గలం
బోలె నసత్యమా; శ్రుతినిబుద్ధిని దృశ్యమునెల్ల నిట్లుపోఁ
ద్రోలితదైక్యముంగనబుధుండ!మదింగడుసూక్ష్మ తన్నదా! 248

—♦ జహదజహల్లక్షణము జీవేశ్వరసిద్ధి ♦—

క. జహదజహత్తులు వేఱయి
యహరహమాత్మేశ్వరైక్యమగు సిద్ధిఁగనన్
సహకార మొసఁగఁ జాలవు

జహదజహల్లక్షణమ్ము సాయంబువిడున్.

—♦ జహదజహల్లక్షణము ♦—

ఉ. అచ్చట నిచ్చటంగలుగు నైక్యము భేదము నెల్లవీడుచో
నచ్చట దేవదత్తుఁడితఁడొనని యెట్టులుబుక్కుచుండునో
యిచ్చటరెండుచోట్ల వెసనీవిధిఁ “దత్వమసీ” తివాక్యమం
దచ్చుగ భేదశూన్యతచనాపరమాత్మయొకండు శేషమా. 250

—♦ జీవేశ్వరా భేదమును బండిశులంబోలె శ్రుతియుఁదెల్పుచుండె ♦—

ఉ. జీవపరాశ్మరూపములఁ జేతనరూపముమైఁగరంబు సం
భావనఁజేసి కాంచి బుధవర్గమఖండము నెట్లుగాంచునో
యావిధిబ్రహ్మకాత్మకును నైక్యమఖండమటంచుఁదెల్పుసం
భావనచేసిచేసి శ్రుతివాక్యశతమ్మునుహత్తరంబుగన్. 251

—♦ పరబ్రహ్మమివయని తెలియుము ♦—

సీ. ఆత్మనుగల్పితంబగు నీయసత్తును
నస్తూలమనుచుఁ ద్యాజ్యంబొనర్చి
సిద్ధస్వరూపమై చెలఁగు గగనమట్లు
నప్రతర్కాత్మగ నరయుమెఘుడు
పంచకోశాత్మసంబంధప్రపచంబు
స్వాత్మతత్వమ్మున వరలుచునికి
నెరిగృహీతమునొంది నెగడిమృషారూప
మగుట నీజగమును నవలద్రోసి

గీ. నేనుబ్రహ్మముననియెడి నిర్మలమగు
బుద్ధి నద్వయమానందపూర్ణముఁదగ
జ్ఞానమయమగు నాత్మగా స్వాంతమందు
నిత్యతత్వవిచారణ నిన్ను గనుమ.

సీ. మృత్తికవలన నుత్పత్తి నొందినదయి

యెప్పుడు నిజమని యెంచునట్టి

సకలఘటాదికనికరమదెట్లులు

నరయ మృణ్మయమయి యలరునొయటు

సజ్జనితంబయి సత్స్వరూపమ్మున

నలరు నీసకలవిశ్వాదిచయము

సత్స్వరూపమ్ముగు సత్తుకన్న నుభిన్న

మైనదెద్దియుఁ గొంచెమైనలేదు

గీ. ఆ సదాత్మ సదాసత్యమగుటవలన

నదియ శాంతము నమలము నద్వయమ్ముఁ

బరమునై నట్టి బ్రహ్మ మాబ్రహ్మమీవ

యైతి వద్దానికన్న వేఱరయలేదు.

253 :

సీ. జ్ఞాతయు దేశము సకలవిషయములు

నిద్రనెట్టులుదోచి నిజముగావొ

యట్లుజాగ్రదవస్థ న్జ్ఞానవశమునఁ

గల్గుప్రపంచము కల్లయగును;

ఈరీతిదేహము నింద్రియమ్ములుఁ బ్రాణ

మహామాదులును గూడనగును మిథ్య

యద్దానశాంతము నమలముఁబరమును

నద్వయమ్ముగుబ్రహ్మ మైతివీవ

గీ. భ్రాంతిఁగనుపట్టువస్తు వాభ్రాంతివోవఁ

బోయినిజవస్తువెట్టులు బోధపడునొ

యృటులుకలఁ దోఁచుజగమంతనడఁగు కలను
బోధఁదనకన్నఁ బరవస్తు వేదిలేదు.

254-255

— పరమాత్మవర్ణన —

గీ. జాతికులగోత్రములులేక నీతినామ
రూపగుణదోషములులేక రూఢిదేశ
కాలవిషయాతివర్తియై క్రాలునట్టి
యాపరబ్రహ్మమీవని యరయుమెదను.

256

గీ. వచనములకందరానిది పరము విమల
బోధచక్షువుననుగనఁ బొసఁగునదియు
శుద్ధచిద్ధన మాదినిజూడఁబడని
యాపరబ్రహ్మమీవని యరయుమెదను.

257

గీ. తరగలాటింట నొనరదు దొరకదింద్రి
యముల బుద్ధినిజిక్కదు విమలయోగి
హృద్విలాసము దోషరహిత విభూతి
యగు పరబ్రహ్మమీవని యరయుమెదను.

258

గీ. భ్రాంతికల్పితమగు జగద్భాగములకు
శరణ ముపమానరహితము స్వాశ్రయమును
గరణరహితము స్థూలసూక్ష్మములభిన్న
మైన యాబ్రహ్మమీవని యరయు మెదను.

259

గీ. జన్మవృద్ధులు క్షయవినాశన విపరిణ
తామయాది విహీనమవ్యయము విశ్వ
సృష్టిరక్షణనాశన హేతువైన
యా పరబ్రహ్మమీవని యరయుమెదను.

260

గీ. భేదరహితమ్ము వస్తువిచ్ఛేదశూన్య
మూర్తి రహితసముద్రము నోజఁజలన
మొందనిది నిత్యముక్తము నోజఁగలది
యైనయా బ్రహ్మమీవని యరయుమెదను. 261

గీ. అద్వితీయము జగమునకాకరమ్ము
కారణాంతరభిన్న మకారణమ్ము
కార్యకారణ భిన్నము ఘనమునైన
యాపరబ్రహ్మమీవని యరయుమెదను. 262

గీ. నిత్యమవ్యయసౌఖ్యము నిర్వికల్ప
కమ్ముఁ బరమాత్మరమ్ము వికారశూన్య
మధిక మానందమయమును నైనయట్టి
యా పరబ్రహ్మమీవనియరయుమెదను. 263

గీ. వికృతిశూన్యత్వమునుగాంచి వేడ్కనెపుడు
భ్రాంతిఁదానామరూపాదిభంగములను
గాంచి కనకముగతి ననేకముగఁ గ్రాలు
నా పరబ్రహ్మమీవని యరయుమెదను. 264

గీ. వెనుక మునుమున్న లేకను వెలుఁగుచుండి
సత్యచిచ్ఛుఖరూపమై సర్వకార్య
కారణంబులఁబరుఁడయి క్రాలునట్టి
యా పరబ్రహ్మమీవనియరయుమెదను. 265

—♦ పరమాత్మచింతన సాక్షాత్కారస్థితి ♦—

క. ఈవిధమగు పరమార్థము
భావముననుమతిని శ్రుతుల భావింపఁగ నా

భావమునఁగరతలాంబువు

క్రేవను బరమాత్మఁగనును గేవలుఁడైనన్. 266

—♦ విశ్వము బ్రహ్మస్వరూపము ♦—

చ. కరితురగాదిసైన్యతతిఁ గ్రాలుచునుండునరాధిపున్వలెం
గరణములందు నిత్యము వికాసమునొందెడి బ్రహ్మతత్వమీ
వరసి తదాశ్రయుండవలుస్వాత్మనారతమున్వసించుచున్
వరలుసమస్తవిశ్వమునుబ్రహ్మమయంబనియెంచుమోబుధా!

—♦ బ్రహ్మజ్ఞానికిఁ బునర్జన్మలేదు ♦—

క. సదసద్విలక్షణము స

ముదమయమద్వయము సత్యముననగు పరమున్

హృదయగుహనెఱుఁగ నేర్చిన

బుధుఁడు పునర్జన్మమెపుడుఁ బొందకయుండున్. 268

—♦ వాసనానాశనము ముక్తి ♦—

నీ. ఋతమగువస్తువునెఱుఁగ ననాదియు

బలముదృఢంబునై పరగువేను

కర్తను భోక్తనై క్రాలుదుననునట్టి

వాసన భోక్తకు భవనిమిత్త

మగుటఁ దద్వాసన నాత్మప్రత్యగ్బుద్ధి

యుండుఁదాఁగడుయత్న మొందివిధిగఁ

గడఁద్రోయఁగాఁదగుఁ గడఁగితద్వాసన

సంపూర్ణముగఁ బొసిచనుటభువిని

గీ. నిచట జీవించియున్నను నెపుడుసౌఖ్య

మైన మోక్షంబటంచుఁ దారనుచునుండ్రు ;

మునులు సడమలతత్వచింతనలరెడు
సద్వివేకమనస్కులై చన్మటవలన.

269

—• అధ్యాసనశింపఁజేయవలయును •—

గీ. ఆత్మగానట్టి దేహేంద్రియాదులందు
నేనువాదను భ్రమచేతనెపుడుఁ బొడము
నట్టి యధ్యాసపరమాత్మనరయుచున్కిఁ
బండితో త్తము నెడవిడఁబడుఁబుడమిని.

270

—• అనాత్మ ఆత్మకాను •—

క. మనసునకుఁ దత్ప్రవృత్తికి
ఘనసాక్షిగ వెల్లుప్రత్యగాత్మను దనుగాఁ
గని సోహమను సుబోధను
ననాత్మలను నాత్మబుద్ధినందకు మెపుడున్.

271

—• భ్రాంతిత్యాజ్యము •—

అ. దేహనర్తనమ్ముఁ దెగటార్చి లోకాను
వర్తనమ్ము శాస్త్రవర్తనమ్ము
వీడిమిదిని వేడ్కవిడనాడ నధ్యాస
యత్న మొనరఁజేయు మమరవిబుధ !

272

అ. గాత్రవాసనమ్ము ఘనశాస్త్రవాసన
విశ్వవాసనమ్ము వేడ్కమూఁడు
నాత్మప్రప్తమైక్యమగునట్టి సుజ్ఞాన
మొనఁగఁజాలకుండు నోకవీంద్ర !

273

—♦ వాసనాశూన్యత ముక్తి ♦—

శా: సంసారంబను బంధ గేహమున మోక్షంబెంచు నవ్వాని వి
ధ్వంసుంజేయఁగఁపాసనాత్రయమయోబంధముసుమ్మంచువి
ద్వాంసుల్పల్కెడు మోక్ష కాంక్షి యెవఁడేతద్బంధనిర్ముక్తతన్
సంసారముత్యజించునోయతఁడు మోక్షంబుండగంబొందెడిన్.

—♦ కర్మవాసనను బ్రహ్మవాసన తీరస్కరించును ♦—

క. మలినంపు నీటిపొత్తుఁ

గలిగిన దుర్గంధమందుఁ గప్పడియఁజగం

గలఁగుడువడి చందనమొగి

వెలివాసనలడఁచి తాను వెలిఁగెడిరీతిన్.

275

క. అంతశ్రితవిషయాదిదు

రంతపరాగమున ధూసరమ్మగు ఘనన

చ్చింతనము నియతిబుద్ధిని

గాంతినిగనుచుండు మంచిగంధము వోలెన్.

276

గీ. ఆత్మవాసన దేహేంద్రియాదివాస .

నాసమూహవిలాసమునందుఁ గ్రుచ్చుఁ

బడిన నిత్యాత్మ స్థితిమైఁగడు వెలుఁగున

నాత్మహాసనలెల్లలయమ్ము నొంద.

277

—♦ వాసనాక్షయమానందము ♦—

క. ఏయేవిధమునఁజిత్తం

బాయత్తంబగునొ సాక్షియగుపరమాత్మం

బాయకయాగతి వాసన

బాయుట నాత్మానుభూతి వారకకల్లున్.

278

—♦ అధ్యాస సకలానర్థకారణము ♦—

గీ. మనసు తనయాత్మయందున నునికితగిలి
యుండియును నాశనముఁబొందు యోగి కెపుడు
దాన వాసనలన్నియు దైన్యముఁగను
గాన స్వాధ్యాసఁదొలఁగింపఁబూసవలయు. 279

—♦ శుద్ధసత్త్వమధ్యాసముందొలఁచును ♦—

క. సత్త్వరజోగుణములఁదమ
సత్త్వము సత్త్వమునరజము సత్త్వముశుచియా
సత్త్వమున నడఁగుఁ గాన ను
సత్త్వమునందొలఁగఁగరపు స్వాధ్యాసఁగడున్. 280

ఆ. పూర్వజన్మయందుఁబొసఁగినకర్మంబు
తనఁపునోముననుచుఁ దలఁచి మదిని
స్థిరముగల్గి ధైర్యశీలమునొంది స్వా
ధ్యాసతొలఁగి యత్నమాచరింపు. 281

ఆ. నేనుజీవుఁడనిలఁగాను పరబ్రహ్మ
నని యనాత్మవర్గమును ద్యజించి
పూర్వజన్మకర్మఁ బొసఁగినయట్టి స్వా
ధ్యాసతొలఁగి యత్నమాచరింపు. 282

ఆ. యుక్తిచేత నొనర నుపనిషత్తులచేత
ననుభవమువలన నాత్మనలకు
నంతరాత్మనరసి యాభాస బుట్టు స్వా
ధ్యాసతొలఁగి యత్నమాచరింపు. 283

ఆ. స్వీకరించుకోర్కీ విడిచెడి కాంక్షయు
లేక యుంటకన్న లేదొకింత
మునికిఁగాననీవు గని బ్రహ్మనిష్ఠ స్వా
ధ్యానతొలఁగయత్న మాచరింపు. 284

గీ. తత్త్వమస్యాది పదములఁ దనరునట్టి
జీవపరమాత్మలొకఁడని నేయుబోధ
బ్రహ్మనాత్మత్వద్వార్థ్యత బలముపడఁగ
నననినధ్యాసఁదొలఁచఁ బ్రయత్నపడుము. 285

గీ. దేహమందు నహంకృతి తెగువఱకును
సావధానుండవై యోగ భావ మొనరఁ
బడసి పరమాత్మనిష్ఠమై భద్రముఁగని
యవని నధ్యాసఁదొలఁచఁ బ్రయత్నపడుము. 286

గీ. సర్వజగమును జీవుఁడు స్వప్నముగతి
మదినిఁ దలపోయునంతకు బుధవతంస !
పట్టువీడక సంతతాభ్యాసముఁగని
యవని నధ్యాసఁదొలఁచఁ బ్రయత్నపడుము. 287

—♦ పరమాత్మచింతనమున నధ్యాసతొలఁగును. ♦—

గీ. నిత్యమును లోకహార్తకు నిద్రకు మఱి
విస్మృతాలస్యములకు దుర్విషయములకు
నెప్పుడేనియు నెవకాశమీయకుండ
నాత్మఁ దలచుము పరమాత్మ సంచితముగ. 288

—♦ దేహాఙ్గమానత్యాగ ముత్తమము ♦—

గీ. తల్లిదండ్రులమలమునఁ ధనరినట్టి
మాంసమూత్రపురీషాదిమయ తనువును
నరసి చండాలుగతి వేగ నవలవిడచి
బ్రహ్మవై ధన్యఁడవు గమ్ము భద్రముగను. 289

—♦ జీవబ్రహ్మైక్యము బ్రహ్మనందము ♦—

గీ. ఘటసిహాయసమలమహా కాశమందు
వలెను జీవాత్మునిం బరబ్రహ్మమందుఁ
బూర్ణ భావంబుమై లయంబును బొనర్చి
సర్వదా నెమ్మదిగనుండి సౌఖ్యపడుము. 290

—♦ స్థూలబ్రహ్మాండముల నిషేధింపుము ♦—

గీ. సత్స్వరూపవికాసత స్వప్రకాశ
మైనపరిపూర్ణమును నీవయగుచు విడువ
నగును బిండాండము మఱి బ్రహ్మాండముఁ దగ
మలవిప్పురిత కుంభమువలె సతమును. 291

—♦ సూక్ష్మ శరీరాభిమానము త్యాజ్యము ♦—

గీ. తనువునాసవహించు నేననెడిమతిని
సంతతానందమయుని నిశ్చలసదాత్ము
నిలిపిలింగశరీరముఁ దొలఁగఁజేసి
సర్వదా కేనలుఁడవయి సౌఖ్యపడుము. 292

—♦ పరమాత్మ నివేయని తెలియుము ♦—

గీ. అద్దమందున్న పట్టణమట్టులెందు
నీప్రపంచవిలాసము వృద్ధిగనునొ

యాపరబ్రహ్మమేనని యాత్మనరసి
ధన్యతనుగాంచి మనుమెన్నఁ దనరనన్న.

293.

—♦ బ్రహ్మజ్ఞానిపగుము ♦—

ఉ. ఏదియధార్థభూతమగు నెయ్యదియన్నిటికాది లోకమం
దేదిచిదద్వయాత్మక మదెయ్యదహాపము సక్రీయంబునా
యాదిసిజస్వరూపమును నారసికల్పితమైన దేహమున్
వేదుగనూడ్చివీడఁదగు వేసమువీడునటుండుపోలికన్. 294.

—♦ ఆహమాదులు సర్వమెఱుంగవు ♦—

క. ఈదృశ్యము మృషయగునహ
మాదులు ఊణికత్వధర్మమందుచు నర్థా
పాదమునొందవు ఊణికము
లై ధరఁదగ నెట్టులెఱుఁగు నహమాదులొగిన్. 295.

—♦ ఆత్మ స్థూలసూక్ష్మభిన్నము ♦—

గీ. ఊణికమైన యహంకారసాక్షియగుచు
నిద్రనలరునహమ్ముచు నిత్యమనుచు
శ్రుతులుస్వయముగవచ్చియించుకతనఁ బ్రత్యే
గాత్మ సదసద్విలక్షణమైనదగును. 296.

—♦ పరమాత్మ నిర్వికారము ♦—

ఉ. కోరికలందుస్వప్నములఁగూర్కొనువేళజగంబహంకృతుల్
సారెకుసారెకున్మృషగ స్పృష్టముగం గనపట్టుచో నహం
కారజగత్తులంగలవికారములెల్ల నెఱుంగుచుండుటన్.
ధారుణినిర్వికారుఁడయి తౌఁబరమాత్మ వెలుంగుచుండెడిన్.

—♦ నిరభిమానత నాత్మ నెఱుంగుము ♦—

ఉ. అంగ మహంకృతాదులుననాత్మలుగావునమాంసయుక్తమా
నంగమునందుబుద్ధిని నయంబుగ నీయహమాదులందునన్
భంగమునొందజేయఁదగు పౌరుషమున్విడి సర్వపూర్ణతా
భంగురమాత్మనేననుచుభావమునంగని శాంతినొందుమా.

ఉ. క్రొన్నెరిపీఁగుండగులు గోత్రకులాశ్రమధర్మరూప ని
ష్పన్నమునందునంజెలఁగు పౌరుషమున్విడి కర్తృతాది ధ
ర్మోన్నతసూక్ష్మవిగ్రహసముద్భవమానముఁగూడవీడి ని
త్యోన్నతసౌఖ్యమూర్తివయి యుండుమఖండముదంబునం
[దుచున్.

—♦ అహంకారము భవకారణము ♦—

శ. పురుషుఁడు సంస్కృతిదొరలఁగ
వరలును గారణములెన్నో వానినిబ్రథమం
బరయ నహంకృతియైతగు
మరణభపాద్యఖిలదుఃఖ మగునుఁజేయన్. 300

—♦ అహంకారకి ముక్తిలేదు ♦—

శ. దురితచుగు నహంకారము
పురుషునిగలఁగించి మదినిబొవవెడుదనుకం
దొరుకదు విలక్షణంబయి
వరలుచుచున్నట్టిముక్తి పదమించుకయున్. 301

—♦ అహంకారనిరాస ♦—

శ. దురహంకారగ్రహమునఁ
బురుషుఁడువిడివడినఁ జిన్మనోలె వినులుఁడై

వరిపూర్ణానందుండయి

వరలుచు నిజరూపమొంది వరిలుధరన్.

302

క. అతిమూఢతామసాత్మక

మతిఁ బురమున సోహమను విమత్తతయెవనిన్

స్థితిచెడి వినాశనముఁగను

నతనికి బ్రహ్మశ్మభావ మడ్డకఁగలుగున్.

303

నీ. ఘనమైనశక్తినిగ్రాలుచుండెడి యహం

కార దుస్సహభుజంగంబువలనఁ

ద్రిగుణంబులనియెడు దిగులుఁగొల్పెడుమూఁడు

పడగలచేఁజుట్టఁబడి ప్రచండ

మగుశక్తిఁజేసి బ్రహ్మనందమయనిధి

తనయందు రక్షణఁగనుచునుండ

వేదసమ్మతమగు విజ్ఞానమను మహా

ఖడ్గంబునం బడగలను మూఁటి

గీ. నిరవశేషముగాఁదెగనటికి ఫణిని

సాంతముగడిందుపడఁజేసి సౌఖ్యమునిడు

నీసదానందమయనిధి నింపుమీఱ

ననుభవింపస్థిరప్రజ్ఞఁ డర్హుఁడగును.

304

చ. గరళపుదోషమెంతయినఁగాని శరీరమునందుఁజేరితా

స్థిరముగనిల్చునంతకును ష్టేమమదెట్టులులేకయుండునా

తెఱఁగున గర్వలేశముమదిం గుడురొందిన నెట్టియోగసు.

స్థిరమతియైనవానికిని దెన్న గనంబడఁబోదుముక్తికై. 305

క. ప్రత్యక్తత్వము నెఱుఁగుట
నత్యంతనివృత్తిగ నెడి సహమునుమఱి త
త్కృత్యములెల్లను బిమ్మట
సత్యమునేనై తీన నెడి సంపదగలుగున్.

306

సీ. వికృతాకృతులనొంది వెలయునట్టిదియును
నాత్మబింబంబునై యలరునదియుఁ
దనరూపమును జాటుగను జేయునదియును
వివిధకల్పనలను వెలయునదియు
నై నయధ్యాసను నవని చేతనరూప
మానందచిన్మూర్తివై న నీకు
జననంబు మృతియును జరయుదుఃఖము నాది
యగు పెక్కుదొసఁగుల నలరునట్టి

గీ. సతతసంసారబంధము సంభవించె
నట్టి కర్తను నేనను సహమునందు
నేను నాదనుపెడబుద్ధిఁ బూనకెపుడు
వేడ్కఁద్యజియింపు ముక్తికై విబుధవర్య!

307

క. అవికారివి నిర్దోషివి
ధ్రువరూపవి శేషరుచిరతోషాత్ముడవై
భువివెలుఁగు నిన్నహంకృతి
కవయక సంసారమన్యగతిఁబొంద దెటన్.

308

ఉ. కానభుజించుచోఁ దనకుఁగఁతతలంబున మృల్లుపోలికన్
జానగు నీయహంకృతిని శత్రువుగాఁ దలపోసి జ్ఞాన ఖి

ద్దాన పమూలముం దునిమిక్రన్నన సంతతమిచ్చవచ్చిన
ట్లానుము సాక్షి యైనపరమాత్మవిభుత్వసుఖామృతంబిలన్.

క. అనురాగాహంకారము

లను వదలి పరాత్పతత్వలాభమున సుఖం

బున నిర్వికల్పమతివై

పనుపడ మను సఖుడ ! యెపుడు బ్రహ్మమునందున్.

చ. ఒలమగుసీయహంకృతిని బట్టిసమూలముగాఁగఁగోసినం
దొలఁగకచిత్తమొక్కత్రుటిదోఁగుచుఁదిర్గిస్మరింపఁబూను-వోఁ

జెలఁగివిజృంభణమ్మఁగొని చెచ్చెరవర్షమునందుగాలిచేఁ
జలనమునొందువారిదముజాడనుబెక్కువిధమ్మలొందెడిన్.

ఆ. ఎండునిమ్మ నీటి నిపురొందునట్టులు

నరి యహంకృతమ్మనలరు విషయ

చింతనమునఁగానఁ జెలఁగినిగ్రహమొంది

విషయములఁదలంపు విడువవలయు.

312

ఉ. దేహమెయాత్మయాననుమతిఁజరియించునతండు కామియా
దేహమునేనుగానను సుధీవరుఁడెట్టులు గామియయ్యెడున్
దేహమయాత్మయానను మదింజరియించెడివారి నర్థసం
దోహపరత్వమే భవముదోగెడిహేతువుభేదభావనన్. 313

—• కౌశ్యకర్మ విషయాభివృద్ధి •—

ఆ. కార్యవృద్ధివలనఁగాంచు బీజమువృద్ధిఁ

గార్యనాశనమునఁగలుగు బీజ

నాశనమ్ముగాన నయమునఁ గామ్యకా

ర్యములనెల్ల నడుపనగును విధిగ.

31

క. వాసనబహుళంబగుట వి
కాసముగను గామ్యకర్మ కార్యవికాసన్
వాసనయుగలు దేహికి
బాసట సుసారమగున బాయకయెపుడున్. 315

ఆ. విపులకామ్యకర్మ విషయచింతనమున
నలరునట్టి వాసనాతిశయము
భవముగూర్చు గానభవబంధముక్తికి
యతిదహింపవలయు నాద్యయమును. 316

—• సర్వాత్మబుద్ధి వాసనాక్షయము •—

క. సర్వత్ర సర్వదశలను
సర్వోపాయముల సర్వసమయములందున్
సర్వము బ్రహ్మాంబుని కను
సర్వోన్నతబుద్ధి దొలగి చను నాత్రయమున్. 317, 318

—• వాసనాక్షయము జీవన్ముక్తి •

ఆ. కామ్య కర్మ లయముగాంచిన నిషయాను
చింత తొలగదాన జెచ్చెర నగు
వాసనాక్షయమ్ము వాసనలుడుగుట
మోక్షమదియ బ్రతుకముక్తి యంద్రు. 319

చ. ఇరులొగిడట్టమైవిడిసి యెక్కుడుభీతినొసంగురాత్రి యం
బరమణిపుట్టువుంగనుట బాగుగలీనమునొందునట్టులున్
నిరుపమమాతృవాసన జనించి విజృంభణమొందునంతదు
ర్భరమగునీయహంకృతిసె బాసననాశనమొందునంతయున్.

ఉ. చీకటి చీకటింబడయుచెడులు భాస్కరుడుద్భవింపనా
 థాకకుఁ దాశలేకవడిదాగియశృశ్యమునొందురీతిఁ దా
 నేకత నద్వితీయత రహించెడుబ్రహ్మమునందుఁగల్గు న
 స్తోకసుఖామృతమ్ముఁగొనదుఃఖముసంస్మృతినొందకుండెడిన్.

—♦ పరమాత్మచింతన వీడకుము ♦—

చ. వెలుపలలోపలంజెలఁగు విశ్వమునంతయు మిథ్యగాసదా
 పలుకుచుఁ జిగ్గునంబయినబ్రహ్మను నిర్మలచిత్తమందు నం
 దలఁచినమాహితుండనయిదై న్యమునొందకపూర్వజన్మసం
 కలన జనించుకర్మమునఁ గాలమునెట్టులొ నెట్టగాఁదగున్.

—♦ సనత్సుజాతవాక్యము ♦—

క. పరమాత్మనియతియందున
 మఱిపొందు లకృత్యమగును మహినీశ్వరుఁడౌ
 పరమేష్ఠిసుతుఁడు విస్మృతి
 నెరిమృతియని యాంచికేయనృపతికెఁజెప్పెన్. 323.

—♦ బ్రహ్మనిష్ఠఁడప్పుట సర్వాన్యహేతువు ♦—

ఉ. జ్ఞానికి స్వస్వరూపమునుగాంచెడిచింతనమందు విస్మృతిం
 బూనుటకన్నసన్యమగుపోడిమిఁదప్పు నవస్థయుండ ద
 ద్దానను మోహమబ్బెడును దద్దయుదాన నహంబుగల్గెడిం .
 దానభవంబునొందెడిని తద్భవమొందుటదుఃఖమేర్పడున్. 324

—♦ విషయలోలుఁడు చెడును. ♦—

ఆ. విషయలోలుఁడై న విద్వాంసునేనియు
 బుద్ధిదోషములను బొసఁగి మఱివు

చిక్కువెట్టు విషయచింతనాసక్తుడౌ
విటునిఁ జిక్కువెట్టు వెబఁదివోలె.

325

ఆ. త్రోసివేయనాచు త్రుటియైననుండక
మరల నావరించు కరణి మాయ
బ్రహ్మనిష్ఠదప్పఁ బ్రాజ్ఞనినై నను
గప్పివేయుచుండుఁ గవిసికవిసి.

326

చ. కరమునఁ దప్పిజారిపడు కందుక మంతట మెట్లవెంబడిన్
వరుసనుదొర్లి భూతలముపై న దొరంగెడుభాతి లక్ష్మమున్
మరువఁగ బాహ్యసౌఖ్యముల మానసమంతటనంతకంతకున్
వెరవుదొరంగిసత్యముగ వేగ నథోగతి నొందు బండితా! 327

—♦ ప్రమాదము మృత్యువు. ♦—

ఉ. కాన సమాధి నేమరుటకన్నఁ బరంబగుమృత్యువెద్దియుం
గానఁగ రాదు, జ్ఞానియయి క్రాలెడుప్రాజ్ఞనకాత్మతత్వసం
ధానము లెస్సగంగలుగుఁ దద్దసమాహిత చిత్తుడై న న
ద్దాన సమాహితుండవయి తప్పక విస్మృతిఁ నొందఁబోకుమా!

—♦ విషయచింత లోకబంధము. ♦—

క. విషయములఁ దవిలి చిత్తము
విషయ గుణంబులను దలఁచు వేడ్కఁదలంపం
దృఢమౌడము పురుషునకు నా
తృఢవలన ప్రవర్తనమ్ము దిటముగఁగల్గున్.

329

—♦ విషయచింత మృత్యువు ♦—

క. ఆకామ్యవర్తనము తన
యాకృతినాశనముఁజేయు నటులొంద నథో

లోకమునఁబడును పతితుఁడు

పై కెగయఁగ లేడు మిత్తివాతంబడుటన్.

330

—♦ భేదసింకల్ప శూన్యఁడు విదేహజీవన్ముక్తుడు ♦—

క. ఆకారణమున దుర్గతి

కాకరమగు కోర్కె విడువ హా! ముక్తిసదా

చేకురు నుభయవిధంబులఁ

గా కన్యముగనినభయముఁగల్గించు శ్రుతుల్.

331

—♦ భేదము భయహేతువు ♦—

క. అనునయుఁడగుబ్రహ్మను బుధుఁ

డణుమాత్రముభేదమును బ్రమాదాదులచేఁ

గనుఁగొనినవేళ నాతని

మనమునభయ మొదవు ద్వైతమతిచేవిబుధా!

332

—♦ జగత్సత్యము మఃఖకరము ♦—

మ. శ్రుతిధర్మంబులవ్యాయసప్తుతములన్ శుద్ధస్మృతిన్ యుక్తులన్

శతధా మిథ్యగఁద్రోసివేయఁబడునీసర్వమ్ము దానంచు మా

ర్పిత భావించు సతండు దుఃఖములపైఁగాదుఃఖజాలమ్ములన్

సతతంబుంగనుదూష్యకృత్యములునిచ్చలేయమ్రచ్చన్వలె

—♦ ఆత్మచింతనము ముక్తి ♦—

క. పరమాత్మచింతనవ్రత

పరుఁడగు ముక్తుండు నిత్యపదభాగ్యంబుం

దొరకొను మిథ్యాసన్తుఁడు

మరణించు నచోరచోరమానవులగఁజేన్.

334

—♦ యతికి మిథ్యాప్రసంగము తగదు ♦—

చ. యతి భవబంధ హేతువుగునట్టి యసత్యములందునాదియన్
మతివిడనాడి నేను పరమాత్మగనై తీసటంచు నాత్మస
మ్మతేడగ నుండఁగా పలయుబ్రహ్మము నేననుబుద్ధిమాఘ్యదు
ర్గతులనుగొట్టి సౌఖ్యమునుగల్గఁగఁజేసెను బండితాగ్రణీ !

—♦ బాహ్యచింతనము మఃఖప్రదము ♦—

ఉ. కల్పితమైన బాహ్యతతేఁగాంక్ష నిరంతరమంతకంతకున్
స్వల్పముగాక దుష్టఫలసంతతి వృద్ధి నొనర్చుచుండెడిం
గల్పితమీప్రపంచమని కాంచినుదూరము నొందఁజేయుచున్
నిల్చుముస్వాత్మచింతనము నిచ్చలునిర్మలచిత్తమందునన్.

—♦ బాహ్యత్యాగము ముక్తిహేతువు ♦—

చ. అనవరతమ్ము బాహ్య విషయములనడ్డుట నిర్మలముఁదాఁ
గనుహృదయము నిర్మలముగాంచినచిత్తము బ్రహ్మదర్శనం
బనుఁఘనభాగ్యమొందునది యబ్బుటసంసృతిబంధముల్ దెగుం
గనుకవిముక్తి నొందఁదగుకార్యము బాహ్యనిరోధమైతగున్.

—♦ ప్రాజ్ఞుఁడు బాహ్యనిరోధి ♦—

క. సదసద్వివేక మొందియు

బుధుఁడై పరమార్థమెఱిగి భువిముక్తుఁ డన

త్పదమెట్టు లాశ్రయించును

మది నెఱిగియు శిశువుగతి బ్రమాదమునొందన్. 338.

—♦ ముముక్షు పభిమానశూన్యఁ డభిమాని ముక్తిశూన్యఁడు ♦—

ఉ. ముక్తిహుళక్కి-దేహగృహముఖ్యములంగని మోహమొం
దనాసక్తిహుళక్కి-దేహగృహసంతతిముక్తినిబొందువానికిన్

వ్యక్తి హృశక్కినిద్రంగనువానికినిద్రహృశక్కి మేల్కొనన్
వ్యక్తులు రెండుభిన్నగుణబద్ధములై విలసిల్లుచుండుటన్.

—♦ తన్నుదానెఱుఁగుట ముక్తి ♦—

ఉ. సన్ననితంతుకై వడిని స్థావరజంగమజీవకోటులం
దన్నిట లోపలన్వేలిని నాశ్రయఁజొతనునాత్మఁగాఁగ లో
నెన్నచుఁగాంచి శ్రోయఁబడునెల్లయుపాధులనేకరూపుఁడై
భిన్నములేక పూర్ణుఁడయివెల్గునతండు విముక్తుఁడై తగున్.

—♦ బ్రహ్మనిష్ఠ సర్వాత్మభావము ♦—

ఉ. సర్వజగంబుఁదాననుట సంస్కృతిబంధవిముక్తిహేతువౌ
సర్వజగంబు బ్రహ్మమను జ్ఞానముకన్న విముక్తినింద నీ
యర్వినుఁపాయమొండుగ ననొప్పదుదృశ్యమువీడిబ్రహ్మమున్
న్నిర్వికృతిఁసదాకనిన నీయఖిలంబు సదాత్మయైతగున్.

—♦ మూఁడు ముక్తిభూమ్యుఁడు ♦—

సీ. ఆస్థిరంబగుదేహ మాత్మయాననుభావ
మునఁబ్రవర్తనమొందు మూర్ఖునకును
బాహ్యపదార్థానుభవమునఁ జొచ్చెడు
చిత్తముగలమూఁఢచిత్తునకును
బాహ్యసుఖములాసపడుచుఁ దత్కృత్యముల్
జేయుభావముగల చెనటునకును
దృశ్యమావిశ్వము దిగనాడుచేరీతి
సంభవంబగు బుధసత్తమ భువి

గీ. సర్వకర్మంబులను వేల్చు సస్యసించి
బ్రహ్మనిష్ఠాగర్విష్టులై పరిగి తత్వ

వేత్తలై నిత్యసుఖమొంద వేడ్కపడెడు
యతులకయ్యది సంభవమవుచుగాని.

342

—♦ సమాధి సన్యాసములు యోగ్యములు ♦—

క. శ్రుతివిహితకర్మజేసెడి
యతులకు సర్వాశ్మద్ధియగుహంపై భువిన్
“శ్రుతి శాంతోదాంతో” యని
సతతసమాధిని విధించె సమ్మతమనఁగన్.

343

—♦ ఆహంకారము లౌకికదుష్టేయము ♦—

గీ. నిర్వికల్పసమాధిని నిశ్చలాత్ము
లైన కవితల్లజులుగాక యన్యజనము
పాదుకొనియున్న నహము ద్రుంపంగఁగలరె?
వాసన లనంతభవముల వరలుచున్కి.

344

—♦ విక్షేపశక్తి చించలము ♦—

క. ఆవరణశక్తిబలమున
భావముఁగలఁగించు గర్వభావమున భువిన్
వే విక్షేపము పురుషుని
వేవిధములఁగలఁత వెట్టు వెంగలిగాఁగన్.

345

సీ. రహిఁబూర్ణ మగు నావరణశక్తి దొలఁగివ
బ్రాపుదాఁవీడు విక్షేపశక్తి
పరిమాత్మకును జూడఁబడు ప్రపంచమునకు
క్షీరసలిలమ్ముల చెలువు మెఱయ

వేఱు సేయుట నాత్మ వేడ్కఁగాంచినతటి
 సంత మొందుఁదనంతనావరణము
 మిథ్యాార్థమగు పుత్రమిత్రవిత్తాదుల
 హానిలాభంబులయందుఁ బూని

గీ. హర్ష శోకాదులేతఱినంటకుండు
 నపుడు పురుషుండు నిస్సంశయమ్ముగాఁగ
 నెట్టి విఘ్నంబులును లేక హితముమీఱ
 నిర్వికల్పసమాధిని నిశ్చలుఁడగు.

346

—♦ పివేకము భవభంజనము ♦—

క. పరమాత్మ నీప్రపంచముఁ
 బరికించియు వేటొనర్చి పటుసద్యోధన్
 వరలిన జ్ఞానము మాయను
 బరగిన మోహమునుద్రుంచి బంధముఁద్రెంచున్. 347

—♦ ముక్తుఁడుభవకూన్యఁడు ♦—

క. జీవేశ్వరులొక్కండను
 దావాగ్నిఁద మోవనమ్ము దగ్ధంబగుచోఁ
 గై వల్యపదమునొందఁగ
 నేవిధి సంసారబీజమీతని నొందున్. 348

—♦ జ్ఞానమున నావరణాదులు నశించును ♦—

క. స్థిరమైన సద్వివేకము
 ఒరగిన నావరణజెల్లు భ్రమడులెడు దు
 స్కరవిడే పనుకతనన్
 వరలెడు దుఃఖములువోవు వాస్తవమిదియా. 349

—♦ జ్ఞానము నివృత్తిహేతువు ♦—

గీ. త్రాటిరూపమ్ము బాగుగఁదనకుఁదెలియ
నీత్రయమ్మెడ బాయును నిశ్చయముగఁ
గాన బంధవిముక్తికి జ్ఞానియెపుడు
వస్తుతత్వవివేకముఁ బడయవలయు.

350

—♦ ఆపరణాదులు కల్పితాసత్యములు ♦—

చ. ఇనుమనలంబునంగదిసి యెంతయుఁ దేజము నొందురీతినిన్
మనసుసదాత్మతోఁగలిసిమాతృముఖాఁది జగద్విజృంభణం
బునుగొనుఁభ్రాంశస్వప్నముల బుద్ధికృతంబులసత్యమైనటుల్
గనుఁగొననీత్రయమ్ముమృషగాజనుజాగ్రదవస్థయందునన్.

—♦ పరమాత్మ సత్యము ♦—

చ. మొనసిచెలంగు నీయహముమున్నగు దేహముతోడనంత
ముంగనువిషయమ్ములన్నియు వికారములయ్యెడుమాయకున్
క్షణక్షణమున మార్పునొందునివిసత్యములై తనరారవెప్పు
మా!ర్పునుగనకెప్పుడేనియునుబొందుగ వెల్గెడునా త్తసత్యమై.

—♦ దృక్పదార్థ వర్ణనము ♦—

ఉ. నిత్యుఁ డఖిండుఁ డద్వయుఁడు నిర్మలుఁ డాధ్యుఁడు సాక్షి
రూపుఁడున్

సత్యమసద్విలక్షణుఁడు సర్వజగన్మయఁ దేకరూపుఁడున్
స్తుత్యుఁడహంప్రతీతిగనుదోచు పదార్థము నిర్వికారుఁడ
ప్రత్యయరూపుఁడై వెలుగు హృముదానిలనెల్లవేళలన్.

—♦ బ్రహ్మవేత్త ముక్తుఁడు ♦—

గీ. ఇట్లుద్బృద్ధశృంగముల భిన్నమెంచి తత్త్వ
నిశ్చయమున నద్వయనిర్వికార
మైన పరమాత్మనేనని యరసి వేత్త
స్వయముగా ముక్తుఁడై వేడ్క శాంతినొందు. 354

—♦ ఆత్మదర్శన మజ్ఞాననాశనము ♦—

క. ఎపుడవికల్పసమాధిని
నపరిచ్ఛేదాత్మతత్త్వ మరయంబడునో
యపు డజ్ఞానధ్వాంతము
లపగతమగుఁ బూర్ణయమునందుచు వేగన్. 355

—♦ నిర్వికల్పసమాధి నిత్యానందము. ♦—

మ. మతిదోషంబున నీవు నేనుమఱియూమాయాప్రపంచంబునా
నతిమోహంబుజనించుచున్నది పరంబద్వైతసద్బ్రహ్మనం
చితమకారీతి సమాధిఁగాంచుటను నిశ్శేషంబుగా నెల్లవై
కృతులున్నాశనమొందునిక్కముగ నెంతేధీరశిష్యోత్తమా!

—♦ జ్ఞాని బ్రహ్మస్వరూపుఁడు ♦—

సీ. శాంతుండు దాంతుండు సహనసమేతుండు
నపరతి నెక్కుడు నొందువాఁడు
సర్వకర్మంబుల సన్యసించునతండు
ముక్తిఁగాంచఁగల ముముక్షువగుచు
నిర్వికల్ప సమాధినిష్ఠును గడియించి
తనసర్వతాభావమును సతంబుఁ
జింతనసేయు నాచింతన కతమున
సజ్ఞానతిమిర చయమునఁగల

గీ. దొనఁగులెల్లను లెస్సగాఁ దోలి యే వి
కారములఁ జిక్కుఁగొంచక కాత్యశూన్యఁ
డగుచుఁ బరమాశ్మయాపుడై యతిసుఖమ్ము
నొంది యానందమును సదాచెందును యతి.

357

—♦ సర్వసంగపరిత్యాగమే జీవన్ముక్తి. ♦—

ఆ. శ్రవణమాదియైన జ్ఞానేంద్రియమ్ముల
సహముఁ జిత్తమును జిదాత్మ నునిచి
తగసమాధి నొండఁ దనరుమోక్షం బస్య
కథలవలన ముక్తిఁగొంచ రెవరు.

358

—♦ జ్ఞాని భేదశూన్యఁడు ♦—

చ. చెలఁగియుపాధిభేదములఁ జెందునుభేదముఁ దాస్వయంబుగం
దొలఁగనుపాధులొప్పుగనుదోఁచునొకండుగ భేద మొందకా
వలన విపశ్చితుండిల నపాధిలయంబొనరింపనెప్పుడుం
జలనమునొందకుండఁగఁబ్రశస్తసమాధిఁజరింపఁగాఁదగున్.

—♦ ఆత్మచింతన బ్రహ్మత్వసిద్ధి ♦—

క. తుమ్మెదకన్నను వేఱయి
తుమ్మెదయగుఁబురుగుభీతిఁదుమ్మెదఁ దలఁపన్
సమ్మతిబ్రహ్మముఁదలఁచిన
నిమ్మహిబ్రహ్మత్వ మొందు నీనరుఁడుబుధా !

360

చ. ఇతరవిలాసమెంచ కళి నెంచుచుఁ గీటకమాయళిత్వమున్
ఋతముగనొందురీతిని దదేకమనోనియమత్వదృష్టి ను
ద్ధతపరమార్థశక్తిమునుధ్యాన మొనర్చినబ్రహ్మరూపమున్
సతతముఁగొంచు యోగిజనసత్తముఁడన్యగతిఁజరింపమిన్.

—• స్థూలదృష్టి కాత్మసిద్ధిలేదు •—

ఆ. మఱియు సూక్ష్మమైన పరమార్థ తత్వము
స్థూలదృష్టి నొంద వీలులేదు
తగుసమాధి సూక్ష్మదర్శనలగుపండి
తార్యజనులవలన నరయఁబడును.

362

—• అత్మచింతనమున బ్రహ్మత్వసిద్ధి •—

క. కనకము పుటములశుచియయి
కనలుచు దోషములఁ బాసికా లెడుకరణిన్
మన మాత్మచింతనమునన్
గుణదోషమువీడి బ్రహ్మగుణములనొందున్.

363

గీ. అత్మచింతనవశమున నమలమగుచు
మనసు బ్రహ్మను లయమయి మ్రాన్పడంగ
నద్వయానందరసమును నందఁజేయు
నిర్వికల్ప సమాధాననియతిగల్గు.

364

—• స్వరూపసిద్ధి నిర్వికల్పసమాధినగు •—

క. ఈ యవికల్పసమాధిని
బాయును గామ్యాదిబాహ్యవాసన లింకన్
వేయి శుభాశుభకర్మలు
నేయత్నములేక బ్రహ్మ నెఱుఁగుటకలుగున్.

365

—• నిర్వికల్పసమాధి సర్వాన్నతము •—

గీ. శతగుణంబగు మననము శ్రుతులకన్న
మననమునకన్న శ్రద్ధయు ఘనముమిగుల

నిర్వికల్పసమాధి యన్నింటికన్న
నధికమైన ఫలమ్మున నలరు నెఱుడు.

366

గీ. నిర్వికల్పసమాధిని నిశ్చయముగ
బ్రహ్మతత్వమ్ముఁగనుఁగొనఁబడుట సత్య
మన్యమున లేదు చంచలమగుటమనసు
ప్రత్యయాంతరమిశ్ర మైబ్రహ్మముండు.

367

ఉ. కాననతీంద్రియుండవయిక్రాలుచు నిర్మలమైనచిత్తముం
బూని ప్రతీచుఁడై న పరిపూర్ణనియందు నిరంతరమ్మునం
ధానుఁడవై పరాత్పరునితత్వముఁగాంచుచు నాదిలేని య
జ్ఞానసమాప్తతాత్మతమసత్వమునాశనమొందఁజేయుమా.

—♦ యోగ సాధనములు ♦—

ఆ. ప్రథమసాధనమ్ము వాఙ్మోఘ మ్మటు
పైన నిగ్రహమటుపై నిరాశ
పిదపఁగొర్కిలేమి పిమ్మట నేకవా
సమ్ము యోగమునకు సాధనములు.

369

—♦ నిర్వికల్పసమాధి బ్రహ్మనందము ♦—

సీ. ఏకాంతసంవాస మింద్రియమ్ములనిరో
ధమునకు హేతువు దమమరియగు
దమము చిత్తము నిరోధము సేయఁగారణ
మదియ శమంబన నలరుచుండు
శమమున నహమును శాంతినిబొందెడు
శాంతినహమునొంద సంతతమ్ము

జ్ఞానవంతునకు బ్రహ్మనందరసభూతి

యొనగూడుచుండు నట్లొనరుకార

గీ. ణమున మనసొత్తునకుఁ జిత్తదమముసేయ
ననుదినంబును యత్నమునొనరుపఁ దగు
నిదియయోగాత్మలకుఁ దగుపథమరయఁగఁ
బరమతత్వార్థ సంశీల ! బ్రహ్మవేత్త !

370

—♦ జీవేశ్వరై క్యము క్రమానుగతము ♦—

చ. మనసున వాక్కునుంచి తగమానసప్రతిని బుద్ధియందునం
జొనుపుచు బుద్ధినిన్సతముఁజూచెజీవేవునియందుఁ గూర్చి జీ
వుని శుచినిర్వికారుఁడగు పూర్ణపరాత్పరునందుఁ జేర్చి లో
నెనగనరానిశాంతగుణమెంతయునొందిసుఖించుచుండుమా.

—♦ జ్ఞానికి సమాధిహీనత యనర్థ హేతువు ♦—

గీ. అంతరింద్రియసంబంధమైన దేహ
బుద్ధిజీవేంద్రియాదుల పొత్తువలన
విషయమోహములును రూపవిస్మృతీయును
గరముజ్ఞానికిఁ దద్గుణగతులఁగల్గు.

372

—♦ చిత్తనిరోధము యనీధర్మము ♦—

ఆ. ఆయుపాధిచింత లడఁగుటవలనను
మునికిసకల విషయములఁగనంగ
నుపరతమ్ముసౌఖ్యమొనఁగు సదానంద
రసముననుభవించు ప్రాప్తిగలుగు.

373

—♦ విషయవిరక్తుఁడు విరాగి ♦—

గీ. ముక్తిపైఁగోర్కి వలన విరక్తి నొంది
బాహ్యసౌఖ్యములను మనోవాసనలను
వీడు వై రాగ్యమునఁగడువేడ్కనొందు
వాఁడు బాహ్యంశరవ్యాప్తిచర్జితఁడయి.

374

క. పరమాత్మ నిష్ఠనొందుచు
విరతుండగునతఁడు బాహ్యవిషయములందున్
మఱియహమాదుల యందునఁ

బరగెడు సంగమునువిడువఁ బటుశక్తుఁ డగున్. 375

—♦ జ్ఞానవై రాగ్యములు ముక్తిప్రదములు ♦—

చ. పులుఁగునకొప్పుతెక్కలుగ బోధవిరక్తులురెండుపుంగవుం
జెలుఁగితరింపఁజేయునని చిత్తములోన నెఱుంగుమీవు న
ప్పులుఁగునకుండుపక్షములుపొందుగనుండకయున్న నొంటిమై
బలమున ముక్తిసౌధమునఁబైకొనతీవియ నెక్కునేబుధా!

గీ. తీవ్రవై రాగ్యమున సమాధియు సమాధి
వలన జ్ఞానమ్ము జ్ఞానమ్మువలన లెస్స
భవవిముక్తియు మఱియునాభవవిముక్తిఁ
బడయ నిత్యసుఖానుభవమ్ము గల్గు.

377

సీ. వనితా సుతాదులఁగని సుఖభ్రాంతిని

మోహముంగనివృధా మోటువడని

వశ్యమానసునకు వై రాగ్యమునకన్న

నతీసౌఖ్యకరమగు నదియుఁగాన

మావిరాగము శుద్ధమగు నాత్మబోధమైఁ

దనరస్వారాజ్యామృతమ్ము నొసఁగు
నీజాననై రాగ్య మెలఱి శాశ్వతమ్ముక్తి
కాంతకు ద్వారమైకాలుచున్కి

గీ. నన్నియెడలనిరీహవై యలరినీవు
సంతతానందమయ సర్వసాక్షియందుఁ
జెలఁగినిత్యవిభూతిని జెందుపొంటె
నిర్వికల్పసమాధిని నెరపుమెపుడు.

378

—♦ బ్రహ్మనిష్ఠ నిత్యానపాయని ♦—

సీ. విషయాశమృత్యునై వెలయుచునుండుట
విషముతో సమమగు విషయములను

జెలఁగుదురాశను ఛేదించినతతము

వర్ణాశ్రమాచారపద్ధతులను
దనరెడునభిమానమును వీడి తత్కార్య
ములగౌరవాదులఁ దొలఁగఁజేసి
యన్యతాత్మకంబయి యలరు దేహదుర్మ
నభిమానమునుజేడ్క నవలఁద్రోసి

గీ. బుద్ధిపరమాత్మయందునఁ బొందుపరపు
మీవు ద్రష్టవు నిర్మలభావుఁడవును
వాస్తవంబుగ నద్వయబ్రహ్మవైతి
ననుచు నెమ్మనమందున నరసియెపుడు.

379

—♦ బ్రహ్మనిష్ఠ నిత్యసౌఖ్యము ♦—

సీ. నిరుపాధికంబుగా గుటియైనపరమాత్మ
యందుఁ జిత్తమ్మును బొందుపరచి

భావ్యోంద్రియముల వరుసనన్నింటిని
దమతమనెలవులఁ దనరఁజేసి
స్థిరశరీరుఁడవయి డేహస్థితినిగోని
పరమాత్మతానను భావమొంది
బ్రహ్మాత్మభావము పరిధవిల్లనఖండ
మైనధర్మంబున నలరిమిగులఁ

గీ. ఒరమనంతోషమునఁ బరబ్రహ్మసుఖము
ననుభవింపుము నీయందు నన్యములగు
శూన్యమైనట్టి శ్రమలచేఁ జూడనేమి
లాభ మొనవును కనుఁగొను లక్షణముగ.

380

—♦ బ్రహ్మచింత ముక్తికారణము ♦—

క. పాపములకు గుఱియయి కడుఁ
దాపములకు హేతువయిన తనుభావము నీ
వేపునవిడిచి విముక్తికిఁ
బ్రాపగు పరమాత్మ నెపుడు భావించు మెదన్. 381

—♦ బ్రహ్మచింత నిత్యము సేయుము ♦—

చ. సకలజగద్విలాసమున సాక్షి మయుండయి స్వప్రకాశమై
యకలుషమూర్తితో నహరహంబును ధీగుహ వెల్లుచుండునీ
ప్రకటితమైన బ్రహ్మమును భావమునం గుఱినిల్పి చిత్తమే
వికృతులగుచ్చ కాశ్మీనిల వేడ్క విచారణసల్పుచుండుమా!

—♦ స్వస్వరూప మాత్మ సాక్షాత్కారము ♦—

క. భావాంతరములఁబూసక
నేవిధులను నాత్మగనక నీపరమాత్మన్

శ్రీవిగ ననవరతము స

ద్భావమునన్ స్పష్టముగను బరికింపఁదగున్. 383

—♦ ఉదాసీనత ఉత్తమధర్మము ♦—

గీ. సాక్షియగునీచిదాత్మను సర్వగతుల

నాత్మభావముఁదానెంచి యహముమొదలు

తత్వములనాత్మబుద్ధిని దగులఁబోక

యవిసిపోయిన ఘటములయట్లులుండు. 384

—♦ తన్నుదానే యెఱుఁగవలయును ♦—

ఉ. జ్ఞానమయస్వరూపుఁడును సాక్షి యునై నచిదాత్మయందునిం

పూనవిశుద్ధమానసమునుంచి కడుంగడుమెల్లమెల్లఁగా

మానసమందు సైర్యమునుఁద్రమాన్పడఁజేయుచునంతమీఁదటం

బూనికమీఁటి విశ్వపరిపూర్ణునిదన్న నెఱుంగఁగాఁదగున్.

—♦ ఉపాధిరహితాత్మ పరిపూర్ణము ♦—

క. తనమూఢతచేఁగలిగిన

తనుముఖ్యములౌ నుపాధితతివిడిచిన యా

త్మను నంబరమ్మువలెఁ బూ

ర్ణునిగ నఖండస్వరూపునుంగాఁ గనుమా. 386

—♦ ఉపాధిరహితబ్రహ్మ మొక్కఁడే ♦—

చ. కలశముసూదికుంభమును గంపయుమున్న గువస్తుజాలముల్

దొలఁగిన తోనియాకసమదొక్కటియైనటుగావిమూఢతం

గలిగిన బుద్ధ్యహంకృతులుకాయమునింద్రియముల్ని శింపని.

ర్మలపరిపూర్ణమైనపరమాత్మయుఁబెక్కులుగాకనొక్కఁడౌ.

—• ఉపాధులు కల్పితములు, ఆత్మ పరబ్రహ్మము —

గీ. నలువమున్నగ నల్లశృణంబుదనుక

- సకలవస్తుస్వరూప మజ్ఞానకల్పి.

తమ్ముగానొప్పుఁ దనయాశ్చ దైవతశూన్య

మైనసరిపూర్ణుఁగా మది సరయఁదగుచు.

388

—• భ్రమ రహితవిశ్వము బ్రహ్మము —

చ. భ్రమబొడగానఁగాఁబడిన వస్తువు తద్భ్రమబోవునంతటన్

భ్రమకునివాసమైతనరు వస్తువుగాని వఃటొండుగాదు స

ర్పమనితలంచుత్రాఁడుభ్రమవాసినఁద్రాఁడునట్లువిశ్వమున్

భ్రమదొలఁగంగనీమదినిఁబ్రహ్మమయంబుగ నెంచుమోబుధా!

—• సర్వమఁదానె తనకుభిన్నములేదు —.

క. తానజుఁడు తానవిష్టువు

తానిండుఁడు తానశివుఁడు తగనీజగముం

దానగు భిన్నముకొంచెం

బేనియుఁ దనకంటెనుండ దెచ్చోనయినన్.

390

ఉ. తానె మనఃప్రపంచమునఁ దానెజగంబును స్థూలమంతటం

దానె పురోపకఠమునఁ దానె యుదీచిని ఒశ్చిమంబునం

దానె యవాచిభాగమునఁ దానెపయిన్మఱికిందనంతటం

దానెవిభిన్నరూపమగుద్రవ్యమొకండిలలేదుతాఁగనన్ 391

గీ. అలలు సుల్లును నురుగుబుడ్గలు మొదలగు

సముదయంబెల్ల నిజమునజలమగు నటు

దేహమహమాదులన్నియు స్థితరముగ

నద్వయాఖండపరిశుద్ధమైన యాత్మ.

392

—♦ మాయాభ్రాంతుఁడు భిన్నవాది ♦—

- నీ. వాఙ్మనంబులకు సంబంధమై నిత్యము
పరికింపఁబడు నీప్రపంచమెల్ల
బ్రహ్మస్వరూపమ్ము ప్రకృతికతీతమా
స్థానంబునందున్న సత్తుకన్న
నన్యమొక్కటిగన నఖిలలోకంబులఁ
గనరాదు కుంభము ఘటముకలశ
మాదియా సకలపదార్థసంతతియును
మృత్పరార్థమ్మున కితరమగునె
గీ. మాయయనునట్టి సురను సంభ్రాంతుఁడగుచు
నరుఁడు నిజమునవిడనాడి తెరువుఁగనక
భేదమగుబుద్ధి నంతయు భిన్నమనుచుఁ
బల్కెఁడును నేననీవని పండయగును.

393

—♦ వేద మద్వైతమును బోధించును ♦—

- క. పరమాత్మవిషయమై శ్రుతి
పరమేయదిలేదటంచుఁ బల్కుచు నెపుడున్
మఱి మఱి యద్వైతంబును
బరువడి వాక్రుచ్చుచుండె భ్రమదొలఁగుటకై . 394

—♦ సర్వము పరబ్రహ్మస్వరూపము ♦—

- చ. గగనముభాతి బ్రహ్మము వికల్పములేనివినిర్మలమ్ము నే
వగఁగనరాని దక్రియముఁ బారములేనిది లోన వెల్పులం
దగఁగనలేని దన్యమగుతత్వములేనిది ద్వైతశూన్యమై
తగునది గానబోధ్యమిఁకఁదద్దయదెల్పుఁగ లేదొకింతయున్.

—♦ వేదానుభవములు సర్వమబ్రహ్మగాఁదెల్పును ♦—
 నీ. పరమాత్మవిషయమన్ని బహువిధములఁదెల్పుఁ
 బనిలేదు జీవుండు బ్రహ్మమ యగు.
 సతివిశాలంబగు నట్టిసీసర్వప్ర
 పంచజాలమును బ్రహ్మమయగు.
 నిల “ నేకమేవాద్వితీయంపరబ్రహ్మ ”
 మనిశ్రుతు ల్సర్వదా పలుకుచుండు
 దా రాసుతాదులఁ దగవిడనాడియు
 నేనుబ్రహ్మంబను జ్ఞానమొందు

గీ. నట్టివారలు బ్రహ్మత్వమంది నిత్య
 సచ్చిదానందరూపులై సంచరింతు
 రవని నవ్వారి జ్ఞానముధ్రువము సుము
 వినయగుణధన్య ! తత్త్వవివేకమాన్య !

396

—♦ నిత్యానందబ్రహ్మము నివకొదలంచుము ♦—

చ. మలమయమైనదేహమున మానుమునేనను బుద్ధిబుద్ధినిం
 గలుగుదురాశఁబిమ్మటను గాలివలెన్క్షణభంగురముఁజం
 చలమగులింగ దేహమునఁ జయ్యనవీడుము వేదవేద్యుని
 శ్చలుఁబరమాత్మునేననువిచారణనుండుముబ్రహ్మమూర్తివై.

—♦ శ్రుత ధర్మభావన ముక్తియని చెప్పుచున్నది ♦—

చ. వీనుఁగువంటిదేహమును బేర్చినరుండు భజించునంతకుం
 దాననఘుండుగాక భవతప్పుడగుం బరదుఃఖమొందు నీ
 శానుఁగశుద్ధమూర్తిగ నచంచలుగాఁదనుగాంచు నాతటిం
 దాను విముక్తి నొందుభవతప్పుడుగాకనితెల్ప వేదముల్.

—♦ వస్తునిరాస బ్రహ్మజ్ఞానము ♦—

క. తనయాత్మయందు నారో.

పణమొందు సమస్తవస్తుభాసనిరాసం

బనులెవియుఁగొనక యద్యయ

తను సంతటనిండుబ్రహ్మతానై చెలఁగున్.

399

—♦ నిర్వికల్ప సమాధి భేదరహితమైనది ♦—

క. తనుముఖ్యంబుల వేటయి

ఘనతవికల్పములఁదొలఁగి గ్రాలుసదాత్మన్

మనమున్నతేటి వికల్పం

బొనరదొకందైనఁ గల్పనోక్తియమిగులున్.

400

—♦ సర్వగుతుల బ్రహ్మ మభేదము ♦—

క. ఒకఁడగుపరమాత్మను నీ

సకలవికల్పన మసత్యసామ్యముగను నీ

యకళంకు నిరాకారుని

వికృతిరహితుభేదమెట్లు వెలయుచునుండున్.

401

గీ. కనెడువాఁడును గనుటయుఁ గాంచఁబడున

దనెడు భేదములేకయేకాత్మయైన

నిష్కళంకు నిరాకారు నిర్విశేషు.

భేదమేరీతి జనియించి వెలయుచుండు.

402

క. ఆకారవికారస్ములు

ప్రాకృతభేదములు గనక ప్రళయార్నవపున్

జోక నితాంతుని బూర్ణుని

నేకాత్ముని యందుభిన్నమెట్లుజనించున్.

403

గీ. చెలఁగి తేజస్సులోపలఁ జీకటివలె
భ్రాంతికారణతమ మదేబ్రహ్మమందు
నడఁగియుండునొ యట్టియద్వైతనిర్వి
శేషపరతత్వమున వేఱజెలఁగుటెట్లు ?

404

క. ఆనందమిడునుషుప్తిని
బూనినతటి భేదమెవఁడుఁ బొందనిగతి ని
త్యాసందు నద్వితీయుని
జ్ఞానాత్ముని భేదమెట్లు జననము నొందున్.

405

—♦ పరమాత్మను జగత్తులేదు ♦—

చ. గుణమునఁజూడఁగాఁబడినకూడలియున్మృగతృప్తికములం
గనుసలిలమ్ము మూఁడయిన కాలములందున లేనిరీతినిన్
ఘనపరతత్వబోధను వికల్పవిహీనఁడు సత్స్వరూపుడై
తనరెడుబ్రహ్మమందవనిఁదధ్యముగాఁగనలేకయుండెడిన్.

—♦ ద్వైతాద్వైత విమర్శనము సుషుప్త్యనుభవము ♦—

క. ద్వైతము మాయామయ మ
ద్వైతము పరమార్థ మనుచుఁ దగునటులు శ్రుతుల్
ఖ్యాతిగఁ దెల్పెడు నదియను
భూతమ్ముగు గాఢనిద్రఁ బొందిన వేళన్.

407

—♦ వికల్పము భ్రాంతిజనితము ♦—

గీ. బుధులధిష్ఠానమునవేఱుఁ బొందఁకునికి
భ్రాంతిచేతను రజ్జుసర్పమ్ములందుఁ
జెలఁగు సర్పముత్రాడఁగాఁదలఁచుచుండ్రు
కన వికల్పము భ్రాంతిజీవనమగుటను.

408

—• చిత్తలయము భ్రాంతి వికల్పకూన్యము •—

క. చిత్తము కల్పన మూలము

చిత్తములయమైన భ్రాంతిచెడియెడు కతనన్

సత్తగుబ్రహ్మమునందునఁ

జిత్తములయమొందఁజేసి చెలఁగుమువత్సా! 409

—• బ్రహ్మనిష్ఠుఁడు బ్రహ్మసాక్షాత్కారి •—

చ. నిరుపమమూర్తినిష్ఠ భుఁడునిత్యుఁడుముక్తుఁడునిర్వికల్పుఁడు

న్నిరవధిపుష్కరాభుఁడునునిత్యనిరీహుఁడునిర్మలాత్ముఁడున్

సురుచిరబోధచూపుఁడును శోకములేని సుఖాత్మకుండునై

పరగెడిబ్రహ్మనొప్పుగను బ్రాజ్ఞుఁడుగాంచు సమాధినిన్మదిన్.

ఉ. కారణకార్యభావములఁగాంచక కల్పనలందునెన్నఁగా

మీఱుచు నిర్వికారము నమేయమునై నిగమప్రసిద్ధమై

పారములేనిదై సతతభాసితమై తనుగాఁ బ్రసిద్ధినిం

పారెడు బ్రహ్మపూర్ణుని సమాధి నెదన్ బుధుఁడొప్పుఁగాంచెడిన్.

చ. జరయును జావులేనిదియు శాంతమనాదియు శబ్దశక్తికిం

జొరనిది నిశ్చలాబ్ధిగతిసాంపుగ నుండియునేక రూపతన్

స్థిరతరవస్తువై నదియుఁ జెన్నుగదోషగుణాలిఁదుల్యమై

పరగెడి బ్రహ్మనొప్పుగను బ్రాజ్ఞుఁడుగాంచు సమాధినిన్మదిన్.

—• పరబ్రహ్మజ్ఞత ధన్యత్వము. •—

చ. తగమనమున్సమాధినిడి తత్త్వమునందు నఖండవై భవుం

డగుపరమాత్మనుంగని బుధాగ్రణి పూర్వభవంపువాసనల్

దగిలిన భీమపాశమున స్థానమొసంగక త్రెంచివై చి సీ

వొగిసుఖ మొందిపోరుషమునొప్పుగ సార్థక మొందఁజేయుమా!

—♦ పరబ్రహ్మభావనము భవనాశనము ♦—

చ. పదపడియెల్ల వేళల నుపాధులనెల్లఁ ద్యజించినర్వదా
సదమలమూర్తియై తనరి సంతతమోదమునందు నద్వయున్
హృదయతలస్థితంబయిన యీశ్వరుఁ జింతన సేయుచున్నదు
ష్పదమగు ఘోరసంస్కృతిని బొల్పడకుందువుతిర్గియెప్పుడున్.

—♦ సమాధిమంతుఁడు విడచినదేహస్మరణసేయఁడు ♦—

చ. పొలుపుగఁ బూర్వకర్మఫలభోగమునం బ్రతిబింబరూపునం
దలఁపడినీడపోలికను దద్దయు దేహికిదృశ్యమానమై
చెలఁగుచుఁ బీనుఁగుంబలెనుజెంగటనుంచక త్రోసి వేయునీ
మలినశరీరముందలఁపమానుమహాత్ముఁడుచి త్తమందునన్.

—♦ త్యాజ్యదేహము స్మరణానన్యము ♦—

ఉ. శాశ్వతమున్వినిర్మలము జ్ఞానము మోదమయస్వరూపమా
నీశ్వరుఁజి త్తమందునిచి యీజడరూపమలాన్వితమునున్
నశ్వరమంచు వేవిడిచి నమ్మకుమింకస్మరింపఁబోకు నీ
వీశ్వరమూర్తివొటగ్రహియింతురెక్రక్కినదాని నెవ్వరున్?

—♦ జ్ఞాని సమాధిమంతుఁడు ♦—

ఉ. ప్రాపునువీడి యీజడభువంబును మూలముతోడఁగూడన
ద్రూపమునిర్వికల్పమునురూఢముబ్రహ్మశుచిన్వెలార్చియే
తాపమునొందఁబోక పరతత్వముఁగాంచుచు నిత్యశుద్ధబో
ధాపరమోదితాత్ముఁడయి తత్త్వవివేకి చెలంగుచుండెడిన్.

—♦ జ్ఞాని దేహరక్షణమునుస్మరింపఁడు ♦—

మ. అమితానందరసస్వరూపుఁడగుబ్రహ్మస్థీనమై వేత్త ప్రా
క్తమకర్మంబనుత్రాటఁగట్టఁబడుగాత్రంబుండినంబోయినన్

భ్రమ నద్దానిస్మరింపఁబోడుమరలఁ భద్రదానకై గోవు, కం
తమునంగట్టినమాలవోయినన్తునుండంగార్చఁబోనట్లుగన్.

—♦ జ్ఞాని దేహపోషణఁగోరఁడు ♦—

గీ. అద్వయానందమయరూపమయినయాత్మ
స్వస్వరూపంబుగాఁ గను జ్ఞానిదేని
గోరియెవ్వానిపొంటెను గూర్చిమీఱ
శాశ్వతంబని తనవునుసాకుచుండు!

419

—♦ బ్రహ్మవేత్తకుబ్రహ్మనందమేఫలము ♦—

క. మానుగ జీవన్ముక్తుఁడు
జ్ఞానియు నగుయోగికెపుడుసంతస మలరన్
లోన బహిర్భాగంబున
నానందరసంబుఁగ్రోలుటదియెఫలంబౌ.

420

క. జ్ఞానము విరాగఫలమగు
జ్ఞానమునకు నుపరతియప్రశస్తఫలంబౌ
మానుగ నుపరతికిందగ
స్వానందమువలన శాంతినందుటఫలమా.

421

—♦ జ్ఞానవైరాగ్యోపరతీకాంతులు ముక్తిప్రదములు ♦—

గీ. ఉత్తరోత్తరగుణముల నొందకున్నఁ
బూర్వపూర్వములనా ముక్తిపొందఁ దగదు;
బాహ్యవిడేపములవీడఁ బరమతృప్తి
సాటిలేనిసుఖంబును సంభవించు.

422

—♦ మఃఖభయాదిశూన్యము జ్ఞానఫలము ♦—

చ. భ్రమజనియించు వేశబహుభంగులనింద్యపుఁగర్మసేయనా
భ్రమదొలఁగంగ జ్ఞానమునఁ బందయునాపని సేయకుండుని
త్యముగనుమఃఖపుంజములయందు భయమునుదొట్టుపాటునొం
దమియ ఫలముప్రస్తుతముతత్వవివేకమునొందువానికిన్. 423

—♦ జ్ఞానికి నివృత్తిమే ఫలము ♦—

ఉ. జ్ఞానఫలమ్ము మిథ్యయగుసర్వజగద్గుణసన్నివృత్తియ
జ్ఞానఫలమ్ము సంతతముసంస్పృతిచొక్కుచునుంట జ్ఞాని వి
జ్ఞానుల నెండమావులప్రశంసను దగ్గతులెంచకున్నచో
జ్ఞానులనింతకంటెఁగన సత్ఫలమెద్ది రహించుబుడితా? 424

—♦ అజ్ఞానరహితనిష్కామి సంస్పృతశూన్యఁడు ♦—

గీ. మూఢమానసమనియెడిముడిని లెస్స
వీడ నిష్కామినెటులుప్రవృత్తియందు
జడములై నట్టి విషయముల్స్వయముగ భువిఁ
గారణంబులుగాఁ గ్రాలికలఁత వెట్టు. 425

—♦ జ్ఞానవైరాగ్యోపరతసీమ ♦—

ఉ. భోగ్యములందుఁగోర్కిమదిఁబుట్టకయుండినకాలమందువై
రాగ్యపుమేర నేననెడిరక్తిజనించనినాడు భోధసౌ
భాగ్యపుమేర చిత్తగతిబాగుగబ్రహ్మములీనమొంది చా
రాభాగ్యతఁబుట్టకుండుటయబాగుగ నొపరతిప్రసీమయా. 426

—♦ జగన్నిధ్యాప్రవక్త కృతార్థఁడు ♦—

సీ. సర్వకాలములందు సత్స్వరూపమునొంది
వెలయుచుధారుణీ విషయవిముఖుఁ

- డగుచునన్యలచేత ననువేదితములగు
భోజనాదికములఁ బొందినిద్రఁ
గనువానివలె గాలకునిరీతి నీజడ
మగువిశ్వమును గలయందుఁగనిన
జగముకై వడిని వీక్షణమునేయుచునొకా
నొకతటి విజ్ఞానమొందిలెస్సఁ

గీ. బూజ్యుడగుచును మితలేనిపుణ్యఫలము
ననుభవించు మహాత్ముడై యలరు నెవఁడొ
జగతినాతఁడు సార్థకజన్ముడై న
ధన్యుడగునని మదిలోనఁ దలఁపుముబుధ !

427

—♦ ప్రజ్ఞాస్థిత ప్రజ్ఞలక్షణము ♦—

క. పరమాత్మనెవఁడు చిత్తము
నెరపి వికారములఁగొనక నిష్క్రియత సదా
పరమానందమునొందునొ
కరము స్థితప్రజ్ఞుడతఁడుగాఁ జెప్పఁబడున్.

428

క. పరికింపఁబడిన జీవే
శ్వరులొక్కటియని నిరూఢిఁజూపెడు నంతః
కరణప్రవృత్తిప్రజగఁ
బరగు స్థితప్రజ్ఞుడగును బ్రజ్ఞంబడయన్.

429

—♦ జీవన్ముక్తి ముక్తలక్షణము ♦—

క. ఎవఁడు స్థితప్రజ్ఞుండగు
నెవఁడు సదానందమొందియెపుడుండు జగం

బెవనికి విస్మృతసమమగు

భువిజీవన్ముక్తుడనెడి పుణ్యుడతండౌ.

430

క. ఎవడాత్మలీనమైనను

నవబోధత నింద్రియముల నడచునొ జ్ఞానం

బెవనికిఁ గళంకరహిత మొ

భువి జీవన్ముక్తుడనెడుపుణ్యుడతండౌ.

431

క. భవవిషయ శంకనొందక

నెవఁ డవయవవంతుడైన హిత నిష్కళుడో

యెవని కచింత్యము మదియగు

భువి జీవన్ముక్తుడనెడు పుణ్యుడతండౌ.

432

క. అనుదినము ఛాయచాయను

ననువర్తినియగుచు దేహమలరుచునున్నం

గని మమతనొందకుండుట

ఘనజీవన్ముక్తిసంజ్ఞగాఁ జెప్పబడున్.

433

క. కనిగతము వగవకుండుట

మునుదనరెడిదానితలఁపు బొడకట్టక పొం

దినదాని నుదాసీనతఁ

గన జీవన్ముక్తిసంజ్ఞగాఁ జెప్పబడున్.

434

క. గుణములు దొసగులు గలదై

యనువుగఁ ద్రిగుణాత్మకమ్ము నగునీజగమం

తను దుల్యక్షప్తిఁగాంచుట

ఘనజీవన్ముక్తిసంజ్ఞగాఁ జెప్పబడున్.

435

క. వనటయు సుఖమును బడసినఁ

గనిభేదములేమి నుభయగతులందు సదా

మనసు వికారము లుడుగుట

ఘనజీవన్ముక్తసంజ్ఞగాఁ జెప్పఁబడున్.

436

క. ముని సతతానందరసం

బున మగ్నంబైన చిత్తముంగని వెలిలోఁ

దనకేమి తెలియకుండుట

ఘనజీవన్ముక్తసంజ్ఞగాఁ జెప్పఁబడున్.

437

క. ధనగృహదేహాదులయం

దున నేనని నాదటంచు దుర్మతిఁగనకే

యనయ ముదాసీనశఁగన

ఘనజీవన్ముక్త సంజ్ఞగాఁ జెప్పఁబడున్.

438

క. ఘనమగు శ్రుతిబలమున జీ

వుని బ్రహ్మత్వమ్ముసిద్ధిఁబొందు నతండ్

జననమరణాదులొండమిఁ

గనజీవన్ముక్తసంజ్ఞగాఁ జెప్పఁబడున్.

439

క. ఎవనికి దేహేంద్రియముల

నవనిఁదదన్యమ్ములందు నహమిదములెదం

దవులకయుండునొ యాతఁడు

భువిజీవన్ముక్తుఁడ నెడి పుణ్యతముఁడౌ.

440

క. ఎవఁడేసమయమ్మందే

భువిబ్రత్యగ్భ్రష్టాలందుఁ బొందెఱుఁగుచు లో

నవిభేదమెంచకుండునొ

కవి ! జీవన్ముక్తసంజ్ఞ గలివాడతడౌ.

441

క. తనువు సదాసాధుల దు

ర్జనములఁ బూజలను బాధఁజాలఁగనొందం

గని సమతనొందునాతఁడు

ఘనజీవన్ముక్త సంజ్ఞగల పూరుషుడౌ.

442

—♦ విషయదృష్టిని నిర్వికారుఁడు జీవన్ముక్తుఁడు ♦—

ఉ. అన్యలచేతఁ బ్రేరితము లావిషయమ్ములు జొచ్చియేని సౌ
జన్యసదాత్మభావమున సంద్రమునందు నదీప్రవాహస
న్మాన్యతలీనమైవిషయమాఘ్యమునొందక సేయకుండునా
ధన్యయతీశ్వరుండు భవతాపమునొందని నిత్యముక్తుడౌ.

—♦ సంసారాసక్తిరహితుఁడు బ్రహ్మవేత్త ♦—

క. పరమాత్మ తత్వ మెఱిగిన

పురుషుని పూర్వంపురీతిఁబొందవు భవముల్

ధరఁబరగునతఁడు బ్రహ్మము

నెఱుఁగని తాత్కలికజ్ఞుఁ డీతఁడన నొప్పున్.

444

—♦ జ్ఞానిని బూర్వకర్మబాధించదు ♦—

క. వెనకటి కర్మబలమ్మున

ఘనసంసారమున వేత్తగ్రాలఁడెటులనన్

మునకర్మమ్ములు మందతఁ

గను బ్రహ్మజ్ఞానమొనరఁ గల్గినకతనన్.

445

—♦ బ్రహ్మవేత్త విషయానందశూన్యుఁడు ♦—

క. తనతల్లిఁగాంచి పుత్రుఁడు.

ఘనకాముకుఁడైనఁ గోర్కిఁగననటు మదిలో
ననవరత మాశ్మ తత్వముఁ

కను జ్ఞానికి విషయవాంఛఁ గల్గదొకప్పుడ.

446

—♦ జ్ఞానికి భోజనాదికము పూర్వకర్మ ♦—

క. తగనాత్మా భ్యాసముమదిఁ

దగిలిన యాతనికి బాహ్యధర్మములుసతం

బుగననుభవమ్ములై చన

నొగి శ్రుతి ప్రారబ్ధమిశనికొనరఁగఁదెలుపున్.

447

—♦ కర్మ సుఖదుఃఖపూరితము ♦—

క. మొనసిసుఖదుఃఖములు తన

కనుభవమగునంతదనుకఁ బ్రారబ్ధముతాఁ

గనఁబడు వెనుకటికర్మల

నెనయును బ్రారబ్ధమెవ్వఁడిలనిష్క్రియుఁడౌ.

448

—♦ జ్ఞానికి సాచితములేదు ♦—

క. పరమాత్మనై తినేనను

వరబోధ ననేకజన్మవర్ధితకర్మల్

దరిగెడు కలలోఁగార్యము

లురవడి మేల్కొనుటవలన నొగిఁబోవునటుల్.

449

—♦ జానపూర్వకర్మ ఫలరహితము ♦—

క. కలలోనఁజేయుపుణ్యం

బులు దొసఁగులు మేలుకొనినఁ బుంగవునెడనే

వలననిడవు త్రైవిప్యప
ఫలమును సరకమునఁగల్గుబాధలనైనన్.

450

—♦ జ్ఞానికౌగామికర్మనశించును ♦—

క. తనునభమువలె ససంగునిఁ
గను నౌదాసీనుభాతిఁ గనుఁగొనఁగ భువిన్
మునుగల్గఁబోవుకర్మల
నెనయక చరియింపఁజెల్లు నెల్లపుడుబుధా !

451

—♦ ఆత్మ ఉపాధిధర్మరహితము ♦—

క. గగనము ఘటసంబంధముఁ
దగిలియు మధుపరిమళమ్ముఁ దాల్చునిరీతిం
దగ నాత్మయుపాధులఁదాఁ
దగిలియుఁ దద్గుణములందుఁ దగులకయుండున్.

452

—♦ ప్రారబ్ధము జ్ఞానమున నశించును ♦—

క. జ్ఞానముకల్లుగకపూర్వము
తానొందినకర్మ గుఱినిదనరిన శరసం
ధానముగతిఁ దనఫలమును
బూనక జ్ఞానమునలయముఁ బొందదొకపుడున్.

453

—♦ ప్రారబ్ధ మనుభూతిఫలము ♦—

క. పులియనబుద్ధిని విడిచిన
యలుగిమ్ముగఁ బిదపధేనువన నిల్వదు వే
తలఁపడి గుఱియగు గోవును
బలమున భేదించునట్లు ప్రారబ్ధమునౌ.

454

—• పరబ్రహ్మైశ్వర్యము కర్మబంధులుగారు •—

సీ. పండితులకుఁగూడ బలతరమగునట్టి
ప్రారబ్ధమును భవ ప్రాప్తిఁదొలఁగుఁ
బరగబ్రహ్మజ్ఞాన ఒడ బాగ్ని కీలలఁ
బ్రాక్షించితాగామి భవములుడుగు
సర్వదా బ్రహ్మసాక్షాత్కారమును గని
బ్రహ్మ స్వరూపసంపత్తి నొంది
యేమహామహులుఁ ద్వి నెంతయునానంద
మంది మెలఁగుచుందురట్టివారిఁ

గీ. గదురకుండెడు సంచితాగామిపూర్వ
జన్మ కర్మత్రేయంబును సత్యముగను
నామహాత్ములు నిర్గుణమైనబ్రహ్మ
కన్న భిన్నులుగాకయ క్రాలుచున్కి.

455

—• ఉపాధిరహితబ్రహ్మస్వరూపి ప్రారబ్ధశూన్యుఁడు •—

గీ. తా నుపాధులుకానను ధర్మమెఱిగి.
కేవల బ్రహ్మమయుఁడగు కోవిదునకు
జాగ్రదవసరమందున స్వప్నకథలు

లేనిపోలికఁ బ్రాక్కర్మలేకయుండు.

456

—• దేహగేహకళత్రాచల జ్ఞానికౌత్మబుద్ధి యుండదు •—

సీ. కలయందుఁగనఁబడు తన వున దేహసం

బంధ మొందిన యీప్రపంచమందు

నేను నాదిదియను నింద్యమాబుద్ధిని

గడఁగిజాగ్రదవస్థఁగను నతండు

పూనక మెలకువఁబొందెడిరీతిని

జ్ఞాని యసఖ్యవస్థమ్మనందు
మానాభిమానముల్ బూని నేకినబుద్ధి
నొగి దేహసంబంధమగు జగతిని

గీ. నాదియనబుద్ధి విత్తగేహదూలందు
నదియు నిదియను బుద్ధిని నందక భువి
నిత్యసుజ్ఞానమున ప్రహ్లానియతచిత్తుఁ
డగుచు వర్తించుచుండు ననారతమ్ము.

457

—♦ స్వప్నార్థభిలాషి నిద్రాసహితుఁడు ♦—

చ. కలఁ బొడగాంచు వస్తుతీఁగాంచెడువాంఛయుఁ దత్ప్ర
పంచముం

బొలుపొనరింపఁగాఁదలఁపుఁట మేల్కొనువానికెన్నఁడుం
గలుగవ సత్యమైకలనుగల్గినవిశ్వమునందుఁ గోర్కిమైఁ
జెలఁగినవాఁడు నిద్దురనుజెందెనసంగ యధార్థమైతగున్.

—♦ జ్ఞానికిభోజనాదులు స్వప్నవత్స్మరణమాత్రములు ♦—

చ. అనయముబ్రహ్మవిష్ణుఁడగునాతఁడుతాఁ బరమాత్మగామదిం
గనుఁగొనియన్యకర్మములఁగాంచఁడు మేల్కొనువానిరీతిభో
జనమలమోచనాదుల ప్రశంసయు స్వప్నవిలోకితార్థ స
న్మననమురీతిఁగల్గుఁ బరమాత్మవివేకమునొందువేత్తకున్.

—♦ ప్రారబ్ధ మాత్మకులేదు ♦—

క. తనువొనరుఁగర్మచే నా
తనువునకును గర్మకల్పితంబగును ననా

దీనియగుట నాత్మ కర్మను

గన దాత్మయుఁగర్మవలనఁగల్గ దొకప్పున్.

460

—♦ ఆత్మచింతనుఁడు ప్రారబ్ధశూన్యుఁడు ♦—

క. ధరణి నమోఘమ్మగు శ్రుతి

నెరినాత్మను శాశ్వతమ్ము నిత్యమజమనన్

నిరతముఁ జాటఁగ నెట్లులు

బరగును బ్రారబ్ధమాత్మభావునకు వెసన్.

461

—♦ దేహభిమాని ప్రారబ్ధవంతుఁడు ♦—

క. తనువును దాననుభావముఁ

గనునంతకుఁ బ్రాక్తనాదికర్మములుండుం

దనువుందానని తలఁచుట

యనుచితమగుచున్కి త్యాజ్యమగుఁబ్రాక్తనమున్. 462

—♦ దేహప్రారబ్ధమును భ్రమ. ♦—

చ. భ్రమయగుసుమ్మ దేహమునఁ బ్రాక్తనకర్మముఁ దెల్పుపెట్ల

నన్ శ్రమపడువస్తు వస్థిరపుభావమునందక శాశ్వతస్వరూ

పముఁగనుపెట్లు! మిథ్యయగువస్తువుజన్మమునొందు పెట్లజా

తమునకుమృత్యువె ప్లెట్లులుతథ్యముప్రాక్తనకర్మనొందెడున్.

—♦ దేహప్రారబ్ధకథ యజ్ఞానిసమాధానము ♦—

క. అజ్ఞానకార్యచుంతయుఁ

బ్రజ్ఞానమువలన లయముఁ బడయఁగ నెట్లుగా

సుజ్ఞానికొరకుఁగనువను

నజ్ఞానలఁ దృప్తిబకుప నజ్ఞానగతిన్.

464

క. ప్రారబ్ధంబును వేదము

ధారుణీవచియించెఁగాని తత్త్వజులకిం

పారఁగ దేహదులునిజ

మై రహిఁజెన్నొందుననుటకై గాదుబుధా !

465

—• పరబ్రహ్మము బహుళముగాక యేకము •—

గీ. ఆదిమధ్యాంత శూన్యము నప్రమేయ

మక్రియమ్మును బరిపూర్ణ మద్వయమ్ము

నై నపరమాత్మయొక్కండ యగునితండు

బహుళరూపమ్ము నావంతబడయఁడెపుడు.

466

గీ. సత్స్వరూపుండు చిన్నూర్తి శాశ్వతుండు

నక్రియుండును నానందఁడద్వయుండు

నై నపరమాత్మయొక్కండయగు నితండు

బహుళరూపమ్ము నావంతబడయఁడెపుడు.

467

గీ. సాక్షి యేకస్వరూపుఁడు సర్వగతుఁడు

నద్వయుండుఁ బ్రపూర్ణుఁడు నవ్యయుండు

నై న పరమాత్మయొక్కండ యగునితండు,

బహుళరూపమ్ము నొక్కొంతబడయఁడెపుడు.

468

గీ. విడువఁదగనిది గ్రహియింపఁబడయరాని

దద్వయమ్ముననాదేయ మక్షరమ్ము

నై నపరమాత్మయొక్కండ యగునితండు

బహుళరూపము నించుకపడయఁడెపుడు.

469

గీ. విష్ణుణమ్మును సూక్ష్మమ్ము నిర్వికల్ప
మద్వయమ్ము నిరంజన మక్రియమ్ము
నైన పరమాత్మయొక్కండయగు నితండు
బహుళరూపమ్ము నొక్కంతబడయఁడెపుడు. 470

గీ. ఇట్టిదని తెల్పవీలులేనట్టి రూప
మద్వయమ్మెన నుమల సు నందరాని
దైన పరమాత్మయొక్కండయగు నితండు
బహుళరూపంబు నావంతబడయఁడెపుడు. 471

గీ. సత్యచృద్ధస్వతస్సిద్ధ సమ్మతమ్ము
నద్వయమ్మును శుద్ధబుద్ధాత్మ మనుప
నైన పరమాత్మయొక్కండయగు నితండు
బహుళరూపమ్మునించుక బడయఁడెపుడు. 472

—♦ యతులు నిర్వికల్పసమాధిశాంతిమంతులు ♦—

చ. సతతనిరస్తరాగులయి శాంతదమాదులనొంది భోగసం
తతినెడబాసి లెస్సఁబరతత్వమెఱిగి మహానుభావులై
యతు లవసానకాలమున నవ్యయమైన నిజస్వరూపసం
గతినిఘనాపవర్గమునుగాంచుచునుందురుపండితాగ్రణీ! 473

—♦ యతిగతి కృతార్థుడెపుకమ్ము ♦—

మ. తగనానందమయస్వరూపపరతత్వంబీవునున్ యోగిని
ష్టగనాత్మంగనిచి త్తమందొనరుమూఢత్వంబుఁజెండాడియో
కలంబొందక జ్ఞానమూర్తివయి జీవన్ముక్తభావమ్మునన్
నొందికృతార్థజన్మమునసంశోభిల్ల గానెంచుమా!

—• గురువచనము వికృతశూన్యము •—

గీ. నిర్వికల్పసమాధిని నిర్మలమగు
జ్ఞానమున నాత్మతత్వముఁబూసి గురుము
ఖమున విన్నది నిస్సంశయముగఁ దెలియఁ
దిరిగి సంశయయుక్తమై వరలదెపుడు. 475

—• బ్రహ్మనందప్రమాణములు నాలుగు •—

చ. తనకవివేకబంధమునఁ దన్దయుమోక్షము సంభవించినన్
ఘనపరమాత్మబ్ధికయి క్రన్నననిత్యము సంతరాత్మయం
దనుభవమాగమంబునసమంచితయుక్తియుసద్గురూక్తియున్
వినయవివేకశీల! భువివేడ్కఁబ్రమాణములై తనర్చెడున్. 476

—• త్సూప్తపాపాదు లాత్మజ్ఞేయములు •—

క. తనబంధముఁ దనమోక్షముఁ
దనతృప్తియు త్సూధయుఁ జింత తనకుశలంబుం
దనకొనరఁదెలియు నితరులు
గన నివి.యన మాసమగుచుఁ గ్రాలుచునుండున్. 477

—• గురూపదేశజ్ఞానము తరణోపాయము •—

క. వేదములవోలె గురువులు
బోధింతు తటస్థులగుచు బుధుఁడీశ్వరసం
పాదిత సత్ప్రజ్ఞుండై
తాఁదరియింపంగవలయుఁ దత్ప్రజ్ఞుఁడునై. 478

—• అనుభవమునఁ బరబ్రహ్మతానగుట •—

క. తగననుభవమునఁ బూర్ణం
డగునాత్మఁ దానుదన్ననరయుచు మునియై

సుగమప్రదీక్షనిశ్చల

ముగ బ్రహ్మవసింపవలయు మోదమునబుధా ! 479

—♦ పరిపూర్ణ బ్రహ్మస్వరూపము ముక్తి ♦—

క. జగమును జీవుఁడు బ్రహ్మమ

యగుఁ బరిపూర్ణము బ్రహ్మమగుటయ మోక్ష

మ్మగు బ్రహ్మమద్వితీయం

బగుననుటకు సాక్షియగుత మామ్నాయఁబుల్. 480

—♦ గురుకృపారసపాత్రుఁడు నిశ్చలుఁడు ♦—

చ. హితమగు యుక్తినిశ్చ్రుతిని నీగతిఁదెల్పెడు దేశికోక్తిని

మతిఁబరమాత్మతత్వమనుమానములేకయెఱింగియింద్రియ

ప్రతిఘటనమైనర్చుచు నభంగురచిత్తమునొంది బ్రహ్మను

వ్రతుఁడయిశిష్యుఁడుండెనొకపర్వతసామ్యమునన్ధిరుండునై.

—♦ శిష్య ప్రశ్న ♦—

క. అంతఃకరణము బ్రహ్మముఁ

గొంతవడిన్నిల్పి లేచి కోవిదుఁడు మహా

సంతోష చిత్తుఁడగుచును

వింతగ నీచెప్పఁబోవు విధమునఁబలికెన్.

482

—♦ నిర్వికల్ప సమాధి ♦—

క. జీవేశ్వరుల నభేదపు

భావమునంగనుట బుద్ధిబొసెఁ బ్రవృత్తుల్.

జీవచెడె నిహపరముల

భావము సౌఖ్యమును సౌఖ్యపారమునెఱుంగెన్. 483

—• బ్రహ్మనందము •—

శా. స్వానందామృతపూరితపరబ్రహ్మబి సద్వైభవం
 బేనోటన్వచియింపఁజాల మదిలో నెంచంబలంబేను నం
 భోనాథు న్నడగండ్రపోలికమనంబున్ బ్రహ్మభాగములన్
 లీలంబొంది మహాముదంబుననుహళిందృష్టిదానందెడిన్.

క. చూచితి నీవిశ్వంబిపు

జేచోటునకగె లేదదెన్వరినొదిగెం

బ్రాచుర్యమయ్యె నెచ్చటఁ

దోచదు మహాదద్భుతమ్ము దోచుచునుండెన్. 485

—• పరబ్రహ్మసిద్ధి సమానబుద్ధి •—

క. సతతానందసుధాపూ

రితమగుబ్రహ్మబియందు చెక్కినహేయం

గతమెద్ది గ్రాహ్యమెయ్యది

వెతుకఁగ నవశిష్టమెద్ది వేతెద్దియగున్.

—• నిత్యానందము భేదరాహిత్యము •—

క. నిరతానందంబాత్మను

వరల విలక్షణుడనగుచుఁ బరగెడినాకీ

ధరఁబరమాత్మను వినుటయు

నరయుట తెలియుటయు లేకయగుచునుంటిన్. 487

—• గురునమస్కృతి •—

మ. నిరతానందరసస్వరూప ! విలసన్నిర్మక్తసంసారసం

గరతాపార కృపాంబురాళి ! విబుధగైవేయకా ! దివ్యస

~~చృశా~~! పూరుషరత్న మా! గురువరా! స్వాంతమునందెప్పునిం

గరమొప్పంగన నిల్పిచేసెదనమస్కారములెన్నేనియున్.

చ. ఎవనికటాక్షపీక్షణపుటిందురుచింగన భీమతాపసం

భవమగునార్తివేడిచి వైభవసౌఖ్యమునొంది యెంతయే

నవనిని సక్షయంబయినయాత్మపదంబును బొందినాడనో

జవమున నామహామహుని సద్గురువర్యునిఁతునిన్నెదన్.

—• శిష్యవచనము •—

క. నీదయను నేగృతార్థుడ

నేదగ ధన్యుండదాపనీరధి మిత్తిన్

నేదొలగఁజేసినాడను

నేదివ్యముదాత్మకుండ నేపూర్ణుండన్. 490

క. సంగవివర్జితుడను నే

సంగవిహీనుండ నేననాహ్వయుడను ని

ర్లింగుడ శాంతుడనంతుడ

భంగరుడ సనాతనుండఁ భవరహితుండన్. 491

క. అవికారుడ నిష్క్రియుడను

భువిగర్తన గాననేను భోక్తయనగనే

సవకాశ మొందకుందును

బ్రహ్మమల సుజ్ఞానమయుడఁ భవ్యుడ శివుడన్. 492

క. కనువారికి వినువారల

కనుభవునకు వక్తకిలను గర్తకు భిన్నం

బును నిశ్శ్యమక్రియంబును

సనగమము నసంగపూర్ణమగు జ్ఞానినినేన్. 493

క. కానిది కానది రెంటిని

బూనుప్రకాశమును శుద్ధపూర్ణమును బయల్

లోనను భేదము లేనిది

మానగఁ బరమద్వితీయమగు బ్రహ్మమునేన్. 494

క. ఎనలేని దాదిలేనిది

యన నిది యది నేను నీవు నను భేదములం

గనకేకసత్యరూపము

ననవరతానందమయము నగుబ్రహ్మమునేన్. 495

క. నరకాంతకుండను హరినిం

బురుషుండను బురాంతకుండ భూతియుతుండన్

నిరహంకారుండ సాక్షిని

నిరతుండను నిరీశ్వరుండ నిర్మముండనునేన్. 496

క. ఏనాశ్రయండనగుచును

జ్ఞానమున సమస్తభూతచయమున వెలినిన్

లో నుంటిభోక్తభోగ్యము

నేనగుదు సమస్తజగము నేనగుదుబుధా ! 497

క. మాయాస్పర్శమువీవఁగ

వేయివిధంబులుగ విశ్వవీచులు జననం

బై యడఁగిపోవుచుండెడు

నాయతసౌఖ్యాబ్ధిరూపమగు నాయందున్. 498

ఉ. కల్పసమాయనాదులు వికల్పసకాలమునందు నెవ్విధిం

గల్పితమయ్యె నాగతి నఖండరసాత్మకమైననాయెడం

గల్పితమయ్యె స్థూలపదకల్పనలెల్ల జనాభిభ్రాంతిమైఁ
గల్పితమైనద్రవ్యములఁగాంచిసదాస్మరియించుచుండఁగన్.

—• ఆరోపిత మాధారభిన్నరహితము •—

క. కలుషాత్మారోపితమెపు

డిల నాశ్రయమైనదాని నెడపక యుండున్

లలినెండమావులందలి

జలమూషరభూమిఁ దడుపఁజాలని కరణిన్.

500

—• నేను బరిపూర్ణబ్రహ్మను •—

క. గిరివలెను సుస్థిరుండను

హరిగతి భాస్యములభిన్నమగువాఁడను నం

బరమువలె సంగరహితుఁడ

శరధిగఁ బారమ్మలేనిశక్తుఁడ నగుదున్.

501

—• నేను దేహాదిసంబంధరహితుఁడను •—

క. మొగిళుల నింగికినింబలెఁ

దగఁదనువుల బంధమెపుడుఁదగులదు నాకొ

ప్పుగ నందువలనఁ దగ్గతు

లగు జాగ్రత్స్వప్ననిద్రలవి యెట్లొదవున్ !

502

—• నే నచలుఁడను •—

చ. స్వయముగఁదా నెవచ్చెడునుపాధియదేపరతెంచుఁగర్మసం

చయమునదేయొనర్చు ఫలసంతతినానునదే మఱిన్ జరా

మయమునదేభరించుచుఁగుమారిలిమృత్యువునందు నేనుని

శ్చయముగనిశ్చలాత్మఁగు శైలముపోలికనుందు నెప్పుడున్.

—♦ నిత్యానందుడు సర్వప్రియుడు ♦—

చ. అవయవశూన్యమైయొకఁడ నయ్యెడునాకునిన్పత్తివృత్తులై
య్యవి గనలేకయుండెడిని నింగివిభాతేని నొక్కరుండునే
యవధి నెఱుంగ రానియతఁడంతటనిండినవాఁడుఁబూర్వుఁడుం
బ్రవిమలసత్స్వరూపుఁడుప రాత్పరుఁడెట్లులుజేష్టలొందెడిన్.

—♦ దేహభిమానశూన్యుడు పుణ్యపాపరహితుడు ♦—

చ. అమలుఁడనిర్వికారుఁడ నిరాకృతుఁడందమనేంద్రియుండస
ద్విమలసుఖాని భూతినయివెల్లెడునాకెటు పుణ్యశేషముల్
దమిగలుషంబులుంగలుగుఁదద్దయు వేదముదోషమందుఁబు
ణ్యముననుబొత్తులేదనియథావిధిఁదెల్పుచునుండఁగన్సదా.

—♦ పుణ్యపాపములు పరబ్రహ్మనగునాకులేవు ♦—

క. ఛాయను నంటుచు నుండిన
నేయుష్మముఁ జలియునెండ హితమహితంబున్
ఛాయకు వేటగు పురుషుని
నేయింతయు నంటకుండు టిదినిక్కంబౌ.

506

ఆ. దీపకాంతివలనఁ దేజరిల్లెడుగృహ
గతులు దీపమందుఁ గ్రాలనట్లు
నాచిదాత్మవెల్లు నహమాది ధర్మమ్ము
లంటకుండు సాక్షీనక్రియాత్ము.

507

—♦ నేను సాక్షిమాత్రుఁడను ♦—

చ. హరియెటులోకకర్మములసాక్షిమయుండయి వెల్లుచుండునే
కరణిని వీతిహోత్రుఁడిల కాల్చుపదార్థములన్నియంతయా

~~శర నెటుత్రాడుకల్పిత పదార్థపుబొత్తునగ్రాలుదోషముల్~~
దొరలుటజ్ఞానమూర్తినయితోఁచెడు నేనును సాక్షి నాక్రియన్.

—♦ నేను స్వయంజ్యోతిస్వరూపుడను ♦—

ఉ. చేసెడివాడఁగాను భువీజేయఁగఁదెల్పెడివాడఁగాను గా
నాసభుజించువాడఁ బరులానఁగఁజేసెడువాడఁగాను ద్ర
ష్టాశుడఁగాను గాకకనునట్లులుచేసెడువాడఁగాను దృ
గ్భాసముగాకదా వెలుఁగుబ్రహ్మమనేనయిక్రాలుచుండెదన్.

—♦ మాధుఁడు బుద్ధ్యాదులనాత్మగఁదలంచును ♦—

మ. జలముల్ సంచల మొండఁదజ్జలములంజాంచల్యమాబింభసం
చలనంబుం జెడులంటఁగట్టురవినాచక్కిన్ గుణోపాధులుం
జలనంబుంగనఁదద్గుణంబులను నిచ్చల్ నిష్ఠ్రియుంబూన్చితా
నిలక ర్తన్మతిభోక్తనైతి మరణంబేనొందిత బ్బాయనున్.

—♦ నేను పాధికహితుడను ♦—

క. ఘటమయమగు నీదేహం

బెటులేని జలంబు స్థలము నెచ్చోబడినన్

ఘటపడవు తద్గుణంబులు

ఘటధర్మములాకసంబుఁ గాంచని గతి నన్. 511

—♦ కర్తృత్వాదులు కల్పితములు ♦—

మ. పరముం గేవల మద్వయంబగు పరబ్రహ్మంబునొనాకుసం
సరణంబున్నదమున్ జడత్వమును మోక్షంబున్ ఖలత్వంబు సం

హరణారంభములెల్ల బుద్ధివలన న్సంకల్పితంబయ్యెను

స్థిరతత్వంబుగ నెవ్వి నాయెడను వీక్షింపంగ లేవెవ్విధిన్. 512

—♦ నేను ప్రకృతి వికారశూన్యఁడను ♦—

క. మాయకు వికారములు బది

యో యిరునూర్లో సహస్రమో యున్న వెసం

దోయదము నింగినింబలె

నాయవి చిన్మయుఁడనగుట నంటవు నన్నున్. 513

—♦ నేనద్యయ పరబ్రహ్మను ♦—

శా. ఆభాసంబగుచుండు నీపుడమియవ్యక్తాది దేహాంతమై

యేభవ్యం బరమేశ్వరుండెవఁడొ తానం తేనిసూక్ష్మండువోవో

మంబుంబోలుచునుండియాదితుడయేమాత్రంబులేకుండునో

యాభవ్యంబగు బ్రహ్మమేనయితి నద్వైతాంతరంగుండనై.

శా. ఏభవ్యండువిశుద్ధమూర్తియునుసర్వేశుండొ సర్వంబుఁదా

శోభిల్లంగనుజేయునో సకలసంశూన్యండొ నిత్యుండొ ని

త్యాభుండై నయఖండనిశ్చలుఁడొ నిర్వాప్తపారనిర్భిన్నుఁడొ

యాభవ్యంబగు బ్రహ్మమేనయితి నద్వైతాంతరంగుండనై.

శా. ఏభవ్యండు సమస్తతత్వములయందీశుండొ ప్రత్యస్తమా

యాభాసుండొ మఱింబ్రవృత్తిచవగమ్యుండొ చుభాసిల్లునో

యేభద్రుండుప్రబోధమూర్తియునుసర్వేశుండునిశ్చేష్టుఁడొ

యాభవ్యంబగు బ్రహ్మమేనయితి నద్వైతాంతరంగుండనై.

క. అవికారుఁడ నిష్కళుఁడను

నవగమ్యుఁడ నిష్క్రియుఁడ నిరాకృతుఁడనునే

నవికల్పకుండ నిత్యుడ

భువినిర్వయమైనయట్టి పురుషుఁడనై తిన్.

517

క. నేసర్వరూపకుండను

నేసర్వవ్యాపకుండ నేనద్వయుఁడన్

నేసర్వాతీతుండను

నేసర్వ జగన్మయుండ నిరతసుఖుండన్.

518

క. ఈనిరత సౌఖ్యవిభవం

బేనొందితి నీమకరుణ నిమ్ముగనిలదై

వానుగ్రహమున గురువర !

మానసమున నీకునతులు మఱిమఱిఁజేతున్.

519

చ. గురువర స్వప్నతుల్యమగు ఘోరభయంకరమాయచేతనీ

జరజననమ్ముమృత్యువను సంతతిరూపపుఁగాన నెప్పుడుం

దిరుగుచుఁదాప మొందికడుదీనతచే నహమాఖ్యయాపులిన్

గుఱియగునన్న నోమితివి గొబ్బునమేల్కొన జేసిత్వత్కృపన్.

క. తేజమయి విశ్వమయమయి

రాజిల్లుచుఁగరణగోచరముగాక సదా

యోజనొకరూపమగు గురు

రాజా ! యొనరింతునీకు రక్తిని నతులన్.

521

—• గురువచనము •—

చ. సమధిగతాత్మసౌఖ్యఁడయి సంతతముం బరమాత్మఁ

గాంచుచుం

బ్రముదితమానసుండగుచు భక్తినినీగతిమొక్కుశిష్య స

త్తముమహనీయుఁడౌగురు వదాన్యఁడులెస్సఁగఁజూచిదివ్యహా

క్యము మరలన్వచించెనిటులర్హిలి రెక్కొనఁజక్కఁగ్రక్తునన్.

—♦ బ్రహ్మవేత్త పరబ్రహ్మస్వరూపము నే కోరును ♦—

ఉ. సర్వజగమ్ము బ్రహ్మమున జన్మమునందుటనన్ని వేళలన్
సర్వముబ్రహ్మమేయనుచు శాంతమునంబరదృష్టిఁగాంచుమి
సర్వముఁజూచుటం గలుగు సక్తియకన్నుల కుండురీతినీ
యర్వినిబ్రహ్మరూపమునునొప్పుగఁజూచుట వేత్తధర్మమా.

—♦ బ్రహ్మవేత్త నిర్విషయాభిలాషి ♦—

క. పూనిశశివెలుఁగుఁ గొననే

మానవుఁడును జిత్రచంద్రు మదిగోరనటుల్

జ్ఞానిప్రసిద్ధంబగు పర

మానందరసంబుఁబుచ్చి యన్యముఁగనునే?

524

—♦ విషయసుఖము దుఃఖప్రదము ♦—

క. వనటనశింపదు తృప్తియుఁ

దనరదు విషయానుభూతిఁ దవులుటచే నీ

వనవరతమాత్మనియతిని

గని స్వానందమునఁదృష్టిఁగాంచుము విబుధా! 525

—♦ నిత్యానందమునఁ గాలముగడుపుము ♦—

క. తనయందంతయుఁ గనఁగొని

తనునద్వయపూర్ణ మనుచుఁదలఁచుచును సదా

మనమున నాత్మానందం

బనుభవమునుగొనుచుఁగాల మనుపుము శిష్యా! 526

—♦ బ్రహ్మనందము చిత్తసమాధి ♦—

ఉ. మార్పులులేకబోధమయమై నిరతంబగునాత్మయందునన్

మార్పులనూహనేయుటఁ గనంగ సభిఃపురమానుగాన నీ

వోర్పునుబొందియద్వయసుఖోన్నతినొందుచు నెల్ల కాలమే
మార్పులులేకనిశ్చలసమాధినిహానముఁదాల్చియుండుమా.

—♦ బ్రహ్మవేత్తకు సమాధి ముఖ్యము ♦—

క. ఘనఁడగు బ్రహ్మజ్ఞానికి
ననాత్మకమయిన ప్రజ్ఞను ననవరతము నెం
దున నిత్యసుఖముఁగనునా
ఘనదశకదలకయబ్రహ్మగతినుంట తగున్.

528

—♦ జ్ఞానికి హానము ముఖ్యము ♦—

క. తా నాత్మసిద్ధి నొందుచు
స్వానందరసంబుఁగ్రోలు జ్ఞానికివెలినిన్
లోన న్వాసనలుడిగిన
హానంబునకన్న యుత్తమములేదొకఁడున్.

529

—♦ జ్ఞాని పరతంత్రుఁడుగాడు ♦—

క. తనయందానందముఁగను
మననాత్ముఁడు జ్ఞానియెట్లుమసలిన నిలువం
గను నుపవసింప నిదురం
గనినను సకలమున స్వేచ్ఛగా నెపుడుండున్.

530

—♦ జ్ఞానికి దేశకాలాదు లనవసరములు ♦—

క. ప్రతిబద్ధవృత్తిఁదత్వ
స్థితిఁగనుబుధునకు యమంబు దేశముకాల
స్థితి యాసనమ్ము గుఱి దెన
లతిదూష్యముఃలాత్మబోధమనియమమగుటన్.

531

క. సరియగువస్తుజ్ఞానము
నెఱిగించు ప్రమాణముడిగి యెవఁడిదిఘటమం
చెఱుఁగఁగనియముఁగోరెను

ధరను బ్రమాణముఁమోలఁ దనరుచునుండక. 532

క. దేశము కాలము శుద్ధిని
నాశింపక నిత్యసిద్ధమగునాత్మ సదా
భాసిల్లునత్సమాణము

మై సుజ్ఞేయముకతనమహనీయంబై 533 :

—♦ జ్ఞానికి నియమముతోఁబనిలేదు ♦—

క. ఘన దేవదత్తుఁడీశం
డను జ్ఞానమపేక్షరహితమగునట్లుసదా
యనుమానమెడల బ్రహ్మం
బనునేననివేత్త తెలియుటన పేక్షి తమకా.

534

—♦ అసత్పదార్థము పరమాత్మనువికసింపచేయజాలదు ♦—

క. రవివలెను సర్వవిశ్వం
బెవనిరుచినివెల్గుచుండు సెంతయుఁగనఁగా
నవభాసమతనిజేయవు
భువిమిథ్యాకూపకాంతిపుంజములెపుడున్.

535

క. సకలములగుభూతమ్ములు
సకలపురాణములువేదశాస్త్రార్థములే
యకలంకమూర్తిచేసా
ర్థకమగు నన్వానికెదితగదీప్తినిడున్.

536

— ♦ జ్ఞాని పరమోత్తముడు ♦ —

క. ఏపరమాత్మనుగనుగొనఁ.

దాపహతుండగుచుబుధుడు ధన్యతఁగనునో
యాపరమపారమనుభవ
రూప మనుప మప్రమేయరూపంబునగున్.

537

— ♦ బ్రహ్మవేత్త నిత్యతృప్తుడు ♦ —

క. వనటఁబడక విషయమ్ములఁ

గనిమురియక రక్తిఁగొనక, గాకవిరక్తుం
డనవరతానందరసం

బునఁదృష్టిరమించునాత్మబుధుఁడెవ్వేళన్.

538

— ♦ బ్రహ్మవేత్తనిత్యపరబ్రహ్మరతుడు ♦ —

క. ఆకలినలసటబాలుడు

చేకొనకొకదానినాటఁజెలగెడుగతిసు

స్లోగురమించెడు ; బుధుఁడే

పోకటమోహమ్మునహము బొందకసుఖయై.

539

— ♦ జ్ఞానిప్రవర్తన ♦ —

సీ. చింతారహితధైర్య వంతభిక్షునుదింట

నడనదీజలముల నానటయును

జనరహితంబగు వనముననోగాక

రుద్రస్థలమునందొ నిద్రఁగనట

నిర్బంధమెఱుఁగక నిరతస్వతంత్రేచ్ఛ

నొందినిర్భయుఁడయి యుండుటయును

కలకాలముదుకని కాషాయచేలముల్

ధరియించుటయొ దిగంబరుడగుటయొ ?

గీ. సహనమునభూతలమ్మున శయ్యఁగనుట
దివ్యనిగమాంతవీధులఁ దిరుగుటయును
మించియెప్పుడుబ్రహ్మఁ గ్రీడించుటయును
బడసిక్రాలుచునుందురు బ్రహ్మవిధులు.

540

—♦ జ్ఞాని ప్రాప్తానుభవుఁడు ♦—

చ. కులమునుగోత్రముం దెలియకుండఁగ బాహ్యపదార్థ
మందు నం

దలఁపువహింపఁబోక పరతత్వవిదుత్తముఁడాటబండి నా
నలరుశరీరమొంది విషయమ్ములనెల్లఁబరేచ్చ బాలుని
స్వలెఁదగనాడుచుండెడిని బ్రాక్తనకర్మఫలానుభూతుఁడై.

—♦ జ్ఞాని బాలాన్మత్త పిశాచతుల్యుఁడు ♦—

ఉ. అంబరముల్ధరించియొ దిగంబరరూపముతోనొ చర్మమా
యంబరమంచుదాల్చియొచిదంబరమందుననిల్చి బాలుని
డంబున వెట్టివానివలె దయ్యముపట్టినవానిపోలిక
సంబరమొందితాఁదిరుగు త్మాతలమందున జ్ఞానిసర్వదా!

—♦ జ్ఞాని నిష్కామానుభవుఁడు ♦—

క. మునియేక చరుండయ్యను

దనయాత్మనుదుష్టినొంది తాఁబూర్ణుండై

యనవరతమాశలుడుగుచు

ననుభవమును బొందుభోగ్యమగువిషయమున్. 543

—♦ బ్రహ్మవేత్త సంచారక్రమము ♦—

చ. జడుగతినొక్కచో నొకటజ్ఞానివలె న్మఱియొక్కచోటసో
మ్యుఁడుగనునొక్కచోఁబ్రభువునన్నతినొక్కెడవెఱివోలెఁబా
త్రుఁడువలెనొక్కచో నొకటదుర్జనురీతిని సంచరించునీ
వడువున నెన్ని యోగతులఁ బ్రజ్ఞఁడునిత్యసుఖానుభూతియై.

క. ధనహీనుఁడై నఁ దుష్టుఁడు
ఘనబలుఁడసహాయుఁడై నఁగలభోగ్యముదా
ననుభవముఁగనక తృప్తుం
డనుపముఁడై యున్నఁదుల్యుఁ డన్నిటనుసదా. 545

క. కర్తగ భోక్తగ నుండియుఁ
గర్తయు భోక్తయునుగాక గాత్రుండు నన్
మూర్తియును గాక యొక్కెడ
వర్తిల్లిన సర్వలోక వర్తనుఁడితఁడౌ. 546

—♦ జ్ఞాని సుకృతాదిశూన్యుఁడు ♦—

గీ. తనువునందున నభిమానమును ద్యజించి
వేడ్కవెలిగెడి పరతత్వవేత్త నెపుడుఁ
దొడరి సత్కృతపుంజము దుష్కృతమ్ము
నప్రియమ్ములుఁ బ్రియములు నంటకుండు. 547

ఉ. స్థూలముఁ గారణాంగమును సూక్ష్మమునుంగని మోహ
వంతుఁడై

గ్రానినఁబుణ్యపాపములుఁ గష్టసుఖంబులుఁ గల్గుఁగానితా
నోలి మమత్వమున్విడిచి యోజనదాత్మ మయుండునై న
పచ్చిలికిఁగష్టసౌఖ్యములు చెఱులుఁబున్నెములెట్లుకలెడిన్.

—♦ మూఢులు బ్రహ్మవేత్తలను దేహమాత్రులుగాఁ దలంతురు ♦—

చ. మినురతనమ్మరాహువునమ్రింగుఁడుగాకనుగ్రస్తమైనటుల్
గనఁబడవస్తుతత్వమును గాంచక భ్రాంతిని గ్రస్తమైనవాఁ
డనిజెడులార్చునట్లు జననాది విముక్తుని బ్రహ్మవేత్తనుం
దనువునఁగ్రాలదేహిగతిఁ దద్దవచింతురుమూఢమానసుల్.

—♦ జ్ఞాని దేహమును మరచియుండును ♦—

క. ఫణికుబుసముఁదలఁపనిగతిఁ

దనువుననీబ్రహ్మవేత్తత్యజియించినదా
మనియెడుప్రాణానిలమున
ననువుగనిటూలటులుఁజలన మొందునతండ్డె.

551

—♦ జ్ఞానికిఁబ్రారబ్ధమునఁదనువనుభవమొసంగును ♦—

క. దారువు ప్రోతఁగతి నే

పాటుచు నొక్కెడను మిట్టపల్లపునేలం
జేరునటూ లనుభవమ్ములఁ
బ్రారబ్ధమువలనఁ దనువుబాల్పడుచుండున్.

552

—♦ జ్ఞానిసకామిగా నగపడిననునిష్కామి ♦—

చ. భవమెడలంగఁద్రోయుబుధవద్యుఁడుప్రాగ్భవకర్మవాసనల్
దవులఁగనన్న పానములఁ దత్పరుఁడట్లు చరించుఁగాని తా
నవికలుఁడై ప్రసిద్ధుఁడయిసాక్షిగఁ జక్రపుమూలమట్లు సే
యవనిని సంగదూరతవిహారము నల్పుచునుండు నెల్లెడన్.

—♦ జ్ఞానిక్రియాఫలానులఁ దటస్థుఁడు ♦—

క. చొరవడ భోగ్యములను మతి

మరలింపఁడు మధ్యవర్తి మాడ్కినిఁ గ్రియలన్

వరలెడు ఫలమును గోరఁడు

పరమానందామృతమ్ము బడసియితఁడెలన్.

554.

—♦ జ్ఞాని శివస్వరూపి ♦—

క. లక్ష్మ్యలక్ష్మ్యములను మతి

లక్ష్మ్యమొనర్పకయ కేవలము బ్రహ్మంబై

లక్ష్మ్యమిడు తత్వవేత్త సు

లక్ష్మ్యముగాశివుఁడనఁగవిలసనముఁగాంచున్.

555.

—♦ జ్ఞాని అద్వయబ్రహ్మము ♦—

క. ధరజీవన్ముక్తుండై

పురుషార్థుండగుచుజ్ఞాని భువిబ్రహ్మమునై

వరలుచు నుపాధులుడుగుటఁ

బరమాద్వయపూర్ణమైన బ్రహ్మంబయగున్.

556.

—♦ బ్రహ్మవేత్త బ్రహ్మమే ♦—

క. స్త్రీవేషధారివేషపు

భావంబున వేషపూర్వభావమునందుం

దావేడ్కఁ బురుషుఁడగుగతి

నేవేళను బ్రహ్మవేత్త యిలబ్రహ్మమగున్.

557.

—♦ జ్ఞానికి శరీరము శుష్కపత్రసమము ♦—

క. జ్ఞానిశరీరము ముదిమిని

బూనియెటో యెచటో యెపుడో భువిఁబడుఁ దరువుం

దానెండిరాలుటాకన

జ్ఞానాన్నిని మున్నెదగ్గ సంగతఁగలదై.

558.

—♦ జ్ఞాని శరీరత్యాగమునకు దేశకాలాదు లనవసరములు ♦—

చ. నిరతమునత్స్వరూపమునునిత్యముబూర్ణమునై నబ్రహ్మముం
జొరబడి తత్సుఖామృతము జుట్టగఁదన్నయుండై నజ్ఞానికిన్
స్థిరముగమాంసవిణ్మయపు దేహమునావలఁ ద్రోసివేయనీ
ధరసమయము దేశమను ధర్మములెయ్యవి లేకయుండెడిన్.

—♦ అజ్ఞాననాశనము ముక్తి ♦—

గీ. దేహమోక్షము ముక్తిగాఁ దెప్పఁదగదు
దండమును వీడమఱియుఁ గమండలముఁ
బాయమోక్షముగాదది మాయయనెడి
ముడి మనస్సున వీడిన ముక్తియగును.

560

—♦ జ్ఞాని దేహమెచ్చట విడిచినను జింఁపఁడు ♦—

క. నదియందునఁ గుల్యమునం
బదపడి శ్రీశైలమునను భవనముముందుం
జెదిరికళము బడఁదరువున
కొదవునె మేల్కొల్కుఁగాంచ నుర్వీస్థలిలోన్.

561

—♦ ఆత్మఅక్షయము, చిత్తలయమాత్మసాక్షాత్కారము ♦—

చ. ఫలములుఁ బుష్పరాజములుఁ బత్రములున్ భువిడుల్లి
పోయినం

జలనములేనిభూమిజముచాడ్చున దేహముఁ బ్రాణమింద్రియం
బులుహృదయమునాశనమునొందినఁ దానయిబ్రహ్మరూపమై
యలరెడునిత్యసౌఖ్యమగునాత్మకునాశనమబ్బదెప్పుడున్.

—♦ ఆత్మసత్యము, ఉపాధిరహితము ♦—

క. నిండిన జ్ఞానముచేత ప
ఖండమ్మనియాత్మనొనరఁగాఁబల్కి శ్రుతుల్
పండిత ! యుపాధులకుఁగీ
డుండుటఁదెలియంగఁ జెప్పుచుండెనుబిదపన్. 563

క. అవియఁగ నుపాధివర్గం
బవినాశసమాత్మయగునురా యనితెచ్చన్
భువిఁదెలియఁబలుకుచుండెను
“నవినాశీవా అరేయమాత్మేతి” విధుల్. 564

—♦ జ్ఞానాగ్నిదగ్ధదేహములు పరమాత్మంబును ♦—

చ. తరువులు రాళ్లుఁబొట్టుఁదృణధాన్యములాదినమ స్తవస్తువుల్
ధరదహనమ్మునొందుచు యధావిధిమృణ్మయమైనయట్లు సు
స్థిరముగ నింద్రియమ్ములను. దేహముబుద్ధ్యసువానిదృశ్యముల్
పరమమునొందుజ్ఞానబడ బౌనలదాహమునందిపొందుగన్. 565

—♦ జ్ఞానికి సర్వప్రపంచము బ్రహ్మమయము ♦—

క. హరిభిన్నమైనఁ జీకటి
హరిరుచినైక్యంబునొందు నాకై నడి నీ
ధరఁగల్గు సకలదృశ్యముఁ
బరమాత్మను నన్యమగును బాగుగవిబుధా ! 566

—♦ ఉపాధిలయమన బ్రహ్మవేత్తబ్రహ్మము ♦—

క. పగులఁగఁ గుంభముగగనము
గగనంబగుచుండునిజముగా నాగతినిం

దగలయముఁగన నుపాధులు

నగుబ్రహ్మము బ్రహ్మవేత్త యగునతఁడు ధరనే. 567

ఉ. క్షీరములోనఁబోయఁబడి క్షీరములై కృతనాండు కై వడిన్
నీరమునందు నుంపఁబడి నీరములీనముఁ గాంచు దీనినిన్
ధారగఁదైలమందిడిన తైలమునేకత నొందుపోల్కి నిం
పారఁగబ్రహ్మవేత్తయునబ్రహ్మమునందునలీనమయ్యెడిన్. 568

—♦ జ్ఞానిపునరావృత్తిరహితుఁడు ♦—

క. ఈవిధినఖండితము స

ద్భావమ్మువిదేహముక్తిఁ బడసినయెడలం

దావేత్త మరల వర్తన

భావుఁడుగాకుండు నెపుడు బ్రహ్మమయుండై. 569

—♦ పరబ్రహ్మ జన్మరహితుఁడు ♦—

క. అనవరత మాత్మరూపముఁ

గనియైక్యము వలనదగ్ధకారణుఁడగునీ

ముని బ్రహ్మ భూతుఁడగుటను

బునరావృతిఁ గొనఁడుబ్రహ్మ పుట్టువుఁగననే? 570

—♦ బంధమోక్షములు కల్పితములు ♦—

చ. చలనములేనిరజ్జువున సర్పమునెంచుచు వెంటఁద్రాడుగాఁ

దలఁచుటరెండుఁద్రాఁడునయధార్థముగాఁగనలేకభ్రాంతిమై

దీలఁపడినట్టులాత్మకునుడధ్యముగాఁగనబంధమోక్షముల్

గలుగకమాయచేతఁబరికల్పితమైతనరారుచుండెడిన్. 571

—• బ్రహ్మబంధమోక్షరహితుఁడు •—

ఉ. ఆవరణమ్మునున్నదని యూర్చిన బంధము ముక్తి లేదునా
నావరణమ్ముబ్రహ్మకటఁలంబెడుబ్రహ్మము ద్వైతశూన్యమా
భావముమైరహింగనఁగబ్రహ్మకు నావృతిఁదెల్పద్వైతసం
భావనగల్గునద్యయము భంగమునొందుశ్రుతుల్విరుద్ధమా.

క. రవియందుఁగంటిఁ బొదవెడు

భువనదమును దలఁచునట్లు బుద్ధిగుణములౌ

భవమోక్షములను బ్రహ్మము

నవమితిఁ గల్పించు నద్యయాసంగునిలన్

573

క. పరమాశ్మబంధ ముండుట

మతీలేదనుటయును రెండుమానసగుణముల్

నిరతముఁ బరిపూర్ణుండగు

పరమాత్మకు రెండులేవు పరతత్వజ్ఞా !

574

చ. పయివివరించువాక్యముల బంధము మోక్షముమాయఁ

బుట్టుని

ప్రియమున నిష్కలమ్ముఁడగఁగేవలశాంతముదోషశూన్య

మద్యయమునిరంజనమ్మునగుబ్రహ్మమునఁగగనంబువోలెని

శ్చయముగబంధ మోక్షములుసర్వవిధమ్ములలేకయుండెడున్.

—• పరమాత్మస్వయంజ్యోతి •—

ఆ. చావుపుట్టులేన సుసారమునులేదు

సాధకుఁడు మి ముక్షుజనుఁడుఁగాడు

ముక్తుఁడొనరఁగాడుమునిశీల ! పరమార్థ

మిదిరహస్యమనుచు నెఱుఁగుమీవు.

576

—♦ అధికౌఠివగుటఁ దెల్పితి ♦—

చ. అపగత దోషచిత్తుఁడవకానివిన్తె యపవర్గమెంచునిన్
గృహనిలఁ బుత్తుఁగాఁదలఁచి కేవల సర్వవిధిప్రసిద్ధమా
నుపనిషదర్థనిర యము ను త్తమమీశరమార్థ మేనునీ
కిపుడెఱుఁగంగఁ దెల్పితి నేకవిధంబులశిష్యస త్తమా! 577

—♦ గుర్వాఞ్ఞు శిష్యుఁడగుట ♦—

క. పరమకృప నిట్లు దెల్పిన
గురువచనము వినిముదమ్ముఁ గొనివినయమునన్
శిరమొనరవంచి నతులిడి
గురునానతి శిష్యుఁడేగెఁ గుతుకము తోడన్. 578

—♦ పరిపూర్ణగురునిష్క్రమణము ♦—

క. పరమానంద పయోధిని
నెరిమగ్నస్వాంతుఁడగుచు నిర్భిన్నుండై
ధరనెల్లఁ దనుపఁ జేయుచు
గురువర్యుఁడుఁగూడ స్వేచ్ఛగూరంబాటెన్. 579

—♦ ముముక్షుజ్ఞానార్థపరతత్వబోధప్రశోన్న త్తరపూర్వకము ♦—

క. ధరమోక్ష మెంచువారికి
నిరతము సుఖబోధగలుగ నిటు తెల్పుఁబడెన్
గురుశిష్య ప్రశోన్న త్తర
పరిభాషననాత్మతత్వపదతి మిగులన్. 580

—♦ ముముక్షోదరణీయము ♦—

చ. భవసుఖశూన్యలై శమవిభ క్తనిరస్త సమస్త దోషులై
ప్రవిమలశాంతచిత్తులయి భవ్యముగన్నిగమాంత సారముం

జవిగనిముక్తి నెంచుయతి సత్తములీహితమా గురూక్తిసీ
భువినతికూర్చిమైస్సలరి పొందుగ నిత్యము నాదరించుతన్.

—• వివేక చూడామణి నిత్యశాంతి ప్రక్షిప్తము •—

సీ. పరమనిర్వాణ సౌభాగ్యసంపదఁగూర్చు
నీశంకరాచార్యు హితవచనము
సంసారమనుభయ జనకమార్గమునందుఁ
దాపత్రయంబను తపనరుచిని
వరలుదాహవ్యధా భరమునఖిన్నులై
భ్రమనొందిజలకాంక్షుఁ బడిమగుభువి
సంచరించుచునుండు జనములకలరంగ
నిరతసౌఖ్యమ్మును గరపునట్టి

గీ. యద్వయంబగు పరమాత్మయనఁగఁ జెలఁగు
నతిసమీపానఁ దనలోన నలరునమృత
జలధిదాహముఁ బోకార్చి శాంతిసౌఖ్య
మొసఁగి యాచంద్రతారమై యుండుఁగాక ! 582

ఇది శ్రీ, శ్రీరామచంద్ర కరుణారస సంప్రాప్తి, సరసకవితా
విచిత్ర, సువర్ణఫలగోత్ర పవిత్ర, మొటపర్తి వంశజలనిధి
పూర్ణకుముదమిత్ర, నీతమాంబౌ సుబ్బయాహ్వయ
ద్వితీయపుత్ర సుజనవిధేయ సోమయ్య నామధేయ
విరచితంబగు నాంధ్రవివేకచూడామణి యను

వేదాంత గ్రంథరాజము సంపూర్ణము.

శ్రీ పరబ్రహ్మర్పణమస్తు.

ఓం తత్ సత్ .

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

త ప్పొ ప్ప.ల ప ట్టి క.

పేజీ నెం.	పంక్తి.	తస్య.	ఓష్ఠ.
2	21	జన్మము	జన్మము
7	14	మోక్షాభివృద్ధి	ముముక్షుతాభివృద్ధి
17	21	విషయముల	విషయముల
42	19	నృత్తులు	నృత్తుల
44	19	నపాధ	నపాధి
49	9	కోశముల సత్యత	కోశము లసత్యత
50	13	సాసా	సాక్షి
56	5	వీరతి	వీరతి
64	14	మంచిగంధము	మంచిగంధము
85	18	దమమరి	దమమది
95	9	కూడలి	కుండలి
97	19	శుద్ధ	శుద్ధ

మావద్ద వెలకు దొరకు గ్రంథములు

1. ఆంధ్రవివేక చూడామణి వెల రు 1—0—0
2. కుచేల - హరికథ ... 0—8—0
3. నీళాసుందరీ పరిణయము - నాటకము 0—8—0
4. సంస్కృత భాషా ప్రబోధము ... 0—2—0
5. ఆంధ్ర ప్రశోత్తర రత్నమాల ... 0—2—0
6. ఆంధ్ర మేఘదూత - (అచ్చులోనున్నది)
7. మొటపర్తి వెంకటనారాయణగారి
జీవితము ... (ఉచితము)
8. పుణ్యసతీ చరిత్ర ... ”

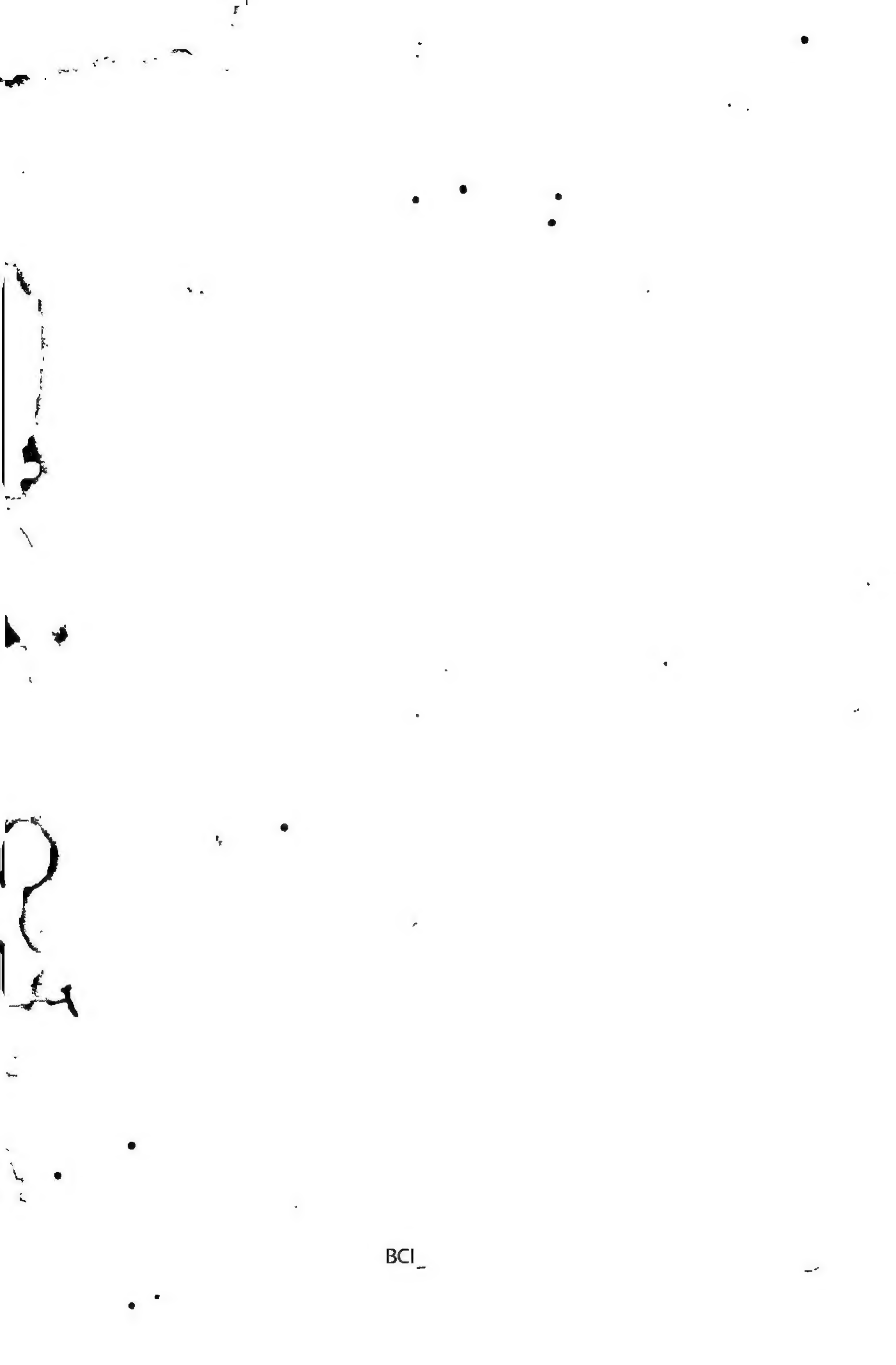
వలయువారు:—

గ్రంథకర్త:

మొటపర్తి చిన సోమయ్య చౌదరి,

దెందులూరు, ఏలూరు తాలూకా.

అనివ్రాయవలెను.

BCI_

రామ పవర్ ప్రెస్, ఏలూరు

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA127B141
పుస్తకం పేరు	ఆంధ్రవివేకచూడామణి
తారీఖు	30/10/24
ముందు అట్ట	Yes
వెనుక అట్ట	Yes
మొత్తం పేజీలు	167
పెద్ద సైజు పేజీలు	NO
భాక పేజీలు	CI, BI
లేని పేజీలు	NO
తయారు చేసినది	ASWATH
పేజీలు విడదీసినది	Thouin
స్కాన్ చేసినది	Hasanra
పరీక్ష చేసినది	RAMYA
పేజీలు పరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
పరిస్థితి	good